

Α.Τ.Ε.Ι ΠΑΤΡΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

<<ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΒΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΙ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ>>

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ
Ζήκων Σωτηρία
Κατσίκια Μαρία

ΠΑΤΡΑ 2008

**ΘΕΜΑ: <<ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΒΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΙ
ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ>>**

ΠΑΤΡΑ 2008

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή.....σελ. 7

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΤΟ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Ενότητα 1^η

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

(Α) Ο ρόλος του σύγχρονου κράτους.....10
(Β) Η φορολογική πολιτική.....10

Ενότητα 2^η

ΓΕΝΙΚΑ ΠΕΡΙ ΦΟΡΟΥ

(Α) Χαρακτηριστικά των φόρων.....13
(Β) Λειτουργίες φόρου.....15
(Γ) Διακρίσεις φόρων σε άμεσους και έμμεσους.....15
(Δ) Ταξινόμηση των φόρων.....16
(Ε) Η φοροδοτική ικανότητα των φορολογούμενων.....18

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΒΑΣΕΙΣ

1) Εισόδημα

Ο φόρος εισοδήματος των φυσικών προσώπων

Α) Υποκείμενο φόρου εισοδήματος.....23
Β) Αντικείμενο φόρου εισοδήματος.....25
Γ) Πηγές εισοδήματος.....27
1) Εισόδημα από ακίνητα.....27
2) Εισόδημα από κινητές αξίες.....33
3) Εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις.....34
4) Εισόδημα από γεωργικές επιχειρήσεις.....36
5) Εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες.....38
6) Εισόδημα από υπηρεσίες ελευθέρου επαγγέλματος και από κάθε άλλη πηγή.....40

Ο φόρος εισοδήματος Νομικών Προσώπων

Α) Υποκείμενο φόρου εισοδήματος.....44
Β) Αντικείμενο φόρου εισοδήματος.....45

2.1) ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ

Α) Γενικά περί περιουσιακών στοιχείων.....45
Β) Υποκείμενο του φόρου.....46
Γ) Αντικείμενο του φόρου.....47

2.2) ΕΝΙΑΙΟ ΤΕΛΟΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ

Α) Αντικείμενο.....52
Β) Υποκείμενο.....53

2.3) Φορολογία μεταβίβασης ακινήτων

Α) Υποκείμενο του φόρου.....60
Β) Αντικείμενο του φόρου.....61

3)ΔΑΠΑΝΗ	
Α)Κατηγορίες Είδη Έμμεσων φόρων.....	63
Β)Υποκείμενο φόρου.....	63
Γ)Αντικείμενο φόρου.....	64

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΙ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ

1α)Φορολογικοί Συντελεστές Φυσικών Προσώπων.....	67
β)Φορολογικοί Συντελεστές Νομικών Προσώπων.....	71
2)Φορολογικοί Συντελεστές περιουσίας	73
α)Κληρονομιών και Γονικών Παροχών.....	73
β)Δωρεών.....	74
γ)Μεταβίβασης Ακινήτων.....	75
3)Φορολογικοί Συντελεστές Δαπανών.....	77

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΙ-ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟΙ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ

(Αναφορά-Ανάλυση-Συμπέρασμα).....	80
-----------------------------------	----

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Βασικές παρατηρήσεις στο προσχέδιο του Κρατικού Προϋπολογισμού του 2008 –Διαγράμματα.....	83
Γενικά συμπεράσματα.....	88
Βιβλιογραφία.....	89

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σκοπός της πτυχιακής αυτής είναι η παρουσίαση και η σύντομη και περιεκτική ανάλυση των φορολογικών συντελεστών και βάσεων (στον Ελληνικό χώρο)

Παρακάτω γίνεται μία σύντομη αναφορά στο κάθε κεφάλαιο της εργασίας αυτής.

Στο πρώτο κεφάλαιο, η πτυχιακή εργασία έχει σκοπό να παρουσιάσει το ρόλο του σύγχρονου κράτους και την φορολογική πολιτική, όπως επίσης υπενθυμίζουμε τον ορισμό του φόρου, τα χαρακτηριστικά του, τις λειτουργίες του, τις διακρίσεις του, την ταξινόμηση καθώς και την φοροδοτική ικανότητα ώστε να βοηθήσουμε άμεσα κάθε συνάδελφο λογιστή να γίνει γνώστης του. Έπειτα στο Δεύτερο και Τρίτο κεφάλαιο επιδιώκεται και ο προσανατολισμός του αναγνώστη ως προς το ουσιαστικό περιεχόμενο της εργασίας δηλαδή των φορολογικών βάσεων και συντελεστών όπου αναφέρονται και αναλύονται οι φορολογικές βάσεις : Εισόδημα, Περιουσία, Δαπάνη ως προς το υποκείμενο και αντικείμενο για την καθεμία αντίστοιχα. Καθώς επίσης ποιοι είναι οι φορολογικοί συντελεστές. ποιους επιβαρύνει και σε τι ποσοστό. Με την χρήση πινάκων και παραδειγμάτων. Τέλος στο Τέταρτο Κεφάλαιο για την πλήρη κατανόηση των συντελεστών γίνεται μία ανάλυση στους αναλογικούς και προοδευτικούς ώστε να καταλήξουμε στο πιο σωστό σύστημα φορολογίας.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΤΟ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΤΟ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΕΝΟΤΗΤΑ 1^η ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Το ελληνικό φορολογικό σύστημα χαρακτηρίζεται από πολλά αρνητικά στοιχεία (πολυπλοκότητα, δυσλειτουργία, συχνή αλλαγή νομοθεσίας και αντιφατικότητα) τα οποία έχουν επιδεινωθεί από τον επιταχυνόμενο ρυθμό του πληθωρισμού και από την δυσμενή οικονομική κατάσταση της χώρας, σε ορισμένες χρονικές περιόδους. Για παράδειγμα στο Φ.Π.Α όπου οι υψηλοί φορολογικοί συντελεστές που επιβάλλονται, ειδικά τα τελευταία χρόνια, για να εξασφαλιστεί η χρηματοδότηση των συνεχών αυξανόμενων δημοσίων δαπανών οδηγούν στην άνιση κατανομή του φορολογικού βάρους μεταξύ των διαφόρων πηγών εισοδημάτων, επαγγελματών αλλά και γεωργικών περιοχών της χώρας μας. Θα ήταν σωστό να τονιστεί ότι οι αλλεπάλληλες αλλαγές στη φορολογία αποτελούν ανασταλτικό παράγοντα στον προγραμματισμό του απλού πολίτη που οδηγείται στην αβεβαιότητα σε ότι αφορά τις φορολογικές ρυθμίσεις που θα ισχύουν από αύριο, με αποτέλεσμα να μειώνεται η εμπιστοσύνη του, να δυσανασχετούν και να σκέπτονται όλους τους δυνατούς τρόπους φοροδιαφυγής.

(Α) Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Η φορολόγηση των πολιτών για κάλυψη των αναγκών οργανωμένων κοινωνιών εμφανίζεται στον ελληνικό χώρο ταυτόχρονα με την ανάπτυξη του κράτους. Συνεπώς γίνεται αντιληπτό ότι η φορολόγηση ήταν μια απλή διαδικασία, όμως καθώς εξελισσόταν η κοινωνία παρέσυρε μαζί της και του τομέα της φορολογίας που ακολούθησε τους συνεχείς αυξανόμενους ρυθμούς ανάπτυξης. Έτσι ενώ ο φόρος λειτουργούσε ως «μέσο» μεταφοράς χρημάτων στα ταμεία του κράτους για την κάλυψη στρατιωτικών, αστυνομικών και δικαστικών δαπανών, αντιθέτως από τον 20^ο αιώνα έως και σήμερα λειτουργούν όχι μόνο σαν μέσο ταμειευτικό αλλά επιτελούν οικονομικές καθώς και κοινωνικές λειτουργίες. Για παράδειγμα, το σύγχρονο κράτος επιδρά στην εισαγωγή-εξαγωγή των κεφαλαίων, στην διαμόρφωση των τιμών ως ένα σημαντικό βαθμό, στον ονομαστικό μισθό εργασιών αλλά και σε πολλούς άλλους σημαντικούς τομείς αυτού.

Συμπερασματικά, οι κυριότερες μορφές ύπαρξης και λειτουργίας του σημερινού κράτους εντοπίζονται σε:

1. στην αύξηση του ρόλου των Δημόσιων Υπηρεσιών
2. στην επενδυτική δραστηριότητα της χώρας
3. στην ενίσχυση της ρυθμιστικής δράσης του κράτους στην διαμόρφωση των τιμών και των μισθών
4. στην αναδιανομή του εισοδήματος
5. στη διόγκωση του ρόλου του κρατικού προϋπολογισμού

(Β) Η ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Φορολογική πολιτική είναι ο τρόπος και η μέθοδος χρησιμοποίησης της φορολογίας, ο δε χαρακτήρας της ,διαμορφώνεται ανάλογα με την εξυπηρέτηση στόχων και συμφερόντων.

Στην διαμόρφωση της φορολογικής πολιτικής του κράτους λαμβάνονται υπόψη ορισμένες φορολογικές αρχές, απαραίτητες από δημοσιονομική άποψη.

Οι φορολογικές αυτές αρχές που πρώτα διατυπώθηκαν από τους οικονομολόγους όπως τον Adam Smith, τον Wagner αλλά και ο Bruno και συμπληρώθηκαν από τα σύγχρονα δεδομένα, είναι οι εξής :

1. Η αρχή της μεγαλύτερης κοινωνικής ωφέλειας

Κατά την αρχή αυτή, η επιβολή του φόρου, πρέπει να φτάνει μέχρι εκείνου του σημείου που το επιτρέπουν τα γενικότερα συμφέροντα της κοινωνίας. Θα πρέπει η φορολογική επιβάρυνση των πολιτών να είναι σε εκείνο το βαθμό που να τους επιτρέπει αφενός μια σύγχρονη ζωή αλλά και πιο πέρα ένα όριο συντήρηση που δεν θα πρέπει να θίγει με την επιβολή του φόρου, γιατί έτσι θίγεται το αντικείμενο του φόρου, δηλαδή η φορολογητέα ύλη. (καθορισμός αφορολόγητου ποσού εισοδήματος στα κατώτερα κλιμάκια)

2. Η αρχή της διαφοροποίησης της φορολογητέας ύλης

Σύμφωνα με την αρχή αυτή κάθε πηγή εισοδήματος διαφοροποιεί την φορολογητέα ύλη και κατά συνέπεια η επιβολή του φόρου και η φορολογική επιβάρυνση θα πρέπει να διαφοροποιείται (π.χ διαφορετικός φορολογικός συντελεστής για το εισόδημα των φυσικών προσώπων από τα νομικά πρόσωπα, των εισοδημάτων από Μισθωτές Υπηρεσίες σε σχέση με τα εισοδήματα από ακίνητα κ.τ.λ)

3. Η αρχή της καθολικότητας του φόρου

Σύμφωνα με την αρχή αυτή όλοι οι πολίτες θα πρέπει, εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις, να φορολογούνται. Παρά το γεγονός ότι η αρχή αυτή επιβάλλεται και από συνταγματική διάταξη, λόγω των κενών που παρουσιάζονται στην φορολογική νομοθεσία, πολλές φορές παραβιάζεται.

4. Η αρχή της μη διπλής φορολόγησης της ίδιας φορολογητέας ύλης

Σύμφωνα με την αρχή αυτή δεν πρέπει η ίδια φορολογητέα ύλη π.χ το ίδιο εισόδημα να φορολογείται διπλά δηλαδή και από την κεντρική εξουσία και από την Δημοτική αρχή.

5. Λοιπές φορολογικές αρχές

Άλλες φορολογικές αρχές αναφέρονται

- ▼ Στην προοδευτικότητα του φόρου, κατά την οποία τα υψηλότερα εισοδήματα θα πρέπει να φορολογούνται με υψηλότερο φορολογικό συντελεστή (Η αρχή αυτή εφαρμόζεται σε ένα βαθμό και μέχρι ενός ύψους, στη φορολογία εισοδήματος των φυσικών προσώπων)
- ▼ Στο αφορολόγητο των Νομικών προσώπων που έχουν αναγνωρισμένο κοινωνικό σκοπό που διατύπωσε ο

Bruno, όπως τα κοινωφελή Ιδρύματα ,τα γηροκομεία κ.τ.λ.

- ✓ Στα έξοδα βεβαίωσης και εισπραξης των φορών τα οποία θα πρέπει να είναι όσο το δυνατό περιορισμένα και σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να ξεπερνούν αυτά τα ίδια τα έσοδα από τον φόρο ,που διατύπωσε ο Wagner.
- ✓ Στην αρχή της οριζόντιας και κάθετης φορολογικής ισότητας ,σύμφωνα με την οποία οι πολίτες που βρίσκονται κάτω από τις ίδιες συνθήκες θα πρέπει να έχουν την ίδια φορολογική μεταχείριση ,(οριζόντια)και οι πολίτες που βρίσκονται κάτω από διαφορετικές συνθήκες ,θα πρέπει να έχουν διαφορετική μεταχείριση (κάθετη).

ΕΝΟΤΗΤΑ 2^η

ΓΕΝΙΚΑ ΠΕΡΙ ΦΟΡΟΥ

(Α) ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΦΟΡΩΝ

Για την απόκτηση των εσόδων του ,το κράτος χρησιμοποιεί διάφορα μέσα ,τα οποία διακρίνονται σε μονομερή και διμερή.

Τα μονομερή μέσα συνιστούν παροχή χρηματικών πόρων από τον πολίτη προς το δημόσιο, χωρίς αντίστοιχη ειδική αντιπαροχή από την πλευρά του δημόσιου. Τα μονομερή μέσα είναι αναγκάστηκα για τον πολίτη και περιλαμβάνουν κυρίως τους φόρους.

Τα διμερή μέσα συνιστούν παροχή χρηματικών πόρων από τους πολίτες προς το δημόσιο ,που συνοδεύεται όμως από αντίστοιχη ειδική αντιπαροχή από την πλευρά του δημόσιου .Τα διμερή μέσα είναι συνήθως προαιρετικά με την έννοια ότι επιβαρύνουν εκείνους που χρησιμοποιούν την παρεχόμενη ειδική αντιπαροχή (π.χ τέλη κυκλοφορίας αυτοκίνητου)

Μπορούμε λοιπόν να πούμε πως **ο φόρος είναι η μονομερής αναγκαστική παροχή αγοραστικής δύναμης από τον πολίτη προς το κράτος για την επίτευξη των στόχων του ,που όμως δεν συνοδεύεται από ανάλογη ειδική αντιπαροχή εκ μέρους του κράτους** .Αναλύοντας την έννοια αυτή του φόρου παρατηρούμε το εξής :

▼ Αναγκαστική εισφορά: είναι υποχρεωτικός για όλους τους πολίτες δηλαδή ο φόρος έχει το στοιχείο του «αναγκαστικού», του «υποχρεωτικού»,δεν αφήνετε στην ελεύθερη βούληση του καθενός .Επιβάλλεται από το κράτους βάση του κυριαρχικού αυτού δικαιώματος και επιβάλλει υποχρεώσεις μονομερώς. Ο φόρος επεκτείνεται όχι μόνο στους υπηκόους του κράτους αλλά και για τους αλλοδαπούς πολίτες ,εφόσον αυτοί βρίσκονται σε οικονομική σχέση ή επαφή με το φορολογούν κράτος .Δηλαδή βλέπουμε ότι για τη φορολογική επιβάρυνση ενός ατόμου εξετάζεται η οικονομική εξάρτηση του προς μια χώρα και όχι η πολιτική του.

- ▼ **Μη ειδική αντιπαροχή** πολίτης δεν περιμένει κανενός είδους άμεση ειδική αντιπαροχή για την καταβολή του φόρου από την πλευρά του Δημόσιου εκτός βέβαια αυτήν που αφορά όλους πολίτες γενικά, ακόμα και αυτούς που δεν υπόκεινται σε φορολόγηση. Από τις κρατικές παροχές ωφελούνται όλοι κι όχι ο καθένας ανάλογα με τη φοροδοτική εισφορά του. Πιθανόν μάλιστα η σχέση της παροχής και αντιπαροχής σε μερικές περιπτώσεις να είναι αντιστρόφως ανάλογη. Εκείνος που εισφέρει, λόγω του εισοδήματος του ή της μεγάλης του περιούσιας πολλά στον κρατικό τομέα, πιθανόν να λαμβάνει λίγα στη διάθεση των δημόσιων εσόδων από τους φόρους, ενώ εκείνος που λόγω του χαμηλού εισοδήματος ή ανύπαρκτης άλλης περιούσιας δεν προσφέρει στο κράτος με τη μορφή φόρου, πιθανόν να λαμβάνει πολύ περισσότερα από τον πρώτο κατά την κατανομή των Δημόσιων Εσόδων. Αυτή είναι και η διάκριση μεταξύ φόρου-τέλους. Το τέλος καταβάλλεται από τον πολίτη για κάποια ειδική παροχή του κράτους προς αυτόν. Εάν δεν υπάρξει αυτή η συγκεκριμένη αντιπαροχή δεν υφίσταται και η υποχρέωση καταβολής τέλους. Ενώ αντίθετα, υποχρέωση πληρωμής φόρου υφίσταται δίχως την ύπαρξη κάποιας ειδικής παροχής εκ μέρους του κράτους.
- ▼ **Επίτευξη κρατικών σκοπών** επιβολή των φορών αποσκοπεί στην πραγματοποίηση των επιδιωκόμενων σκοπών του κράτους. Μέσω του φόρου, όπου αποτελεί την κύρια πηγή καλύψεως των Δημόσιων Δαπανών, επιδιώκεται η πραγματοποίηση πολλών σκοπών όπου στο σύνολο τους είναι κοινωνικού περιεχομένου. Με την διάθεση των κρατικών εσόδων, επιτυγχάνεται η δημιουργία των προϋποθέσεων αυτών που θα συμβάλλουν στην αύξηση του Εθνικού Εισοδήματος και συνεπώς στην ανύψωση του βιοτικού επιπέδου της κοινωνίας. Υπάρχουν όμως και διάφορα που έχουν καθαρό προστατευτικό χαρακτήρα. Οι προστατευτικοί δασμοί επί των εισαγόμενων Αγάθων, για παράδειγμα, στοχεύουν προς ενίσχυση της εγχώριας παραγωγής και αποβλέπουν στον περιορισμό της εισαγωγής και στην ανάπτυξη της εγχώριας οικονομίας και όχι για την αύξηση των Δημόσιων Εσόδων.

Τα τρία αυτά στοιχεία, η αναγκαστική εισφορά, η έλλειψη ειδικού ανταλλάγματος κατά την καταβολή και τέλος η χρησιμοποίηση της εισφοράς για την επίτευξη των κρατικών σκοπών, αποτελούν το περιεχόμενο της σύγχρονης έννοιας του φόρου.

(Β)ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ

1.Ταμειευτική λειτουργία του φόρου

Κατά την ταμειευτική λειτουργία, ο φόρος λειτουργεί μόνο ως μέσο μετάθεσης χρηματικών πόρων, από το φορολογούμενο στο κράτος για την κάλυψη των χρηματικών αναγκών του.

2.Οικονομική λειτουργία του φόρου

Ο μηχανισμός των τιμών σε μια οικονομία που στηρίζεται στη ελεύθερη ζήτηση και πρόσφορα Αγάθων και υπηρεσιών, αδυνατεί να πραγματοποιήσει τις γενικές επιδιώξεις της κοινωνίας. Ένα από τα μέσα άσκησης οικονομικής πολιτικής του κράτους είναι και οι **άμεσοι και έμμεσοι φόροι**. Για παράδειγμα ο φόρος χρησιμοποιείται για τον περιορισμό της ζήτησης ορισμένων πολυτελών προϊόντων.

3.Η κοινωνική λειτουργία του φόρου

Η παροχή κοινωνικών υπηρεσιών από την πλευρά του κράτους, όπως η υγεία, η εκπαίδευση, ο πολιτισμός, απαλλάσσει έως ένα βαθμό τον φορολογούμενο από αντίστοιχη οικονομική επιβάρυνση για την αγορά αυτών των υπηρεσιών. Ένα παράδειγμα κοινωνικής λειτουργίας του φόρου είναι όταν τα έσοδα από αυτόν χρησιμοποιούνται για τη δημιουργία νοσοκομείων, παιδικών σταθμών, θεάτρων, σχολικών κτιρίων κ.ο.κ, δηλαδή για κοινωνικές δαπάνες του κράτους που ωφελούν κύρια τους πολίτες.

(Γ)ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΦΟΡΩΝ ΣΕ ΑΜΕΣΟΥΣ ΚΑΙ ΕΜΜΕΣΟΥΣ

Οι φόροι διακρίνονται σε δυο κατηγορίες: σε **έμμεσους** και **άμεσους**. Ένα από τα ισχυρότερα κριτήρια που χρησιμοποιούνται για το διαχωρισμό των φορών είναι η δυνατότητα μετάθεσης ή μετακύλισης του φόρου από φορολογούμενου σε φορολογούμενο. Συγκεκριμένα, οι άμεσοι φόροι είναι αυτοί που επιβάλλονται και βαρύνουν κάποιο ορισμένο πρόσωπο ονομαστικά και δεν μπορούν εύκολα να μετατεθούν σε άλλους τρίτους.

Άμεση είναι η φορολογία που επιβάλλεται στα άτομα ανάλογα με τα εισοδήματά τους ή την περιουσία τους. Οι φόροι αυτοί πληρώνονται απ' ευθείας στο Δημόσιο Ταμείο βάση ονομαστικών καταλογών (π.χ. φόρος εισοδήματος, φόρο κληρονομιών, δωρεών).

Αντίθετα οι **έμμεσοι φόροι** είναι εκείνοι που επιβάλλονται σε ορισμένα αγαθά ή υπηρεσίες και επιβαρύνουν τελικά μόνο εκείνα τα άτομα που χρησιμοποιούν τα αγαθά ή τις υπηρεσίες αυτές. Βασικός έμμεσος φόρος σήμερα είναι ο **Φ.Π.Α** (φόρος προστιθέμενης αξίας), που αντικατέστησε πολλούς από τους έμμεσους φόρους που ίσχυαν πριν από την εφαρμογή του. Ενδεικτικά αναφέρονται ορισμένοι έμμεσοι φόροι που αντικαταστάθηκαν τελικά από το Φ.Π.Α και είναι:

Ο φόρος χαρτοσήμου, ο φόρος δημόσιων θεαμάτων, ο ειδικός φόρος κατανάλωσης ζάχαρης, ο φόρος κέντρων διασκέδασης και πολυτελείας, η εισφορά υπέρ ΑΓΑ στα γεωργικά προϊόντα, ο φόρος μεταβίβασης καινούργιων αυτοκινήτων, ο ΦΚΕ στα καπνοβιομηχανία προϊόντα.

Στην πράξη θεωρούμε άμεσους φόρους τους φόρους εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων, τους φόρους μεταβίβασης ακίνητου περιούσιας και κληρονομιάς.

Είναι σωστό στο σημείο αυτό να αναφερθεί ότι το μεγαλύτερο μέρος των συνολικών εσόδων του Τακτικού Προϋπολογισμού του κράτους προέρχονται από φορολογικά έσοδα, δηλαδή από τους άμεσους και έμμεσους φόρους που αποτελούν περίπου το 90% των εσόδων. Από το σύνολο των φορολογικών εσόδων οι άμεσοι φόροι αποτελούν το 35%-40% τα τελευταία χρόνια και το υπόλοιπο αυτών από τους έμμεσους φόρους.

(Δ)ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΤΩΝ ΦΟΡΩΝ

Για να κατανοηθεί πιο σωστά η ταξινόμηση των φορών θα πρέπει να εξετάσουμε πρώτα, δυο βασικούς παράγοντες, την “φορολογητέα ύλη” και τον “φορολογικό συντελεστή”.

Φορολογητέα ύλη ή βάση είναι η αξία στην οποία επιβάλλεται ο φόρος π.χ: το εισόδημα μισθωτού ενός έτους μείον τις προβλεπόμενες απαλλαγές υπόκειται σε φόρο ή πωλούμενη αξία ενός αγαθού που υπόκειται σε φόρο προστιθέμενης αξίας.

Φορολογικός συντελεστής είναι η αναλογία που υπάρχει μεταξύ φόρου και φορολογητέας ύλης.

<p style="text-align: center;">ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ = ΦΟΡΟΣ / ΦΟΡΟΛΟΓΗΤΕΑ ΥΛΗ</p>
--

Ο φορολογικός συντελεστής διακρίνεται σε **αναλογικό** και **προοδευτικό**.

Αναλογικό φορολογικό συντελεστή έχουμε όταν αυτός παραμένει σταθερός ανεξάρτητα από το ύψος της αξίας της φορολογητέας ύλης. Για παράδειγμα, έχουμε το Φ.Π.Α. όπου ανεξάρτητα από το ύψος της αξίας πώλησης ενός προϊόντος που υπάγεται σε συντελεστή 19% αυτός παραμένει ο ίδιος για όλα τα αγαθά της ίδιας ομάδας.

Τέλος, προοδευτικό φορολογικό συντελεστή έχουμε όταν αυτός αυξάνεται είτε με αύξουσα είτε με φθίνουσα τάση, αναλόγως με την αύξηση της φορολογητέα ύλης. Παράδειγμα φόρου που αντιπροσωπεύει αυτήν την περίπτωση, είναι ο φόρος εισοδήματος των φυσικών προσώπων όπου ανάλογα με το ύψος του φορολογητέου εισοδήματος εμφανίζονται ποικίλοι φορολογικοί συντελεστές.

Με βάση την πιο πάνω ανάλυση των εννοιών “φορολογητέα ύλη” “φορολογικός συντελεστής” καθώς και την αρχή που επιβάλλει τους φόρους μπορούμε να τους ταξινομήσουμε. Η ταξινόμηση των φορών μας δίνει τη δυνατότητα να τους διακρίνουμε άμεσα και να τους αναλύουμε με βάση τη σχέση και συνάρτηση που παρουσιάζουν.

1. Ταξινόμηση των φορών ανάλογα με την φορολογική βάση

Στην περίπτωση αυτή σαν φορολογική βάση λαμβάνεται το εισόδημα, η περιουσία, η παραγωγή.

Όσον αφορά το **εισόδημα** ο φόρος επιβάλλεται κατά την απόκτηση του από τις διάφορες πηγες εισοδήματος των φυσικών και νομικών προσώπων.

Όσον αφορά την **περιουσία** ο φόρος επιβάλλεται κατά την μεταβίβαση ή την κατοχή της. π.χ φόρος δωρεάς, φόρος μεταβίβασης ακινήτων, φόρος μεγάλης ακίνητης περιουσίας κ.λ.π.

Τέλος όσον αφορά την **παραγωγή ο φόρος** επιβάλλεται κατά τις συναλλαγές προϊόντων, εμπορευμάτων και υπηρεσιών, μεταξύ αγοραστών και πωλητών, δηλαδή επιβάλλεται στην κατανάλωση, την δαπάνη που πραγματοποιεί ο αγοραστής. Τέτοιοι φόροι ήταν ο ΦΚΕ, ο φόρος πολυτελείας, διάφοροι φόροι κατανάλωσης και τώρα ο φόρος προστιθέμενης αξίας (Φ.Π.Α).

2. Ταξινόμηση των φορών ανάλογα με την φύση των φορολογικών συντελεστών

Λαμβάνοντας σαν βάση την φύση των φορολογικών συντελεστών διακρίνουμε τους εξής φόρους:

-Τον **αναλογικό φόρο**, που προκύπτει με την επιβολή στην φορολογητέα ύλη αναλογικού φορολογικού συντελεστή. Αναλογικοί φόροι είναι για παράδειγμα ο Φ.Π.Α, ο φόρος εισοδήματος Νομικών Προσώπων κ.α.

-Τον **προοδευτικό φόρο**, που προκύπτει με την επιβολή στην φορολογητέα ύλη προοδευτικού φορολογικού συντελεστή, όπως για παράδειγμα ο φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων, φόρος κληρονομιάς κ.α.

3. Ταξινόμηση των φορών ανάλογα με τον φορέα που τον επιβάλλει

Σύμφωνα με αυτή την κατηγορία διακρίνουμε τους κρατικούς φόρους που επιβάλλονται από το κράτος και τους δημοτικούς ή τους κοινοτικούς φόρους που επιβάλλονται από τους δήμους ή τις κοινότητες αντίστοιχα, π.χ τέλη ύδρευσης, αποχέτευσης.

(Ε) Η ΦΟΡΟΔΟΤΙΚΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΩΝ

Φοροδοτική ικανότητα είναι η ικανότητα του φορολογούμενου, να ανταποκρίνεται στην καταβολή των φορών.

Κριτήριο για την δίκαιη κατανομή του φόρου, είναι η φοροδοτική του ικανότητα και όχι το όφελος που αποκομίζει ο φορολογούμενος από την δραστηριότητα του Δημόσιου.

Μειονεκτήματα και δυσκολίες παρουσιάζονται στην πράξη αφορά τον καθορισμό των **δεικτών** φοροδοτικής ικανότητας.

Αντίληψεις και θέσεις υπάρχουν όσον αφορά την φοροδοτική ικανότητα του φορολογούμενου σε σχέση με το **εισόδημα** του, την **περιούσια** που κατέχει, τις **δαπάνες** που πραγματοποιεί.

1. Η φοροδοτική ικανότητα σε σχέση με το εισόδημα του

Κατά την αντίληψη αυτή, το εισόδημα που αποκτά ο φορολογούμενος πρέπει να αποτελεί τον κύριο δείκτη φοροδοτικής ικανότητας του να ανταποκριθεί στα φορολογικά βάρη. Η άποψη αυτή ως ένα βαθμό είναι αντικειμενική, απολυτοποιεί όμως το εισόδημα σαν στοιχείο που δείχνει την φοροδοτική ικανότητα του φορολογούμενου και αυτό γιατί, αν συνδεθεί με την κατοχή περιουσιακών στοιχείων του φορολογούμενου, τότε διαφοροποιείται η φοροδοτική ικανότητα από φορολογούμενο σε φορολογούμενο.

Διαφορετική είναι η φοροδοτική ικανότητα ενός μισθωτού για παράδειγμα που έχει εισόδημα 15.000 ευρώ το χρόνο, αλλά δεν έχει στην

κυριότητα του κανένα περιουσιακό στοιχείο, από άλλο μισθωτό με το ίδιο εισόδημα αλλά που έχει δικό του σπίτι, εξοχικό κ.λ.π.

Ο πρώτος φορολογούμενος θα πρέπει να αναζητήσει οικονομίες για να αποκτήσει τα ίδια περιουσιακά στοιχεία του δεύτερου φορολογούμενου και κατά συνέπεια μειώνεται η ικανότητα του να ανταποκριθεί στο φόρο.

2. Η φοροδοτική ικανότητα σε σχέση με την περιουσία

Τα περιουσιακά στοιχεία που κατέχει φορολογούμενος οπωσδήποτε δείχνουν οικονομική άνεση και κατά συνέπεια αυξάνουν την φοροδοτική ικανότητα.

Όμως ο φόρος είναι χρηματική απαίτηση και μάλιστα άμεση από την πλευρά του κράτους. Το περιουσιακό στοιχείο δεν σημαίνει πάντα ότι αποτελεί εύκολη και άμεση μετατροπή σε χρηματική αξία.

3. Η φοροδοτική ικανότητα σε σχέση με την δαπάνη

Αντιλήψεις υπάρχουν επίσης σχετικά με την δαπάνη των φορολογούμενων, σαν κύριο δείκτη φοροδοτικής ικανότητας.

Ενώ οι αντιλήψεις αυτές ανταποκρίνονται στην άμεση σύλληψη της φορολογητέας ύλης, ουσιαστικά καταλήγουν στην επιβάρυνση των χαμηλότερων εισοδηματικά τάξεων του πληθυσμού με την διόγκωση της φορολογίας των έμμεσων φορών, που στην χώρα μας είναι ήδη αρκετά διογκωμένη.

Υποστηρίζεται και πολύ σωστά, ότι με το τεκμήριο-δείκτη δαπάνη, εξαιρείται από το εισόδημα που φορολογείται η αποταμίευση.

Αυτό ευνοεί τις υψηλότερα εισοδηματικές τάξεις, που κύρια αποταμιεύουν και ένα μεγάλο μέρος της φορολογητέας ύλης θα διαφεύγει, με συνέπεια να επιβαρύνονται περισσότερο οι καταναλωτές.

Με βάση τα πιο πάνω γίνεται αντιληπτό ότι κανένας από τους τρεις δείκτες φοροδοτικής ικανότητας δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί σαν **μοναδικός δείκτης** φοροδοτικής ικανότητας. Η φοροδοτική πολιτική που ακολουθεί η κάθε κυβέρνηση δείχνει σε ένα βαθμό την ενισχυμένη επιλογή της, στους δείκτες φοροδοτικής ικανότητας.

Κατά την γνώμη μας στο δείκτη εισόδημα σημαντικό ρόλο θα πρέπει να παίζει η πηγή εισοδήματος. Για παράδειγμα το εισόδημα από εργασία αποκτάται με μεγαλύτερη ανάλυση σωματικής και πνευματικής δύναμης, σε αντίθεση με το εισόδημα ενός κατόχου μετοχών, ή ενός εισοδηματία από ενοικιάσεις ακίνητων ιδιοκτησίας του.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ
ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΒΑΣΕΙΣ

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΒΑΣΕΙΣ

Φορολογική βάση είναι η αξία στην οποία επιβάλλεται ο φόρος. Σαν φορολογικές βάσεις λαμβάνονται :

- 1) ΕΙΣΟΔΗΜΑ
- 2) ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ
- 3) ΔΑΠΑΝΗ

1)ΕΙΣΟΔΗΜΑ (ΦΥΣΙΚΩΝ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ)

Εισόδημα είναι η απόδοση των συντελεστών της παραγωγής, του μισθωτού από την εργασία του, του εισοδηματία από την ενοικίαση ακινήτων, του εμπόρου από τα κεφάλαια του και την εμπορική του δραστηριότητα. Βασικά χαρακτηριστικά είναι η ροή και η συνέχεια των εσόδων, η πηγή απόκτησης εσόδων. Το εισόδημα διακρίνεται από οποιαδήποτε αλλά έσοδα που αποκτούν οι φορολογούμενοι τα οποία αποτελούν αντικείμενο φορολογίας περιουσίας ή δαπάνης. Έτσι για παράδειγμα, πώληση ενός διαμερίσματος από τον ιδιοκτήτη του δεν αποτελεί εισόδημα αλλά μεταβίβαση του περιουσιακού του στοιχείου, μετατροπή του σε χρηματική αξία, ένα «εφάπαξ» έσοδο, γι' αυτό και αποτελεί αντικείμενο φορολογίας ακίνητων (περιουσίας) και όχι εισοδήματος.

Αντίθετα η ενοικίαση αυτού του διαμερίσματος από τον ιδιοκτήτη του, αποτελεί απόδοση του περιουσιακού του στοιχείου είναι πηγή εσόδων, το εισόδημα (ενοίκιο) έχει συνέχεια και ροή γι' αυτό και λαμβάνεται σαν αντικείμενο φορολογίας εισοδήματος.

Ο όρος εισόδημα εμφανίζεται με διάφορες έννοιες όπως: εθνικό, ατομικό, οικογενειακό, τεκμαρτό, ακαθάριστο, καθαρό και φορολογητέο.

Θα ήταν σωστό στην παρούσα φάση να αναλυθούν τα σημαντικότερα από τα προαναφερθέντα εισοδήματα που είναι τα εξής:

✓ Ατομικό εισόδημα:

Συνολικό ατομικό εισόδημα είναι το σύνολο των εισοδημάτων του φυσικού προσώπου που αποκτά από τις διάφορες πηγές εισοδήματος και των περιπτώσεων τους, που ορίζονται στις σχετικές διατάξεις της φορολογικής νομοθεσίας.

✓ Πραγματικό –Τεκμαρτό εισόδημα:

Πραγματικό εισόδημα είναι αυτό που αποδεδειγμένα αποκτά ο φορολογούμενος, ενώ το τεκμαρτό εισόδημα του συνάγεται τεκμαίρεται με βάση αλλά δεδομένα κατοχής περιουσιακών στοιχείων και δαπάνες που προϋποθέτουν την ύπαρξη αντίστοιχου εισοδήματος.

✓ Δηλούμενο εισόδημα:

Ανάλογα με τις προϋπόθεσης της φορολογικής νομοθεσίας ο φορολογούμενος υποχρεούται να δηλώσει τα εισοδήματα του. Το εισόδημα είναι αυτό που δηλώνει υπεύθυνα ο φορολογούμενος στην ετήσια φορολογική του δήλωση. Η ειλικρίνεια και η ακρίβεια της φορολογικής δήλωσης ελέγχεται. Το δηλούμενο εισόδημα δεν είναι κατά ανάγκη και το πραγματικό εισόδημα του φορολογούμενου. Αυτό εξαρτάται από την ροπή του φορολογούμενου για φοροδιαφυγή.

✓ Ακαθάριστο και καθαρό εισόδημα:

Όταν λέμε ακαθάριστο εισόδημα, εννοούμε το πρωτογενές εισόδημα που αποκτά ο φορολογούμενος πριν από τις προβλεπόμενες από την σχετική νομοθεσία κρατήσεις, μειώσεις, εκπτώσεις (π.χ. κρατήσεις ασφαλιστικών ταμείων μισθωτού, έξοδα επιχείρησης κ.λ.π.)

Καθαρό εισόδημα είναι αυτό που απομένει μετά την αφαίρεση των προβλεπόμενων κρατήσεων, μειώσεων, εκπτώσεων, εκτός της παρακράτησης και προκαταβολής φόρου εισοδήματος.

✓ Φορολογητέο εισόδημα:

Φορολογικό εισόδημα είναι αυτό που απομένει μετά την αφαίρεση από το καθαρό εισόδημα του φυσικού προσώπου, προβλεπόμενων από τον νόμο δαπανών (αφορολόγητα ποσά δαπανών).

1Α) ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

I. Υποκείμενο του φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων (νόμος 2238/1994)

1)Φορολογία των φυσικών προσώπων

Σε φορο υπόκειται κάθε φυσικό πρόσωπο το οποίο αποκτά εισόδημα που προκύπτει στην Ελλάδα ανεξάρτητα από την ιθαγένεια και τον τόπο κατοικίας ή διαμονής του.

Επίσης, ανεξάρτητα από την ιθαγένεια του, σε φορο υπόκειται κάθε φυσικό πρόσωπο για τα εισοδήματα του που προκύπτουν στην αλλοδαπή εφόσον έχει την κατοικία του στην Ελλάδα.

Τα παραπάνω ισχύουν με την επιφύλαξη διατάξεων, τυχόν σύμβασης για την αποφυγή της διπλής φορολογίας που έχει υπογράψει μεταξύ Ελλάδας και αλλοδαπού κράτους, στο οποίο προέκυψε εισόδημα που απέκτησε ο κάτοικος της Ελλάδας. Και στις δυο περιπτώσεις επιβάλλεται φορολογία, αλλά προβλέπεται αφαίρεση του φόρου που καταβλήθηκε στην αλλοδαπή, μέχρι όμως το πόσο του ελληνικού φόρου που αναλογεί στα εισοδήματα της αλλοδαπής. Οι έμμισθοι δημόσιοι υπάλληλοι που υπηρετούν στην αλλοδαπή θεωρούνται κάτοικοι της Ελλάδας.

✓ Φορολογία εισοδήματος έγγαμων

Το εισόδημα κάθε συζύγου φορολογείται χωριστά. Όμως το εισόδημα του ενός συζύγου προσθέτετε στο εισόδημα του άλλου και φορολογείται μαζί, όταν αυτό προέρχεται από επιχείρηση που εξαρτάται οικονομικά από τον άλλο σύζυγο.

✓ Φορολογία εισοδήματος ανήλικων τεκνών

Το εισόδημα των ανήλικων παιδιών δηλώνεται και φορολογείται στο όνομα του γονέα που έχει το μεγαλύτερο συνολικά εισόδημα. Αν οι γονείς έχουν ίσο πόσο συνολικού εισοδήματος, το εισόδημα του ανήλικου προσθέτετε στο όνομα του πατέρα του. Αν δεν υπάρχει πατέρας ή αν αυτός έχει χάσει την γονική μέριμνα, προσθέτετε και φορολογείται στο όνομα της μητέρας του. Το εισόδημα των ανήλικων παιδιών που προέρχεται από περιουσιακά στοιχεία που προήλθαν σε αυτά από χαριστικές παροχές που έγιναν σε αυτά από τους γονείς τους, φορολογείται στο όνομα του γονέα που παραχώρησε αυτό το περιουσιακό στοιχείο.

Κατ' εξαίρεση, φορολογείται χωριστά το εισόδημα των ανήλικων αγάμων παιδιών που προέρχονται:

- Ø Από την προσωπική τους εργασία ή
- Ø Από περιουσιακά στοιχεία που περιήλθαν σε αυτά από κληρονομιά ή δωρεά, εκτός από τις χαρίστηκες παροχές που έγιναν σε αυτά από τους γονείς τους, ή
- Ø Από σύνταξη που του απονεμήθηκε, λόγω θανάτου του πατέρα ή της μητέρας τους, ή
- Ø Από περιουσιακά στοιχεία που περιήλθαν σε αυτά από γονική παροχή ή δωρεά, εφόσον κατά τον χρόνο απόκτησης του εισοδήματος από το ανήλικο έχει αποβιώσει ο γονιός που έχει παραχωρήσει τα περιουσιακά στοιχεία.
- Ø Από περιουσιακά στοιχεία που περιήλθαν στο ανήλικο με βάση δικαστική απόφαση ως υποκατάστατο των πιο πάνω περιουσιακών στοιχείων, που άνηκαν στο ανήλικο και εκποιήθηκαν.

Στις περιπτώσεις αυτές υποβάλλεται, από το νόμιμο αντιπρόσωπο του ανήλικου, χωριστή φορολογική δήλωση. Διευκρινίζεται ότι δεν θεωρείται εισόδημα το ποσό της διατροφής που επιδικάζεται ή συμφωνείτε συμβολαιογραφικός και καταβάλλεται σε ανήλικο παιδί.

2) Φορολογία της σχολάζουσας κληρονομιάς

Η σχολάζουσα κληρονομιά, δηλαδή η κληρονομιά στην οποία ο κληρονόμος είναι άγνωστος ή είναι γνωστός αλλά δεν την έχει αποδεχθεί, εφόσον από την κληρονομιά αυτή προκύπτει εισόδημα (π.χ. υπάρχουν ακίνητα τα οποία εκμισθώνονται και προκύπτει εισόδημα)τα οποία διαχειρίζεται ο κηδεμόνας, ο οποίος έχει διορισθεί από το δικαστήριο.

3)Φορολογία των προσωπικών εταιριών και ενώσεων προσώπων

Σε φορο εισοδήματος υπόκεινται, οι ομόρρυθμες και οι ετερόρρυθμες εταιρίες, οι κοινωνίες δικαίου που ασκούν επιχείρηση ή επάγγελμα, οι αστικές κερδοσκοπικές ή μη εταιρίες, οι συμμετοχικές ή αφανείς καθώς και οι κοινοπραξίες της παρ.2 του άρθρου 2 του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων (π.δ. 189/1992 ΦΚΕ 84 Α).

Κατ' εξαίρεση δεν φορολογούνται τα νομικά πρόσωπα αλλά τα φυσικά πρόσωπα-μέλη για το εισόδημα που αποκτούν από τα παρακάτω πρόσωπα :

-Κοινωνίες αστικού δικαίου που εκμεταλλεύονται επιβατικά ή φορτηγά Δ.Χ. μέχρι δυο οχήματα.

-Προσωπικές εταιρίες που εκμεταλλεύονται ένα μόνο αυτοκίνητο Δ.Χ.

-ΕΠΕ που έχουν συσταθεί με το ν. 588/1977.

-Συνιδιοκτησίες που συνεκμεταλλεύονται αλιευτικά σκάφη μέχρι και δέκα κόρους ολικής χωρητικότητας στις οποίες συμμετέχουν αποκλειστικά επαγγελματίες αλιείς.

Επίσης σε ομόρρυθμες, ετερόρρυθμες εταιρίες, κοινωνίες κληρονομικού δικαίου –στις οποίες περιλαμβάνονται ανήλικοι- οι ομόρρυθμοι εταίροι και τα μέλη που δικαιούνται επιχειρηματικής μοιβής φορολογούνται για το πόσο αυτής ατομικά.

II. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

Αντικείμενο του φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων αποτελεί το συνολικό καθαρό εισόδημα το οποίο προκύπτει είτε στην ημεδαπή είτε στην αλλοδαπή και αποκτάται από κάθε φυσικό πρόσωπο.

1. Κατηγορίες των εισοδημάτων.

Το εισόδημα ανάλογα με την πηγή από την οποία προέρχεται διακρίνεται στις επόμενες κατηγορίες ως εξής:

A. Εισόδημα από **ακίνητα** (Α-Β κατηγορίας).

B. Εισόδημα από **κινητές αξίες** (Γ κατηγορία).

Γ. Εισόδημα από **εμπορικές επιχειρήσεις**, γενικά (Δ κατηγορία).

Δ. Εισόδημα από **γεωργικές επιχειρήσεις**, γενικά (Ε κατηγορία).

Ε. Εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες (Στ κατηγορία).

ΣΤ. Εισόδημα από υπηρεσίες ελευθέρων επαγγελματιών και από κάθε άλλη πηγή (Ζ κατηγορία).

2. Εξεύρεση του συνολικού εισοδήματος – Συμψηφισμός και μεταφορά ζημιών

Για να βρεθεί το συνολικό εισόδημα αθροίζονται τα επιμέρους εισοδήματα (θετικά ή αρνητικά) των πιο πάνω κατηγοριών.

Ειδικά, το αρνητικό στοιχείο (ζημία) του εισοδήματος από εμπορικές και γεωργικές επιχειρήσεις, το οποίο προκύπτει από βιβλίο τρίτης κατηγορίας του Κ.Β.Σ. εφόσον αυτά τηρούνται επαρκώς και ακριβώς, αν δεν καλύπτεται με συμψηφισμό αλλού θετικού στοιχείου εισοδήματος από άλλη πηγή, είτε γιατί δεν υπάρχει τέτοιο θετικό στοιχείο από άλλη πηγή είτε υπάρχει αλλά είναι ανεπαρκές, μεταφέρεται (η ζημία) για να συμψηφισθεί ολόκληρη στην πρώτη περίπτωση ή κατά το υπόλοιπο της στην δεύτερη περίπτωση, διαδοχικά στα πέντε (5) επόμενα οικονομικά έτη κατά το υπόλοιπο που απομένει κάθε φορά εφόσον και κατά τα έτη αυτά τα βιβλία τηρούνται επαρκώς και ακριβώς.

Τα παραπάνω εφαρμόζονται ανάλογα και για τα βιβλία δεύτερης (Β΄) κατηγορίας του Κ.Β.Σ., με την διαφοροποίηση ότι για τις ζημίες που προκύπτουν από 01/01/2005 και μετά ισχύει η πενταετία της μεταφοράς τους, ενώ για ζημίες που προέκυψαν μέχρι 31/12/2004 ισχύει τριετία για την μεταφορά τους.

Παράλειψη του υπόχρεου να επιδώσει μέχρι το τέλος του οικείου οικονομικού έτους δήλωση με την οποία να δηλώνεται η ζημία που προέκυψε στο ίδιο ή προηγούμενο οικονομικά έτη του στερεί το δικαίωμα να την συμψηφίσει.

Επισημαίνεται ότι, με την παράγραφο 1 του άρθρου 9 του ν. 3522/2006 (ΦΕΚ Α 276), οι επιχειρήσεις διατηρούν το δικαίωμα μεταφοράς της ζημίας που προέκυψε από επαρκή και ακριβή βιβλία και στοιχεία του Κ.Β.Σ. στα επόμενα έτη, εφόσον η ζημία έχει δηλωθεί μέχρι το τέλος του οικονομικού έτους που προέκυψε, χωρίς να απαιτείται η δήλωση της ζημίας αυτής και με τις δηλώσεις των επόμενων οικονομικών ετών, όταν τα αποτελέσματα είναι ζημιογόνα. Η προηγούμενη ρύθμιση έχει εφαρμογή και για τις υποθέσεις που εκκρεμούν στις φορολογικές αρχές και στα φορολογικά δικαστήρια.

Αρνητικό στοιχείο εισοδήματος που προκύπτει από πηγή που βρίσκεται στην αλλοδαπή, συμψηφίζεται μόνο με θετικά εισοδήματα του φορολογούμενου που προκύπτουν στην αλλοδαπή.

Τέλος, σημειώνεται ότι το αρνητικό εισόδημα (ζημία) που προκύπτει μέσα στη χρήση από την άσκηση ελευθέριου επαγγέλματος, ενώ συμψηφίζεται με τυχόν αλλά θετικά εισοδήματα άλλων πηγών στη χρήση αυτή, αν δεν καλύπτεται από αυτά το υπόλοιπο της δεν μεταφέρεται για να συμψηφισθεί στις επόμενες χρήσεις.

3. Εκχώρηση Εισοδημάτων στο Δημόσιο

Όταν ο φορολογούμενος έχει αποκτήσει εισοδήματα από ακίνητα ή από τόκους δανείου, τα οποία αποδεδειγμένα δεν έχει εισπράξει τότε να τα εκχωρήσει στο δημόσιο και να μην συνυπολογισθούν στο συνολικό καθαρό του εισόδημα. Η εκχώρηση γίνεται με άλλη έγγραφη δήλωση του υπόχρεου στην φορολογική αρχή στην οποία υποβάλλει την ετήσια φορολογική του δήλωση. Με την δήλωση εκχώρησης ο εκχωρών παραδίδει στον προϊστάμενο της Δ.Ο.Υ. και τα δικαιολογητικά της εκχωρημένης απαίτησης και βεβαιώνει ότι δεν κατέχει κανένα άλλο αποδεικτικό στοιχείο.

III. ΠΗΓΕΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

1) ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΑΚΙΝΗΤΑ (Άρθρο 20, 21, 22, 23, του ν. 2238/94)

α. Έννοια – χρόνος απόκτησης

Εισόδημα από ακίνητα είναι το έσοδο που προκύπτει κάθε οικονομικό ή γεωργικό έτος από την εκμετάλλευση ακινήτων. Τα εισοδήματα από εκμίσθωση ακινήτων, τα οποία καταβάλλονται αναδρομικά με βάση νόμο ή δικαστική απόφαση, χρόνος που αποκτήθηκαν θεωρείται ο χρόνος στον οποίο ανάγονται.

Το εισόδημα της κατηγορίας αυτής αποκτάται από κάθε πρόσωπο στο οποίο νόμιμα έχει μεταβιβασθεί με οριστικό συμβόλαιο ή έχει αποκτηθεί με δικαστική απόφαση ή λόγω χρησικτησίας το δικαίωμα πλήρους κυριότητας ή νομής ή επικαρπίας ή οίκησης καθώς και από πρόσωπο στο οποίο έχει μεταβιβαστεί με οριστικό συμβόλαιο το δικαίωμα ενάσκησης επικαρπίας, κατά περίπτωση.

Επίσης, εισόδημα από ακίνητα αποτελεί:

- το δικαίωμα που αποκτάται από τον κύριο του εδάφους προκειμένου για οικοδομές που έχουν ανεγερθεί σε έδαφος κυριότητας τρίτου.

-ή αν πρόκειται για επιφάνειες και εμφυτεύσεις που διατηρούνται σύμφωνα με τα άρθρα 58 και 59 του α.ν. 2783/1941.

Σε περίπτωση εκμίσθωσης ολόκληρης ή μέρους οικοδομής μαζί με έπιπλα ή μηχανήματα, στο εισόδημα συνυπολογίζεται και το μίσθωμα των επίπλων και των μηχανημάτων.

Εισόδημα ειδικών περιπτώσεων

Στην έννοια του εισοδήματος από οικοδομές επίσης περιλαμβάνονται και οι ακόλουθες ειδικές περιπτώσεις:

- Το εισόδημα από γήπεδα που χρησιμοποιούνται ως αποθήκες, εργοστάσια, εργαστήρια, καφεενεία, γυμναστήρια, και κάθε άλλη χρήση.
- Η αξία της οικοδομής που αναγείρεται με δαπάνες του μισθωτή του εδάφους, η κυριότητα του οποίου ανήκει στον εκμισθωτή εφόσον μετά την λήξη της μίσθωσης η οικοδομή παραμένει στον εκμισθωτή.
- Η αξία των βελτιώσεων ή προσθηκών που γίνονται με δαπάνες του μισθωτή της οικοδομής, εφόσον παραμένουν μετά την λήξη της μίσθωσης στο εκμισθωτή.
- Το εισόδημα από υπεκμίσθωση, δηλαδή το εισόδημα του μισθωτή αν μισθώνει το ακίνητο σε τρίτο.
- Σε μισθώσεις πάνω από εννέα(9) έτη, οι οποίες μεταγράφονται ή των επιφανειών και εμφυτεύσεων των άρθρων 58 και 59 του α.ν. 2783/1941.
- Σε μεταβίβαση ου δικαιώματος της επικαρπίας για ορισμένο χρόνο σε ημεδαπά ή αλλοδαπά νομικά πρόσωπα, το αντάλλαγμα που αποκτά ο κύριος ή επικαρπωτής.

- Το αντάλλαγμα που καταβάλλεται στον ιδιοκτήτη γαιών για την παραχώρηση της εκμετάλλευσης τους σε ποσοστό επί της παραγωγής εφόσον δεν υπάρχει συμμετοχή στις δαπάνες καλλιέργειας.
- Το εισόδημα που αποκτιέται από τον επιφάνειούχο ή εμφυτευτή από την εκμίσθωση γαιών στις οποίες έχει δικαίωμα.
- Το αντάλλαγμα από την παραχώρηση χώρου για τοποθέτηση φωτεινών επιγραφών και διαφημίσεων.

β. Ακαθάριστο εισόδημα από οικοδομές

Ακαθάριστο εισόδημα από εκμισθούμενες οικοδομές είναι το μίσθωμα που συμφωνήθηκε.

Σε περίπτωση που δεν προσάγεται μισθωτήριο ή άλλο αποδεικτικό στοιχείο της συμφωνίας ή αν τα αποδεικτικά στοιχεία που προσάγονται εμφανίζουν μίσθωμα που είναι δυσαναλόγως κατώτερο σε σχέση με τη μισθωτική αξία της οικοδομής, ο προσδιορισμός του ακαθάριστου εισοδήματος γίνεται με σύγκριση της μισθωτικής αξίας της ενοικιαζόμενης οικοδομής με άλλες οικοδομές που νοικιάζονται κάτω από παρόμοιες συνθήκες.

Θεωρείται ότι υπάρχει δυσαναλογία μεταξύ του μισθώματος και της μισθωτικής αξίας της οικοδομής, όταν η μισθωτική αξία της είναι ανώτερη από το δηλούμενο μίσθωμα κατά 15% τουλάχιστον, αυτού του μισθώματος.

Ειδικώς, το εισόδημα αυτό δεν μπορεί να είναι μικρότερο από το 3,5% της αξίας του ακινήτου που εκμισθώνεται και χρησιμοποιείται ως κατοικία και ειδικότερα της αντικειμενικής αξίας στις περιοχές που εφαρμόζεται το άρθρο 41 του ν. 1249/1982.

Ο φορολογούμενος μπορεί να αμφισβητήσει τον καθορισμό της άνω μισθωτικής αξίας εφόσον από εξαιρετικούς λόγους που ανάγονται αποκλειστικώς στους παράγοντες που επηρεάζουν τη μισθωτική αξία του, αυτή είναι μικρότερη από το 3,5% της αντικειμενικής αξίας του.

Η επίκληση των σχετικών λόγων μπορεί να γίνει με προσφυγή που ασκείται από το φορολογούμενο μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου του οικείου οικονομικού έτους. Αν ο φορολογούμενος λάβει το εκκαθαριστικό σημείωμα μετά τις 31 Δεκεμβρίου του οικείου οικονομικού έτους η προσφυγή ασκείται μέσα στις προθεσμίες του άρθρου 66 του ν. 2717/1999(ν.4125/1960)

Τεκμαρτό μίσθωμα σε περίπτωση ιδιοκατοίκησης, ιδιόχρησης ακινήτου

Αν η οικοδομή κατοικήθηκε από τον ιδιοκτήτη της (ιδιοκατοίκηση), το ακαθάριστο εισόδημα της δεν μπορεί να είναι μικρότερο από τα 3,5% της αξίας της, όπως αυτή υπολογίζεται ως το γινόμενο των εξής παραγόντων:

- § Της Κύριας επιφάνειας της οικοδομής, στην οποία προστίθεται και ποσοστό 20% της επιφάνειας των αποθηκευτικών χώρων, καθώς

και τον χώρων, καθώς και των χωρών στάθμευσης αυτοκινήτων που υπάρχουν στην οικοδομή,

- § Της Τιμής ζώνης, για τις περιοχές που ισχύει το αντικειμενικό σύστημα προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων, που ισχύουν την 1^η Ιανουαρίου που προκύπτει το εισόδημα ή της τιμής εκκίνησης για τις λοιπές περιοχές που ισχύουν την 1^η Ιανουαρίου κάθε έτους.
- § Του Διορθωτικού συντελεστή, ο οποίος, ανάλογα με την τιμή ζώνης ή εκκίνησης της περιοχής που βρίσκεται το ακίνητο, ορίζεται, ως ακολούθως:

<i>Τιμή Ζώνης ή εκκίνησης, για κάθε τετραγωνικό μέτρο</i>	<i>Διορθωτικός Συντελεστής</i>
Μέχρι 440 €	1,10
Πάνω από 440€ έως 734€	1,20
Πάνω από 734€ έως 1174€	1,30
Από 1174 και πάνω	1,40

- § Του Συντελεστή παλαιότητας, που λαμβάνεται αυτός που ισχύει στη μεταβίβασης ακινήτων, οι τιμές του οποίου είναι οι εξής :

<i>Έτη από την συμπλήρωση 2ετίας από την έκδοση της οικοδομικής άδειας</i>	<i>Συντελεστής παλαιότητας</i>
1 έως 5 χρόνια	0,90
6 έως 10 χρόνια	0,80
11 έως 15 χρόνια	0,75
16 έως 20 χρόνια	0,70
21 έως 25 χρόνια	0,65
26 χρόνια και πάνω	0,60

Σημειώνεται ότι για τις ιδιοκατοικούμενες δευτερεύουσες εξοχικές κατοικίες, το τεκμαρτό μίσθωμα, για κάθε μία από αυτές, υπολογίζεται για 3 μήνες το έτος. Ως εξοχικές κατοικίες θεωρούνται αυτές που βρίσκονται σε παραθεριστικές περιοχές ή εξοχικά κέντρα, μακριά από την αστική περιοχή που έχει την κατοικία ο φορολογούμενος.

Ο φορολογούμενος μπορεί να αμφισβητήσει το τεκμαρτό εισόδημα που υπολογίζεται με τον πιο πάνω τρόπο.

Στις περιπτώσεις ιδιόχρησης της οικοδομής ή παραχώρησης της για κατοίκηση ή για χρησιμοποίηση με άλλο τρόπο από τρίτο, χωρίς αντάλλαγμα (δωρεάν παραχώρηση), το ακαθάριστο εισόδημα της προσδιορίζεται με σύγκριση της οικοδομής αυτής με άλλες οικοδομές που εκμισθώνονται.

Το ετήσιο ακαθάριστο εισόδημα που καθορίζεται με αυτό τον τρόπο δεν μπορεί να υπερβαίνει το 45% ούτε να είναι μικρότερο από το 3,5% της αντικειμενικής αξίας του ακινήτου, αν αυτό βρίσκεται σε περιοχές που ισχύει το αντικειμενικό σύστημα αξιών για την επιβολή του φόρου μεταβίβασης ακινήτων.

Αν όμως το ακίνητο δε βρίσκεται σε αυτές τις περιοχές, τότε, το ετήσιο ακαθάριστο εισόδημα δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 4% της πραγματικής αξίας της οικοδομής κατά το χρόνο της φορολογίας.

Ο φορολογούμενος μπορεί να αμφισβητήσει το τεκμαρτό εισόδημα που υπολογίζεται με τον πιο πάνω τρόπο.

γ. Ακαθάριστο εισόδημα από γαίες

Ως ακαθάριστο εισόδημα λαμβάνεται αυτό που προκύπτει με βάση την συμφωνία.

Αν το μίσθωμα ή το αντάλλαγμα έχει συμφωνηθεί σε είδος, αποτιμάται η αξία του είδους σε χρήμα με βάση τη μέση τιμή χονδρικής πώλησης στο τόπο της παραγωγής, κατά τον χρόνο παραγωγής.

Αν δεν προσάγεται συμφωνητικό ή άλλο στοιχείο που αποδεικνύει τη συμφωνία ή αν το μίσθωμα που συμφωνήθηκε σε χρήμα ή σε είδος είναι δυσαναλόγως κατώτερο από τη μισθωτική αξία των γαιών ή όταν η εκμετάλλευση των γαιών παραχωρήθηκε σε τρίτο, χωρίς αντάλλαγμα, το ακαθάριστο εισόδημα βρίσκεται σε σύγκριση προς άλλες ενοικιαζόμενες γαίες. Θεωρείται ότι υπάρχει περίπτωση δυσανάλογου μισθώματος κάθε φορά που η μισθωτική αξία των γαιών είναι ανώτερη από το συμφωνημένο μίσθωμα σε ποσοστό 25% αυτού του μισθώματος. Αν το μίσθωμα των γαιών που δηλώνεται είναι μεγαλύτερο αυτού που προσδιορίζεται με την αντικειμενική μέθοδο λαμβάνεται υπόψη αυτό το δηλωθέν.

Ο φορολογούμενος μπορεί να αμφισβητήσει το τεκμαρτό εισόδημα που υπολογίζεται με τον πιο πάνω τρόπο.

Σημειώνεται ότι δε λαμβάνεται υπόψη το τεκμαρτό μίσθωμα από την παραχώρηση γαιών, χωρίς αντάλλαγμα, όταν αυτή έχει συμφωνηθεί μεταξύ συζύγων κατά κύριο επάγγελμα αγροτών ή από γονείς ηλικίας πάνω από 65 σε τέκνα τους, κατά κύριο επάγγελμα αγρότες.

δ. Απαλλαγές από τον φόρο

Απαλλάσσονται από τον φόρο εισοδήματος, το εισόδημα:

- § Από την παραχώρηση της χρήσης της οικοδομής, χωρίς αντάλλαγμα, στο δημόσιο ή σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου.
- § Από την δωρεά παραχώρηση της χρήσης της οικοδομής, η οποία χρησιμοποιείται ως κατοικία όταν αυτή η παραχώρηση γίνεται από τους γονείς προς τα τέκνα τους και αντίστροφα από τα τέκνα προς τους γονείς τους.
- § Το ίδιο ισχύει και στην αντίθετη περίπτωση, όταν η παραχώρηση γίνεται από το τέκνο χωρίς αντάλλαγμα σε γονέα του για να τη χρησιμοποιήσει ως κύρια κατοικία του.
- § Από 1-1-2006 και μετά υπάρχει απαλλαγή για δωρεάν παραχώρηση κυρίας κατοικίας μέχρι 200 τ.μ. στις δύο προηγούμενες περιπτώσεις.
- § Από ιδιοκατοίκηση της κύριας και των δευτερευουσών κατοικιών του φορολογούμενου, ανεξάρτητα από την επιφάνεια τους. Η απαλλαγή αυτή του τεκμαρτού εισοδήματος από ιδιοκατοίκηση(κύριας ή δευτερευουσών) κατοικιών ισχύει από τα εισοδήματα της χρήσης 2003.

Δεν θεωρείται εισόδημα από ακίνητα αυτό που προκύπτει από την ιδιοχρησιμοποίηση των βιομηχανοστασίων, από βιομηχανίες και από 1-1-2007 και από βιοτεχνίες, καθώς επίσης και από ιδιοχρησιμοποίηση οικοδομών που βρίσκονται μέσα σ' αγροτικά κτήματα ή έξω από αυτά, αλλά χρησιμοποιούνται για τη διεξαγωγή των έργων της γεωργικής επιχείρησης.

ε. Καθαρό εισόδημα

Από το οικονομικό έτος 2008 (χρήση 2007) από το ακαθάριστο εισόδημα από ακίνητα αφαιρούνται ανάλογα με το είδος και τη χρήση του ακινήτου τα ακόλουθα :

Προκειμένου για οικοδομημένα ακίνητα :

- i. Πάγιο ποσοστό 5% για αποσβέσεις για κατοικίες, σχολεία, οικοτροφεία, φροντιστήρια, κλινικές, ξενοδοχεία, αίθουσες θεάτρων ή κινηματογράφων.
- ii. Το ποσοστό της περίπτωσης (i) περιορίζεται σε 3% όταν χρησιμοποιούνται για άλλες χρήσεις (ως καταστήματα, γραφεία, αποθήκες)
- iii. Ποσοστό 40% για δαπάνες με δικαιολογητικά για ασφάλιστρα κατά του κινδύνου πυρκαγιάς ή άλλων κινδύνων, για δικαστικές δαπάνες και για αμοιβή δικηγόρου σε δίκες μισθωτικών διαφορών ή διαφορών μεταξύ ιδιοκτητών και διαχειριστών ιδιοκτησίας κατ' ορόφους και στη συνέχεια για δαπάνες για επισκευή και συντήρηση για όλες γενικά τις οικοδομές.

Προκειμένου για μη οικοδομημένα ακίνητα :

Για εισόδημα από γήπεδα, για το αντάλλαγμα παραχώρησης χώρου τοποθέτησης επιγραφών και διαφημίσεων, για το εισόδημα που

προκύπτει από τη διαφορά του μισθώματος και του υπομισθώματος ακινήτων που εκμισθώνονται για οποιαδήποτε χρήση καταργήθηκαν τα ποσοστά έκπτωσης.

iv. Ποσοστό 5% για γαίες.

v. Συνολικό ποσοστό 3% για το τμήμα της αξίας της οικοδομής που ανεγείρεται από τον μισθωτή σε οικόπεδο του εκμισθωτή.

Προκειμένου για ειδικές περιπτώσεις εισοδήματος από ακίνητα :

vi. Το δικαίωμα που παρέχεται κάθε χρόνο στον ιδιοκτήτη του εδάφους και η αξία της οικοδομής στις περιπτώσεις υπεκμίσθωσης ή ιδιοχρησιμοποίησης οικοδομών που έχουν ανεγερθεί σε έδαφος κυριότητας τρίτου.

vii. Το μίσθωμα ή το δικαίωμα που καταβάλλεται από το μισθωτή για υπεκμίσθωση ή πολυετή μίσθωση και το δικαίωμα επιφάνειας ή εμφύτευσης.

viii. Κάθε φόρος, τέλος ή δικαίωμα υπέρ του Δημοσίου ή οποιουδήποτε τρίτου που βαρύνει τις γαίες

ix. Ποσοστό 10% της δαπάνης που καταβλήθηκε για έργα αποξήρανσης ελών και αντιπλημμυρικά έργα για την απόσβεση τους και όχι για τα έξοδα βελτίωσης και επέκτασης των γαιών.

x. Το ποσό της αποζημίωσης που καταβάλλει, σύμφωνα με το νόμο, ο εκμισθωτής στον μισθωτή για λύση της μισθωτικής σχέσης. Όμως τυχόν αρνητικό αποτέλεσμα δεν αφαιρείται από τα τυχόν θετικά εισοδήματα άλλων ακινήτων ή άλλων κατηγοριών του υπόχρεου.

2. ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΚΙΝΗΤΕΣ ΑΞΙΕΣ(ΑΡΘΡΑ 24-25-26-27 ΤΟΥ Ν. 2238/94)

Ως εισόδημα από κινητές αξίες θεωρείται το εισόδημα που προκύπτει κάθε χρόνο, από:

- **Μερίσματα και τόκους ιδρυτικών τίτλων και μετοχών ελληνικών ανώνυμων εταιριών, από τόκους ομολογιών και χρεογράφων του ελληνικού δημόσιου ή ελληνικών νομικών προσώπων δημόσιου δικαίου ή ελληνικών επιχειρήσεων κάθε είδους, καθώς και από αμοιβές και ποσοστά των διοικητικών συμβούλων και των εκτός του μισθού αμοιβών και ποσοστών των διευθυντών και διαχειριστών των ανώνυμων εταιρειών.**
- **Μερίσματα και τόκους ιδρυτικών τίτλων και μετοχών αλλοδαπών ανώνυμων εταιρειών, από τόκους ομολογιών και χρεογράφων αλλοδαπών κρατών ή αλλοδαπών νομικών προσώπων ή αλλοδαπών επιχειρήσεων κάθε είδους.**

- **Τόκους κάθε τίτλου εντόκου τοις μετρητοίς κατάθεσης ή εγγύησης**, καθώς και από **κάθε τίτλο χρεωστικό** εξασφαλισμένο με υποθήκη ή με ενέχυρο ή χωρίς τέτοια εξασφάλιση, ο οποίος δεν περιλαμβάνεται στις πιο πάνω α' και β' περιπτώσεις.
- **Κέρδη από αμοιβαία κεφαλαία.**
- **Κέρδη ανώνυμων εταιριών** τα οποία διανέμονται με την **μορφή μετρητών** στο εργατοϋπαλληλικό προσωπικό τους.
- **Την υπεραπόδοση επενδύσεων των μαθηματικών αποθεμάτων** που σχηματίζονται με τις διατάξεις του ν.δ. 400/1970, για ασφαλίσεις ζωής.
- **Τη διαφορά μεταξύ του αντιτίμου των μετοχών** που καταβάλλεται στους μετόχους, σε περίπτωση αγοράς δικών της μετοχών από ανώνυμη εταιρία που μειώνει ή αποσβένει το κεφάλαιό της, και του πόσου που είχε πραγματικά καταβληθεί από τους μετόχους για την απόκτηση αυτών των μετοχών, με την προϋπόθεση ότι το ποσό αυτό δεν είχε επιστραφεί σ' αυτούς.
- **Παροχές σε χρήμα ή σε είδος ή γενικά σε παροχές που μπορεί να αποτιμηθούν χρηματικά**, οι οποίες δόθηκαν από ανώνυμη ελληνική εταιρία, χωρίς νόμιμη ή συμβατική υποχρέωση, προς διευθύνοντες ή εντεταλμένους συμβούλους ή προέδρους ή μέλη του διοικητικού συμβουλίου η διευθύνοντες και γενικά σε εκπρόσωπους της ανώνυμης εταιρίας, με την προϋπόθεση ότι έχουν βαρύνει τα αποτελέσματα χρήσεως της οικείας διαχειριστικής περιόδου.
- **Τόκους με τους οποίους πιστώνεται ο <<λογαριασμός νεότητας προσωπικού ΟΤΕ >>.**

Σημειώνεται ότι **δεν θεωρείται εισόδημα από κινητές αξίες** το πόσο:
 -των τόκων συναλλαγματικών και γραμματίων από εμπορικές συναλλαγές, καθώς και

-των τόκων από τις πωλήσεις εμπορευμάτων με πίστωση του τιμήματος, οι οποίες αποδεδειγμένα έγιναν μεταξύ εμπόρων.

Το εισόδημα αυτής της περίπτωσης θεωρείται σαν εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις, με την προϋπόθεση ότι δικαιούχος που αποκτά το εισόδημα αυτό ασκεί στην Ελλάδα εμπορική επιχείρηση για αλλοδαπό, εφόσον αυτός έχει μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα και οι τόκοι προέρχονται από εργασίες της μόνιμης εγκατάστασής τους.

Επίσης δεν θεωρείται εισόδημα από κινητές αξίες αλλά εισόδημα από ελευθέρια επαγγέλματα το πόσο των πάσης φύσεως (συμβατικών και υπερημερίας) τόκων που καταβάλλονται σε αρχιτέκτονες μηχανικούς και τοπογράφους, λόγω καθυστέρησης είσπραξης το αμοιβών τους, για τις υπηρεσίες που προσέφεραν από την άσκηση

Ελευθέρου επαγγέλματος.

3. ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ (ΑΡΘΡΑ ΑΠΟ 28 ΈΩΣ 31 ΤΟΥ Ν.2238/94)

Εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις είναι το κέρδος που προκύπτει κάθε χρόνο από την άσκηση ,ατομικά ή εταιρικά, μιας ή περισσότερων εμπορικών ,βιομηχανικών επιχειρήσεων ή από την άσκηση οποιουδήποτε κερδοσκοπικού ή βιοποριστικού επαγγέλματος, το οποίο όμως δεν περιλαμβάνεται μεταξύ των ελευθερίων επαγγελμάτων.

Επίσης θεωρείται σαν εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις:

- Ø Το κέρδος από την άσκηση επιχείρησης αγοραπωλησίας ακινήτων, γενικά, εκτός από τις τεχνικές επιχειρήσεις.
- Ø Η ωφέλεια που πραγματοποιείται από οργανωμένη επιχείρηση πώλησης οικοπέδου ή αγροτεμαχίων, τα οποία προέρχονται από εδαφικές εκτάσεις της επιχείρησης οι οποίες βρίσκονται εντός ή εκτός πόλεως Δήμου ή Κοινότητας , οι οποίες χωρίστηκαν και ρυμοτομήθηκαν.
- Ø Τα ποσά καταβάλλονται με την μορφή μερίσματος ή αμοιβής, στα μέλη τους, από τους αστικούς ή αγροτικούς συνεταιρισμούς που προβλέπονται από το νόμο.
- Ø Το κέρδος του δικαιούχου από μεμονωμένη ή συμπωματική πράξη του με την οποία όμως αυτός απέβλεπε σε κέρδος.
- Ø Το κέρδος του δικαιούχου, από μεμονωμένη ή συμπωματική πράξη πώλησης εδαφικών εκτάσεων που βρίσκονται εκτός σχεδίου και έχουν ιδιαίτερη μεγάλη αξία εφόσον η πώληση γίνεται μέσα σε δυο χρόνια από την απόκτηση των εκτάσεων.
- Ø Η επιχειρηματικοί αμοιβή του ομόρρυθμου εταίρου και τους μέλους κοινωνίας κληρονομικού δικαίου, στην οποία μεταξύ των κοινωνών περιλαμβάνεται και ανήλικος.
- Ø Ο μισθός που καταβάλλεται στα μέλη διοικητικού συμβουλίου Α.Ε καθώς και ο μισθός και οι κάθε είδους απολαβές που καταβάλλονται από εταιρίες περιορισμένης ευθύνης σε εταίρους τους, για τις υπηρεσίες που παρέχουν με βάση ειδική σύμβαση μίσθωση εργασίας ή εντολής, εφόσον κατά το χρόνο παροχής των υπηρεσιών τους τα μέλη αυτά ή εταίροι ΕΠΕ κατά

περίπτωση είναι ασφαλισμένοι σε οποιονδήποτε , εκτός του ΙΚΑ , ασφαλιστικό τομέα

- Ø Τα κέρδη από παρεπόμενες εργασίες της επιχείρησης, που ενεργούνται από αυτή παράλληλα με την κυρία δραστηριότητα της.
- Ø Η αυτόματη υπερτίμηση του πάγιου κεφαλαίου που χρησιμοποιεί η επιχείρηση, καθώς και αυτή που δεν πραγματοποιήθηκε αλλά έχει περιληφθεί στην απογραφή.
- Ø Οι τόκοι από συναλλαγματικές και από γραμμάτια από εμπορικές συναλλαγές, καθώς και οι τόκοι από πωλήσεις με πίστωση εμπορευμάτων μεταξύ εμπόρων και οι τόκοι υπερημερίας που προκύπτουν ή γενικώς οι τόκοι που επιδικάζονται γι' αυτήν την περίπτωση.
- Ø Οι αποδόσεις από συμβάσεις ή πράξεις επί παράγωγων χρηματοοικονομικών προϊόντων που πραγματοποιούν επιτηδευματίες που τηρούν βιβλία Γ' κατηγορίας του ΚΒΣ.
- Ø Η ωφέλεια επιχείρησης, που προκύπτει από την παραίτηση πιστώτριας επιχείρησης από την είσπραξη χρέους, η οποία λαμβάνει χώρα μέσα στα πλαίσια της επαγγελματικής τους συνεργασίας.

Προσδιορισμός του ακαθάριστου και καθαρού εισοδήματος

1. Ως ακαθάριστο εισόδημα λαμβάνεται το σύνολο των ακαθάριστων εσόδων της επιχείρησης από τις κάθε είδους εμπορικές συναλλαγές της.
2. Το καθαρό εισόδημα (κέρδος) των εμπορικών επιχειρήσεων υπολογίζεται ανάλογα με την κατηγορία των βιβλίων και στοιχείων του ΚΒΣ που τηρούν αυτές ως εξής :
  - Για τις επιχειρήσεις που τηρούν επαρκή και ακριβή βιβλία και στοιχεία δεύτερης και τρίτης κατηγορίας του ΚΒΣ, το καθαρό κέρδος βρίσκεται, με βάση τα αριθμητικά δεδομένα που προκύπτουν από τα βιβλία και τα στοιχεία της επιχείρησης(λογιστικά).
  - Προκειμένου για τις επιχειρήσεις που τηρούν βιβλία και στοιχεία πρώτης κατηγορίας του ΚΒΣ, καθώς και για τις επιχειρήσεις που δεν τηρούν βιβλία και στοιχεία ή τηρούν ανακριβή ή ανεπαρκή βιβλία και στοιχεία, το καθαρό κέρδος βρίσκεται εξωλογιστικά με την εφαρμογή μοναδικού συντελεστή καθαρού κέρδους στα ακαθάριστα έσοδα της επιχείρησης.(βλ. άρθρο 32 ν. 2238/1994)

4. ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ **(ΑΡΘΡΑ 40-44 ΤΟΥ Ν.2238/94)**

Εισόδημα από γεωργικές επιχειρήσεις είναι το κέρδος που προκύπτει κάθε χρόνο το οποίο αποκτά ο δικαιούχος από την εκμετάλλευση μιας ή περισσότερων γεωργικών επιχειρήσεων κάθε είδους όπως αγροτικές, κτηνοτροφικές, πτηνοτροφικές, μελισσοκομικές, σηροτροφικές, δασικές, αλιευτικές κ.λ.π.

Για τον προσδιορισμό του ακαθάριστου και του καθαρού εισοδήματος των γεωργικών επιχειρήσεων που τηρούν βιβλία Γ' κατηγορίας εφαρμόζονται ανάλογα όσα ισχύουν για τον προσδιορισμό του ακαθάριστου και καθαρού εισοδήματος από εμπορικές επιχειρήσεις.

Αν το καθαρό εισόδημα δεν μπορεί να προσδιοριστεί λογιστικώς, δηλαδή στις περιπτώσεις που τηρούνται βιβλία Β' κατηγορίας ή στοιχεία, αυτό προσδιορίζεται τεκμαρτώσ με πολλαπλασιασμό των ακαθάριστων εσόδων της επιχείρησης με ειδικούς κατά κλάδο εκμεταλλεύσεων συντελεστές καθαρού εισοδήματος.

Ως ακαθάριστο εισόδημα λαμβάνεται η αξία των προϊόντων που έχουν παραχθεί. Για την εξεύρεση της αξίας τους τα προϊόντα αποτιμώνται σε ευρώ με βάση τη μέση τιμή χονδρικής πώλησης τους στο χρόνο και στον τόπο παραγωγής τους.

Σε αυτά τα ακαθάριστα έσοδα δεν συμπεριλαμβάνονται τα ακόλουθα ποσά εσόδων:

- ✓ Οι τόκοι από συναλλακτικές πράξεις,
- ✓ Η αυτόματη υπερτίμηση του κεφαλαίου τις επιχειρήσεις,
- ✓ Τα ποσά που έχουν εισπραχθεί από αποσβεσμένες επισφαλείς απαιτήσεις,
- ✓ Τα ποσά που εισπράχθηκαν από φόρους, τέλη και εισφορές της επιχείρησης εφόσον είχαν καταβληθεί αχρεώστητως.

Στις περιπτώσεις που τηρούνται βιβλία Β' κατηγορίας ή στοιχεία τότε το καθαρό εισόδημα προσδιορίζεται και με την αντικειμενική μέθοδο του άρθρου 42 του ν. 2238/94.

Όταν το καθαρό γεωργικό εισόδημα που προκύπτει από τα τηρούμενα στοιχεία ή από τα βιβλία Β' κατηγορίας είναι διαφορετικό από αυτό που προκύπτει με την αντικειμενική μέθοδο, για τη φορολογία εισοδήματος ισχύει το κατά περίπτωση μεγαλύτερο.

Με την αντικειμενική μέθοδο προσδιορίζεται και το καθαρό γεωργικό εισόδημα που αποκτάται από φορολογούμενους που δεν έχουν υποχρέωση τήρησης βιβλίων και στοιχείων.

Για το εξωλογιστικό προσδιορισμό των καθαρών εδρών των γεωργικών επιχειρήσεων προβλέπονται μοναδικοί συντελεστές καθαρού κέρδους οι οποίοι εφαρμόζονται στα έσοδα.

Σε περίπτωση που ο φορολογούμενος προσκομίσει στοιχεία από τα οποία αποδείχνετε ότι το εισόδημα του από την γεωργική εκμετάλλευση μειώθηκε εξαιτίας ζημιών από απρόβλεπτα γεγονότα, το καθαρό κέρδος της γεωργικής του επιχείρησης μπορεί να προσδιοριστεί με χρήση συντελεστή μικρότερου από το 10% όχι όμως κάτω από το μηδέν.

Από το καθαρό γεωργικό εισόδημα που προσδιορίζεται με την αντικειμενική μέθοδο εκπίπτουν :

- Το πόσο του ενοικίου που καταβάλλεται για την εκμίσθωση της γεωργικής γης,
- Ποσοστό 25% της δαπάνης για την αγορά καινούργιου πάγιου εξοπλισμού της γεωργικής επιχείρησης. Το ποσοστό αυτό αυξάνεται σε 50% για όσους κατά την έναρξη της γεωργικής χρήσης είναι νέοι αγρότες.

5. ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΜΙΣΘΩΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες είναι αυτό που προκύπτει κάθε χρόνο από μισθούς, ημερομίσθια, επιχορηγήσεις επιδόματα και γενικά από κάθε παροχή σε χρήμα ή σε είδος που δίνεται ως αντάλλαγμα για την παροχή στο παρόν ή το παρελθόν εξαρτημένης εργασίας ή για οποιαδήποτε άλλη αιτία, το οποίο αποκτούν οι μισθωτοί γενικά και συνταξιούχοι.

Επίσης εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες είναι και αυτό που προκύπτει από συντάξεις, βοηθήματα επιδόματα και, γενικά από κάθε παροχή σε χρήμα ή σε είδος που καταβάλλεται σε δικαιούχους που ήταν ασφαλισμένοι στους οικείους ασφαλιστικούς φορείς ή για οποιαδήποτε άλλη αιτία.

Τέλος, εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες θεωρείται και το εισόδημα που αποκτούν οι δικηγόροι από την παροχή νομικών υπηρεσιών με πάγια περιοδική αμοιβή, καθώς και οι ξεναγοί, οι οποίοι υπάγονται στις διατάξεις του άρθρου 37 του ν. 1545/85.

Στο εισόδημα αυτό περιλαμβάνονται και οι ακόλουθες παροχές:

- § Η αξία των αγαθών που αντιπροσωπεύουν οι χορηγούμενες δώρο επιταγές.
- § Η αξία των χορηγούμενων διατακτικών για την αγορά αγαθών από συμβεβλημένα καταστήματα με την εξαίρεση των διατακτικών τροφής για εργαζόμενους μέχρι ποσού έξι (6) ευρώ ανά διατακτική.
- § Το ποσό του καταβαλλόμενου ενοικίου καθώς και του τεκμαρτού ενοικίου για παροχή κατοικίας.
- § Το καταβαλλόμενο ποσό για οικιακό προσωπικό.

§ Τα επιδόματα θέσεως και ευθύνης.

Δεν θεωρείται εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες:

- Η αποζημίωση που προέρχεται κατ' αποκοπή από τον εργοδότη σαν αντιστάθμισμα των δαπανών εκτέλεσης εργασίας που ανατέθηκε στο μισθωτό, εφόσον αποδεικνύεται η καταβολή τους από νόμιμα παραστατικά του ΚΒΣ.
- Οι δαπάνες που καταβάλλονται στα πρόσωπα που μετακινούνται με εντολή του Δημοσίου, των ΟΤΑ Α' και Β' βαθμού και των λοιπών ΝΠΔΔ όπως ορίζονται με τις διατάξεις του ν. 2685/1999 και του π.δ. 200/1993.
- Η εφάπαξ παροχή που καταβάλλεται από τα ταμεία πρόνοιας και τους άλλους ασφαλιστικούς οργανισμούς.
- Ποσοστό 20% από τις κάθε είδους καθαρές αποδοχές, πρόσθετες αμοιβές, αποζημιώσεις και συντάξεις που καταβάλλονται αναδρομικά σε μισθωτούς οι συνταξιούχους με βάση νόμο, δικαστική απόφαση ή συλλογική σύμβαση, καθώς και από δεδουλευμένες καθαρές αποδοχές που εισπράττει καθυστερημένα ο δικαιούχος λόγω έκδηλης οικονομικής αδυναμίας του εργοδότη του και εφόσον έγινε επίσχεση της εργασίας ή αν ο εργοδότης κηρύχθηκε σε κατάσταση πτώχευσης.
- Τα εφάπαξ βοηθήματα που χορηγούνται σύμφωνα με τους ν. 4153/1961, 513/1968, 103/1975 και 303/1976.
- Οι παρεπόμενες από αθλητικά σωματεία ή ενώσεις αυτών αποζημιώσεις οδοιπορικών και λοιπών εξόδων ταξιδιών, καθώς και οι παροχές διατροφής σε ερασιτέχνες αθλητές, μέσα στα πλαίσια των διατάξεων περί φιλάθλου ιδιότητας, μέχρι το ποσό των 3520 €

Χρόνος απόκτησης

Χρόνος απόκτησης του εισοδήματος από μισθωτές υπηρεσίες είναι ο χρόνος κατά τον οποίο ο δικαιούχος απέκτησε δικαίωμα είσπραξης του. Ειδικώς, προκειμένου για αποδοχές και συντάξεις που καταβάλλονται αναδρομικώς, σε μισθωτούς ή συνταξιούχους, με βάση το νόμο, δικαστική απόφαση ή συλλογική σύμβαση, χρόνος απόκτησης των τακτικών ή των πρόσθετων αμοιβών ή των συντάξεων των δικαιούχων είναι ο χρόνος είσπραξης τους από τους δικαιούχους.

Προκειμένου για τις πρόσθετες αμοιβές και τις αποζημιώσεις που καταβάλλονται από το Δημόσιο και Ν.Π.Δ.Δ., χρόνος απόκτησης είναι ο χρόνος είσπραξης αυτών από τους δικαιούχους. Κατ' εξαίρεση στην περίπτωση αυτή αν οι πρόσθετες αμοιβές ή οι αποζημιώσεις καταβάλλονται στους δικαιούχους σε έτος μεταγενέστερο από το έτος στο οποίο ανάγονται με βάση νόμο, δικαστική απόφαση ή συλλογική

σύμβαση, χρόνος απόκτησης τους είναι ο χρόνος στον οποίο εισπράττονται.

Ο ίδιος χρόνος απόκτησης ισχύει για τις αποδοχές που καταβάλλονται καθυστερημένα στους δικαιούχους όταν ο εργοδότης τους κηρύχθηκε σε κατάσταση πτώχευσης ή οι μισθωτοί είχαν κηρύξει επίσημη εργασία.

6. ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΑΠΟ ΚΑΘΕ ΑΛΛΗ ΠΗΓΗ.

Ως εισόδημα από υπηρεσίες ελευθέρου επαγγέλματος είναι οι αμοιβές που προκύπτουν από την άσκηση των ελευθερίων επαγγελμάτων που αναφέρονται περιοριστικά στην παράγραφο 1 του άρθρου 48 του Κ.Φ.Ε.

Θεωρείται ως εισόδημα από υπηρεσίες ελευθέρου επαγγέλματος και κάθε αμοιβή που καταβάλλεται:

- σε πραγματογνώμονες, διαιτητές, εκκαθαριστές γενικά, ελεγκτές ανωνύμων εταιριών, εκτελεστές διαθηκών, εκκαθαριστές κληρονομιών και κηδεμόνες σχολάζουσας κληρονομιάς.
- Σε συγγραφείς και μουσουργούς από συγγραφικά δικαιώματα.
- Σε αντιπροσώπους επαγγελματικών οργανώσεων και ιδιώτες για την συμμετοχή τους σε κάθε είδους επιτροπές ή Συμβούλια που λειτουργούν στο Δημόσιο, σε ΝΠΔΔ ή ΝΠΙΔ, σωματεία, ιδρύματα, συνεταιρισμούς και οργανισμούς γενικά.
- Στη σύζυγο ή τον σύζυγο, λόγω διατροφής, που επιδικάσθηκε σε αυτούς ή συμφωνήθηκε και η συμφωνία περιβλήθηκε συμβολαιογραφικό τύπο. Το ποσό της διατροφής που καταβάλλεται σε τέκνα, από οποιαδήποτε αιτία δεν θεωρείται εισόδημα τους.

Τέλος, ως εισόδημα από ελευθέρια επαγγέλματα θεωρείται και κάθε εισόδημα που δεν μπορεί να υπαχθεί σε μια από τις πιο πάνω κατηγορίες.

Ως χρόνο κτήσης του εισοδήματος από ελευθέρια επαγγέλματα θεωρείται ο χρόνος κατά τον οποίο ο δικαιούχος εισέπραξε αυτό. Ως

είσπραξη θεωρείται και η πίστωση του δικαιούχου στα βιβλία εκείνου που καταβάλλει την αμοιβή ύστερα από σχετική αναγγελία που γίνεται στον δικαιούχο επί αποδείξει.

Εισόδημα από υπηρεσίες ελευθέρου επαγγέλματος που αντιπροσωπεύει εργασίες δυο ή περισσότερων ετών και καταβάλλεται μεταγενέστερα, κατανέμεται σε ίσα μέρη για να φορολογηθεί.

Α. Στο τέλος της είσπραξης και το αμέσως προηγούμενο, σε περίπτωση εργασίας δύο ετών,

Β. Στο έτος της είσπραξης και τα αμέσως δυο προηγούμενα, περίπτωση εργασίας τριών ή περισσότερων ετών.

Ειδικά, για συγγραφείς, μουσουργούς, και καλλιτέχνες ζωγράφους ή γλύπτες ή χαράκτες το εισόδημα που αποκτούν κάθε χρόνο από τα έργα της πνευματικής τους παραγωγής κατανέμεται σε ίσα μέρη για να φορολογηθεί στο έτος της κτήσης του και στα τρία επόμενα έτη. Το ίδιο εφαρμόζεται και στην περίπτωση που προκύπτει ζημιά.

1B) ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

I. ΓΕΝΙΚΑ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

Η φορολογία εισοδήματος των νομικών προσώπων έχει επιβληθεί στην Ελλάδα με το Ν.Δ. 3843/1958. Μέχρι και το οικονομικό έτος 1958 ίσχυε η προβλεπόμενη από το ν. 1640/1919 φορολογία καθαρών προσόδων.

Με το Ν.Δ 3843/1958 επήλθε τομή στο μέχρι τότε ισχύον σύστημα των καθαρών προσόδων διότι επιβλήθηκε ενιαίος φόρος με αναλογικό συντελεστή στο σύνολο των εκ πάσης πηγής εισοδημάτων του νομικού

προσώπου, ενώ με το σύστημα του φόρου των καθαρών προσόδων κάθε κατηγορία εισοδήματος υποβαλλόταν σε ίδια φορολογία (φόρος οικοδομών, φόρος κινητών αξιών, φόρος εμπορικών επιχειρήσεων) με διαφορετικό για κάθε κατηγορία συντελεστή και την υποβολή πολλών φορολογικών δηλώσεων, μία για κάθε κατηγορία εισοδήματος.

Με το σύστημα που καθιέρωσε το Ν.Δ 3843/1958 οι ημεδαπές Ανώνυμες εταιρείες και οι συνεταιρισμοί του ν.602 φορολογούνταν για τα καθαρά κέρδη τους που προέκυπταν στην ημεδαπή και την αλλοδαπή, εκτός του τμήματος αυτών που διανεμόταν υπό τύπον μερίσματος είτε παρεχόταν υπό μορφή ποσοστών, αμοιβών Δ.Σ και το οποίο εφ' όσον το ελάμβαναν φυσικά πρόσωπα φορολογείτο στο όνομα αυτών με τις διατάξεις του Ν.Δ. 3323/1955, εάν δε περιερχόταν σε νομικά πρόσωπα φορολογείτο με τις διατάξεις του Ν.Δ. 3843/1958, γινόταν διάκριση δηλαδή μεταξύ αδιανεμήτων κερδών (τακτικό αποθεματικό, έκτακτο αποθεματικό, κέρδη εις νέον) τα οποία φορολογούνταν στο όνομα του νομικού προσώπου και των διανεμομένων τα οποία φορολογούνταν στο όνομα των δικαιούχων.

Σε περίπτωση διανομής των αδιανεμήτων κερδών μεταγενέστερα, τα κέρδη αυτά φορολογούνταν στο όνομα αυτών που τα αποκτούσαν, με έκπτωση όμως του φόρου που είχε καταβληθεί από το νομικό πρόσωπο κατά το χρόνο που είχαν προκύψει αυτά, αποφεύγοντας έτσι τη διπλή φορολογία.

Το ανωτέρω σύστημα εφαρμόστηκε μόνο για τις Α.Ε. και τους συνεταιρισμούς, ενώ τα κέρδη των λοιπών νομικών προσώπων (ΕΠΕ, προσωπικές εταιρείες) φορολογούνταν στο όνομα των δικαιούχων εταίρων, κατά το ποσοστό συμμετοχής αυτών στο κεφάλαιο και τα κέρδη της εταιρείας.

Το έτος 1992 με το νόμο 2065/1992 αναμορφώθηκε εκ βάθρων το Ελληνικό φορολογικό σύστημα και άλλαξαν ριζικά οι κατευθύνσεις του στους βασικούς τομείς της φορολογίας εισοδήματος τόσο των φυσικών όσο και των νομικών προσώπων.

Ειδικότερα στη φορολογία εισοδήματος των προσωπικών εταιρειών και ΕΠΕ :

Θεσπίστηκε ενιαίος συντελεστής 35% (από το οικονομικό έτος 2008 για τις *προσωπικές εταιρείες 20%* και για τις *ΕΠΕ 25%*) επί του συνόλου των καθαρών κερδών των ΟΕ, ΕΕ, και ΕΠΕ εξαντλούμενης της φορολογίας για τα μέλη των εταιρειών αυτών.

Ειδικά στα ομόρρυθμα μέλη και τους διαχειριστές- εταίρους των ΕΠΕ, με ορισμένες προϋποθέσεις, αναγνωρίζεται (*τώρα δεν αναγνωρίζεται για τους διαχ/στές εταίρους ΕΠΕ*) επιχειρηματική αμοιβή και φορολογείται στο όνομα τους αθροιζόμενη με τυχόν άλλα εισοδήματά τους.

Στη φορολογία των Ανωνύμων εταιρειών:

Θεσπίσθηκε ενιαίος συντελεστής 35% (από το οικονομικό έτος 2008 25%) επί των καθαρών κερδών της εταιρείας εξαντλουμένης έτσι της φορολογικής υποχρέωσης.

Με τον τρόπο αυτό δεν γίνεται πλέον καμία παρακράτηση φόρου στα διανεμόμενα κέρδη και ο μέτοχος λαμβάνει το μερισμά του αφορολόγητο (φορολογημένο στο όνομα της εταιρείας) και δεν έχει υποχρέωση να το δηλώσει στη φορολογική του δήλωση, (ούτε δυνατότητα να το φορολογηθεί με τις γενικές διατάξεις). Το εισόδημα όμως αυτό όμως ως προερχόμενο από φορολογητέα κέρδη μπορεί να χρησιμοποιηθεί για δικαιολόγηση τεκμηρίων.

Με τις διατάξεις του ν. 2065/1992 κατέστησαν υποκείμενα του φόρου εισοδήματος **νομικών προσώπων** και οι ημεδαπές ΕΠΕ λόγω του κεφαλαιουχικού τους χαρακτήρα, οι οποίες μέχρι τότε αποτελούσαν αντικείμενο των διατάξεων του ν.δ 3323/1955.

Ο φόρος εισοδήματος επιβάλλεται στα συνολικά κέρδη(από κάθε πηγή)του νομικού προσώπου (Α.Ε, ΕΠΕ, Συνεταιρισμού)και όχι διακεκριμένα στα αδιανέμητα και διανεμόμενα κέρδη.

Με την επιβολή του φόρου επέρχεται εξάντληση της φορολογικής υποχρέωσης για όσους αποκτούν εισοδήματα (μερίσματα, προμερίσματα αμοιβές μελών Δ.Σ., διανεμόμενα κέρδη στο προσωπικό, κέρδη από συμμετοχή σε ΕΠΕ) από τα νομικά πρόσωπα καθόσον αυτά διανέμονται από το υπόλοιπο των συνολικών καθαρών κερδών που απομένει μετά την αφαίρεση του φόρου εισοδήματος από τα συνολικά καθαρά κέρδη.

Με την επιβολή ενιαίου συντελεστή φορολογίας των καθαρών κερδών των νομικών προσώπων καταργήθηκαν όλες οι διαφοροποιήσεις που υπήρχαν ανάλογα με το αντικείμενο εργασιών της Α.Ε, την κατηγορία του νομικού προσώπου και ανάλογα αν οι μετοχές είναι ονομαστικές ή ανώνυμες, εισηγμένες ή όχι στο χρηματιστήριο.

- **ΕΠΙΒΟΛΗ ΦΟΡΟΥ**(Άρθρα 98 και 102 του Ν.2238/94)

Ο φόρος επιβάλλεται στο συνολικό, από κάθε πηγή, καθαρό εισόδημα, που αποκτάται από τα ημεδαπά νομικά πρόσωπα κερδοσκοπικού χαρακτήρα (εκτός ομμορύθμων και ετερορρυθμων εταιριών), και από τις αλλοδαπές εταιρίες και οργανισμούς.

Επίσης επιβάλλεται στα εισοδήματα των ημεδαπών και αλλοδαπών νομικών προσώπων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα,.

Ο φόρος επιβάλλεται για κάθε οικονομικό έτος στο συνολικό καθαρό εισόδημα, το οποίο αποκτήθηκε από τα ημεδαπά και αλλοδαπά νομικά πρόσωπα κερδοσκοπικού χαρακτήρα, κατά το αμέσως προηγούμενο διαχειριστικό έτος και από τα ημεδαπά και αλλοδαπά νομικά πρόσωπα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, κατά το αμέσως προηγούμενο ημερολογιακό έτος.

Π. ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

Τα υποκείμενα σε φορο εισοδήματος νομικά πρόσωπα διακρίνονται σε δύο κατηγορίες:

1) Στα νομικά πρόσωπα κερδοσκοπικού χαρακτήρα, στα οποία περιλαμβάνονται:

α) Οι ημεδαπές ανώνυμες εταιρίες, ήτοι οι εταιρίες που διέπονται από τις διατάξεις του Κ.Ν. 2190/1920.

β) Οι ημεδαπές εταιρίες περιορισμένης ευθύνης, ήτοι οι εταιρίες που διέπονται από τις διατάξεις του Ν.3190/1955.

γ) Οι δημόσιες, δημοτικές και κοινοτικές επιχειρήσεις και εκμεταλλεύσεις κερδοσκοπικού χαρακτήρα, αποτελούσες ή όχι ίδια νομικά πρόσωπα.

δ) Οι συνεταιρισμοί που έχουν συσταθεί νόμιμα και οι ενώσεις αυτών (προμηθευτικοί, καταναλωτικοί, βιοτεχνικοί, αστικοί, αγροτικοί, οικοδομικοί, πιστωτικοί κ.λ.π.).

ε) Οι αλλοδαπές επιχειρήσεις, οι οποίες λειτουργούν στην Ελλάδα με οποιοδήποτε τύπο εταιρίας και οι αλλοδαποί οργανισμοί, οι οποίοι αποβλέπουν στην απόκτηση οικονομικών ωφελημάτων.

2) Στα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου ή ιδιωτικού, ημεδαπά ή αλλοδαπά μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, στα οποία ενδεικτικά περιλαμβάνονται:

α) Τα φιλανθρωπικά νομικά πρόσωπα (ορφανοτροφεία, γηροκομεία κ.τ.λ).

β) Τα κοινωφελή νομικά πρόσωπα (νοσοκομεία κ.τ.λ).

γ) Τα πάσης φύσεως κοινωφελή ιδρύματα.

δ) Τα εν γένει νομικά πρόσωπα που δεν επιδιώκουν σκοπό κερδοσκοπικό (σωματεία, σύλλογοι κ.τ.λ).

Από τα ως άνω νομικά πρόσωπα ιδιαίτερα σημασία από φορολογική άποψη λόγω της μείζονος οικονομικής των δυναμικότητας και της απόδοσης των σε φορο, έχουν οι ημεδαπές ανώνυμες εταιρίες και οι εταιρίες περιορισμένης ευθύνης.

III. **ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ (Άρθρο 99 του Ν. 2238/1994)**

Για τον καθορισμό των φορολογικών υποχρεώσεων των νομικών προσώπων γίνεται διάκριση μεταξύ ημεδαπών νομικών. Για το χαρακτηρισμό ανώνυμης εταιρίας ή νομικού προσώπου γενικά ως ημεδαπού, λαμβάνεται υπόψη η πραγματική έδρα του νομικού προσώπου κατά το δίκαιο της οποίας έχει συστηθεί και λειτουργεί (άρθρο 10 Α.Κ.). Επομένως, τα νομικά πρόσωπα που έχουν την έδρα τους στην Ελλάδα, κατά τους νόμους της οποίας έχουν συστηθεί και λειτουργούν, θεωρούνται ως ημεδαπά, ενώ τα λοιπά νομικά πρόσωπα που έχουν την έδρα τους στην αλλοδαπή θεωρούνται ως αλλοδαπά. Τα ανωτέρω είναι σύμφωνα με την αρ.496/1973 γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και με τις απόψεις της Διοίκησης (Υπ. Οικ. Εγκ. 139/1958 παρ. 5).

Τα ημεδαπά νομικά πρόσωπα έχουν απεριόριστη φορολογική υποχρέωση, δηλαδή υπόκεινται στο φορο εισοδήματος, τόσο τα εισοδήματα αυτών τα οποία προκύπτουν στην ημεδαπή, όσο και τα εισοδήματα τα οποία προκύπτουν στην αλλοδαπή.

Αντίθετα, τα αλλοδαπά νομικά πρόσωπα έχουν περιορισμένη φορολογική υποχρέωση, δηλαδή υπόκεινται σε φορο εισοδήματος μόνο τα εισοδήματα τα οποία προκύπτουν από τη μόνιμη εγκατάσταση που έχουν στην Ελλάδα.

Παράδειγμα

Έστω ένα μισθωτός έχει το ίδιο εισόδημα (50.000 ευρώ) με έναν εταίρο που συμμετέχει με ποσοστό 50% στα ΚΑΘΑΡΑ ΚΕΡΔΗ(100.000 ευρώ) μίας Ο.Ε. να βρεθεί τι φόρο θα πληρώσει ο καθένας ;

Μισθωτός :	12.000 (αφορολόγητο)
	18.000(18.000*29%=5220)
	20.000(20.000*38=7800)
Σύνολο	13020

Εταίρος :	100.000*50%= 50.000 ευρώ
	25.000(επιχειρηματική αμοιβή)
	Άρα 10.500(Αφορολόγητο)

1500(1500*15%= 225)

13.000(13000*29% = 3770)

Επομένως ο ατομικός του φόρος είναι **3995 €**

(Σαν εταίρος υπάρχει και ο φόρος στο μερίδιο της εταιρείας που είναι 25.000*20%=5000€)

2) ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ

Α) ΓΕΝΙΚΑ ΠΕΡΙ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

Ο φόρος κληρονομιών – δωρεών είναι κατεξοχήν άμεσος και προσωπικός φόρος και κατατάσσεται στην κατηγορία εκείνη των φόρων που έχουν αντικείμενο το κεφάλαιο, δηλαδή το σύνολο των οικονομικών αγαθών των προσώπων που χρησιμοποιούνται για την δημιουργία και παραγωγή άλλων οικονομικών αγαθών.

Άλλες μορφές φόρου επί του κεφαλαίου ή της περιουσίας είναι ο φόρος μεταβίβασης ακινήτων και ο φόρος μεγάλης ακίνητης περιουσίας (ο φόρος αυτομάτου υπερτιμήματος έχει ήδη καταργηθεί). Σ' αυτήν την κατηγορία φόρων επί του κεφαλαίου εντάσσεται και ο πρόσφατος φόρος 3% επί των ακινήτων (των εξωχώριων εταιριών). Προσπάθειες φορολόγησης των κληρονομιών είχαν ήδη γίνει από την σύσταση του νέου ελληνικού κράτους.

2.1) Η ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ

Υποκείμενο του φόρου είναι ο δικαιούχος της κτήσης (κληρονόμος, κληροδόχος, δωρεοδόχος, τέκνο και προικολήπτης), ανάλογα με το ύψος της περιουσίας που αποκτά.

Προκειμένου για περιουσιακά στοιχεία δωρεάς, για τα οποία η φορολογική υποχρέωση γεννιέται μετά το θάνατο του δωρεοδόχου, υπόχρεοι για το φόρο είναι οι ειδικοί ή καθολικοί διάδοχοι αυτού (λαμβάνοντας υπόψη την συγγενική σχέση του δωρεοδόχου προς τον δωρητή).

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ

Ι). Ο φόρος επιβάλλεται σε κάθε μορφή περιουσίας που μεταβιβάζεται αιτία θανάτου, δωρεάς, γονικής παροχής, προίκας και στα κέρδη από λαχεία.

§ ΑΙΤΙΑ ΘΑΝΑΤΟΥ ΚΤΗΣΗΣ

Αιτία θανάτου είναι η κτήση περιουσίας που πραγματοποιείται με κληρονομιά, κληροδοσία, σύμβαση ασφάλισης ζωής του κληρονομούμενου, εφόσον στο ασφαλιστήριο δεν αναφέρονται τα δικαιούχα της ασφαλιστικής αποζημίωσης πρόσωπα (αν αναφέρονται είναι κτήση αιτία δωρεάς) και αυτασφάλιση του κληρονομούμενου, εφόσον αυτή δεν προβλέπεται από το νόμο.

Κατά πλάσμα δικαίου θεωρείται ως επαχθείσα αιτία θανάτου η επικαρπία, αν η ψιλή κυριότητα είχε αποκτηθεί με αντάλλαγμα μετά τις 2.4.1980.

Η κληρονομιά επάγεται είτε με διαθήκη είτε εξ αδιαθέτου είτε αναγκαστικά από τον νόμο. Στην εξ αδιαθέτου διαδοχή καλούνται κατά σειρά:

Στην πρώτη τάξη: Οι κατιόντες του κληρονομούμενου.

Οι κατιόντες πρώτου βαθμού κληρονομούν κατ' ισομοιρία ενώ οι απώτεροι κατά ρίζες. Στην πρώτη τάξη, όταν υπάρχει επιζών σύζυγος κληρονομεί κατά ποσοστό $\frac{1}{4}$. Σε όλες τις τάξεις δε ο επιζών σύζυγος λαμβάνει ως εξαίρετο τα έπιπλα και σκεύη και τα λοιπά οικιακά αντικείμενα που χρησιμοποιούσαν από κοινού οι σύζυγοι, στα οποία συμπεριλαμβάνεται και το αυτοκίνητο.

Στην δεύτερη τάξη: Οι γονείς και τα αδέρφια του κληρονομούμενου καθώς και τα παιδιά και τα εγγόνια των προαποβιωσάντων αδελφών του. Στην δεύτερη τρίτη και τέταρτη τάξη όταν υπάρχει επιζών σύζυγος κληρονομεί κατά ποσοστό $\frac{1}{2}$.

Στην τρίτη τάξη: Οι παππούδες και γιαγιάδες του κληρονομούμενου και αν κάποιος έχει πεθάνει στη θέση του κληρονομούν τα τέκνα και εγγονια αυτού (δηλαδή θείοι και πρώτα ξαδέλφια του κληρονομούμενου).

Στην τέταρτη τάξη: Οι προπαπούδες και οι προγιαγιάδες του κληρονομούμενου.

Στην πέμπτη τάξη: Ο επιζών σύζυγος.

Στην έκτη τάξη: Το δημόσιο.

Στο άρθρο 3 του νόμου αναφέρονται οι γενικές αρχές με βάση τις οποίες αιτιολογείται η υπαγωγή σε φόρο μιας περιουσία που αποκτήθηκε με κληρονομιά ή κληροδοσία.

Οι αρχές αυτές συναρτώνται άμεσα και απόλυτα με το πρόσωπο του κληρονομούμενου (ιθαγένειας ή κατοικίας του) ή με τον τόπο στον οποίο κατά το χρόνο επαγωγής της κληρονομιάς βρίσκονται τα περιουσιακά στοιχεία και είναι οι αρχές:

α) Της χωρικότητας ή εδαφικότητας, σύμφωνα με την οποία κάθε περιουσιακό στοιχείο που βρίσκεται στην Ελλάδα φορολογείται.

β) Της ιθαγένειας σύμφωνα με την οποία η κινητή περιουσία που βρίσκεται στην αλλοδαπή και ανήκει σε Έλληνα υπήκοο, οπουδήποτε και αν κατοικούσε όσο ζούσε, φορολογείται εκτός αν πριν από το θάνατο του ο κληρονομούμενος βρισκόταν στην αλλοδαπή για δέκα τουλάχιστον συνεχή έτη.

γ) Της κατοικίας σύμφωνα με την οποία η κινητή περιουσία που βρίσκεται στην αλλοδαπή και ανήκει σε αλλοδαπό υπήκοο φορολογείται αν αυτός έχει την κατοικία του στην Ελλάδα.

Ειδικά για τα περιουσιακά στοιχεία, προς το σκοπό να αποτραπούν αμφισβητήσεις ως προς τον τόπο όπου κατά το χρόνο θανάτου βρίσκονται και την ως εκ τούτου υπαγωγή τους ή όχι σε φόρο, ο νόμος καθιερώνει αμάχητο τεκμήριο και θεωρεί ότι ορισμένα (ενσώματα ή ασώματα) κινητά περιουσιακά στοιχεία βρίσκονται στην Ελλάδα και συνεπώς φορολογούνται (άρθρο 3 παρ.2)

§ Η ΔΩΡΕΑ

Αιτία δωρεάς είναι η κτήση περιουσίας που πραγματοποιείται από δωρεά που καταρτίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του αστικού κώδικα καθώς και από κάθε παροχή, παραχώρηση ή μεταβίβαση οποιουδήποτε περιουσιακού στοιχείου χωρίς αντάλλαγμα έστω και αν γι' αυτή δεν συντάχθηκε κάποιο έγγραφο.

Σημειώνεται πως σε φόρο υποβάλλεται η ενοχική και όχι η εμπράγματη δικαιοπραξία και δεν εξετάζεται η εγκυρότητα ή μη της δικαιοπραξίας, η παράδοση των δωρηθέντων, η μεταγραφή του συμβολαίου κλπ.

Κατά το αστικό δίκαιο δωρεά είναι η σύμβαση με την οποία ο ένας από τους συμβαλλομένους υπόσχεται την παροχή κάποιου αντικειμένου χωρίς αντάλλαγμα στον άλλο συμβαλλόμενο, ο οποίος και το αποδέχεται. Για την δωρεά κινητών αρκεί η παράδοση των αντικειμένων.

Κατά τεκμήριο αμάχητο θεωρείται δωρεά:

Κάθε απαλλοτρίωση περιουσίας μεταξύ ανιόντων, κατιόντων ή συζύγων για σύσταση προσόδου ή διατροφής, ή ασφάλεια ζωής, εφόσον κατονομάζονται στο ασφαλιστήριο οι δικαιούχοι, η αποζημίωση που καταβάλλεται από ασφαλιστικό ταμείο συνέπεια θανάτου του ασφαλισμένου σε πρόσωπα που δεν απαλλάσσονται από το φόρο.

Τέλος, μπορεί να χαρακτηριστεί ως δωρεά και οποιαδήποτε άλλη μερική ή ολική παραχώρηση περιουσίας, που έγινε εικονικά ως σύμβαση εξ επαχθούς αιτία και υποκρύπτει δωρεά καθώς και η άφεση χρέους.

Με το ν. 2753/1999 ορίστηκε ότι δεν θεωρείται δωρεά το ποσό που παρέχεται σε φυσικά πρόσωπα (έγγαμα ή ενήλικα άγαμα) για την αγορά πρώτης κατοικίας, μέχρι του ποσού της απαλλαγής από το φ.μ.α., καθώς και το ποσό που παρέχεται στα ίδια πρόσωπα για την ανέγερση οικοδομής ως πρώτης κατοικίας, για εμβαδόν που καλύπτει τις στεγαστικές του ανάγκες, σύμφωνα με τις διατάξεις περί απαλλαγής πρώτης κατοικίας. Η ρύθμιση αυτή ισχύει για αγορά ή ανέγερσή πρώτης κατοικίας που γίνεται μετά την 17/11/1999.

Με τον ίδιο εξάλλου νόμο ορίστηκε ότι σε περίπτωση αγοράς ακινήτου ή ανέγερση οικοδομής από πρόσωπα που δεν έχουν αυτή την οικονομική δυνατότητα, για την επιβολή του φόρου άτυπης δωρεάς λαμβάνεται υπόψη η αξία η μεγαλύτερη μεταξύ της αντικειμενικής και του τιμήματος ή της συνολικής δαπάνης που πραγματοποιήθηκε και προκύπτει από νόμιμα παραστατικά.

Κατά πλάσμα δικαίου θεωρείται ότι αποκτάται με δωρεά ή επικαρπία κατά το χρόνο λήξης της διάρκειας της, αν η ψιλή κυριότητα έχει αποκτηθεί με αγορά μετά την 1/1/2006 και η επικαρπία έχει παρακρατηθεί για ορισμένο χρόνο.

Σύμφωνα με το άρθρο 35 του κώδικα **σε φόρο δωρεών υποβάλλεται:**

α) οποιοδήποτε περιουσιακό στοιχείο δωρίζεται και βρίσκεται στην Ελλάδα.

β) η κινητή περιουσία που δωρίζεται και βρίσκεται στην αλλοδαπή αλλά ανήκει σε Έλληνα υπήκοο.

γ) η κινητή περιουσία που βρίσκεται στην αλλοδαπή, ανήκει σε αλλοδαπό και δωρίζεται σε ημεδαπό ή αλλοδαπό, ο οποίος έχει την κατοικία του στην Ελλάδα.

δ) η κινητή περιουσία που με βάση σύμβαση νέμησης παραδίνεται στον κατιόντα πριν από το θάνατο του ανιόντος.

Τέλος ειδικά όσον αφορά τα κινητά περιουσιακά στοιχεία τα οποία αποτελούν αντικείμενο δωρεάς, προς τον σκοπό να αποτραπούν

αμφισβητήσεις ως προς τον τόπο που κατά το χρόνο δωρεάς βρίσκονται και της ως εκ τούτου υπαγωγής τους ή όχι σε φόρο ο νόμος παραπέμπει σε όσα ισχύουν στη φορολογία κληρονομιών και θεωρεί ότι ισχύουν αναλογικά και στις δωρεές.

§ Η ΓΟΝΙΚΗ ΠΑΡΟΧΗ

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1509 ΑΚ που ισχύει από 18/02/1983, η παροχή περιουσίας στο τέκνο από οποιονδήποτε γονέα του, είτε για την δημιουργία ή τη διατήρηση οικονομικής ή οικογενειακής αυτοτέλειας είτε για την έναρξη ή την εξακολούθηση επαγγέλματος, αποτελεί δωρεά μόνο ως προς το ποσό που υπερβαίνει το μέτρο το οποίο επιβάλλουν οι περιστάσεις.

Επομένως η γονική παροχή μπορεί να γίνει είτε από τον έναν είτε και από τους δυο γονείς, με μια ή με περισσότερες συμβολαιογραφικές πράξεις ή και χωρίς συμβολαιογραφική πράξη και να αφορά οποιοδήποτε στοιχείο. Δηλαδή η γονική παροχή μπορεί να είναι χρηματική, εφάπαξ ή σε περιοδική πρόσοδο, κινητά ή ακίνητα πράγματα, η ψιλή κυριότητα, η επικαρπία, η σύσταση υπέρ του τέκνου δουλειάς πραγματικής ή προσωπικής, η εκχώρηση απαίτησης κατά τρίτου κλπ.

Ακόμη η γονική παροχή μπορεί να γίνει σε οποιοδήποτε τέκνο (αγόρι ή κορίτσι, ενήλικο ή ανήλικο, παντρεμένο ή ανύπαντρο) χωρίς να εξετάζεται αν το τέκνο έχει άλλη περιουσία.

Οι μεταβιβάσεις περιουσίας εν ζωή από τους γονείς στα παιδιά τους μπορεί να είναι είτε δωρεές είτε γονικές παροχές (αυτό εναπόκειται στη βούληση τους όπως αυτή διατυπώνεται στην οικεία δήλωση ή στο συμβόλαιο) και υπάγονται στον αντίστοιχο φόρο είτε δωρεάς (με προοδευτικούς συντελεστές) είτε γονικής παροχής (με αυτοτελή φορολόγηση). Συνεπώς, όταν η Δ.Ο.Υ. κοινοποιεί πράξη για άτυπη δωρεά από γονείς προς τα τέκνα τους, κατ' αρχήν θα θεωρήσει αυτή άτυπη δωρεά (και όχι γονική παροχή), εάν οι συμβαλλόμενοι δεν επικαλούνται ότι αυτή η παροχή έγινε ως γονική ή συγκεκριμένα για κάποιον από τους λόγους που αναφέρονται στο πιο πάνω άρθρο 1509 ΑΚ.

Αναδρομή

Αρχικά με το ν. 1329/1983, το όριο των γονικών παροχών είχε ορισθεί στα 5.000.000 δρχ. αθροιστικά από του δύο γονείς με συνυπολογισμό και όλων των προγενέστερων δωρεών των δύο γονέων προς το αυτό τέκνο.

(Διευκρινίζεται πως άλλο θέμα είναι ο συνυπολογισμός των προγενέστερων δωρεών και παροχών των δύο γονέων, προκειμένου να διαπιστωθεί αν έχει συμπληρωθεί το όριο των 5000000 της γονικής παροχής, και άλλο το θέμα της εκκαθάρισης του φόρου γονικής παροχής, οπότε θα ληφθούν υπόψη οι προγενέστερες δωρεές του ίδιου γονέα προς το ίδιο τέκνο).

Το όριο των 5000000δρχ. αναπροσαρμόστηκε σε 8000000 από 22.8.1988 και σε 12.000.000 από 23.3.1990. Από 30.6.1992 το ποσό των 12.000.000 εξετάζεται πλέον αυτοτελώς για κάθε γονέα και στην περίπτωση που ο ένας έχει πεθάνει, το ποσό αυτό ανέρχεται στα 18.000.000(άρθρο 29 παρ. 3 ν.2065/1992. Με το άρθρο 114 του ν. 2362/1995 τα όρια των γονικών παροχών έγιναν 20.000.000 και 30.000.000 αντίστοιχα από 9.11.1995

Από 1.1.1998 με το άρθρο 14 παρ. 10 του ν. 2579/1998 τα ποσά αυτά έγιναν 23.000.000 και 34.500.000 αντίστοιχα. Από 9.3.2001 με το άρθρο 1 παρ.6 του ν. 2892/2001 τα όρια των γονικών παροχών αυξήθηκαν αντίστοιχα σε 28.000.000 και 42.000.000δρχ. Από 1.1.2002 τα πιο πάνω όρια αναπροσαρμόστηκαν σε 82.000 και 123.000 ευρώ αντίστοιχα (άρθρο 12 παρ. 15 ν.2948/2001)

Από 1.1.2003 (άρθρο 12 παρ. 6 ν. 3091/2002)τα όρια της γονικής παροχής ανέρχονται σε 90.000 και 130.000 αντίστοιχα και από 1.1.2006 (άρθρο 20 παρ. 7 ν. 3427/2005)σε 100.000 και 130.000 ευρώ αντίστοιχα

Από 13.12.2007 (άρθρο 1 παρ. 10 ν. 3634/2008) δεν υπάρχει πλέον όριο στις γονικές παροχές, αφού από την ημερομηνία αυτή ο υπολογισμός του φόρου γονικής παροχής γίνεται με σταθερό – αυτοτελή συντελεστή και όχι με τη φορολογική κλίμακα, όπως ίσχυε μέχρι τότε.

ΠΡΟΣΟΧΗ : Μετά την αλλαγή του τρόπου υπολογισμού του φόρου κληρονομιών (στις Α΄ και Β΄ κατηγορίες) και γονικών παροχών από 13.12.2007, με το άρθρο 2 του ν. 3634/2008 προβλέπεται ότι στις υποθέσεις αυτές **δεν** συνυπολογίζονται οι προγενέστερες δωρεές και γονικές παροχές που είχαν συσταθεί μέχρι 13.12.2007 ούτε οι δωρεές που συνιστώνται από 13.12.2007. Συνυπολογίζονται μόνο οι γονικές παροχές από 13.12.2007.Το ίδιο ισχύει και στις παλιές υποθέσεις κληρονομιών (Α΄ και Β΄ κατηγορίας) και γονικών παροχών, στις οποίες είχε μετατεθεί ο χρόνος φορολογίας (επίδικα, από αίρεση αναβλητική, πνευματικά δικαιώματα) και η φορολογική υποχρέωση γεννιέται από 13.12.2007. Στις δωρεές δεν υπάρχει μεταβολή(συνυπολογίζονται όλες οι προγενέστερες δωρεές και γονικές παροχές από 1.1.1990)

§ Η ΠΡΟΙΚΑ

Μεταβίβαση περιουσίας αιτία προίκας είναι εκείνη που πραγματοποιείται, όταν η προίκα συνιστάται σύμφωνα με τις διατάξεις του αστικού κώδικα άρθρα 1406 επ. Α.Κ. δηλαδή με συμβολαιογραφικό έγγραφο μεταξύ προικοδότη και προικολήπτη ή με διαθήκη.

Οι διατάξεις των άρθρων 46 έως 57 του κώδικα που αναφέρονται στην φορολογία των προικών μετά την κατάργηση του θεσμού της προίκας με το νόμο 1329/1983, έπαψαν να έχουν ιδιαίτερο φορολογικό ενδιαφέρον. Η μόνη εφαρμογή τους γίνεται πλέον στις προίκες που είχαν συσταθεί πριν από την κατάργηση του θεσμού και εκκρεμούν στις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες για τακτοποίηση τους από πλευράς φορολογίας ή στα διοικητικά δικαστήρια.

Με το άρθρο 15 του ν. 1329/1983 καταργήθηκαν όλες οι διατάξεις του 6^{ου} κεφαλαίου του 4^{ου} βιβλίου του αστικού κώδικα (άρθρα 1406 έως 1473 ΑΚ) που ορίζεται πως κάθε περιουσιακή σχέση που αποτελεί σύσταση προίκας από την έναρξη ισχύος του νόμου (18.02.1983), είναι **άκυρη**.

Με τις διατάξεις του άρθρου 21 του ν. 3634/2008 από 1^{ης} Ιανουαρίου 2008 **καταργήθηκε** η φορολογία Μεγάλης Ακίνητης Περιουσίας και αντικαταστήθηκε από το Ε.Τ.Α.Κ

2.2) ΕΝΙΑΙΟ ΤΕΛΟΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ (Ε.Τ.Α.Κ.)

Με τις διατάξεις των άρθρων 5 έως και 19 του ν. 3634/2008 (Φ.Ε.Κ. 9 Α/29-1-2008), από την 1^η Ιανουαρίου του 2008, και για κάθε επόμενο έτος επιβάλλεται ενιαίο τέλος στην ακίνητη περιουσία(Ε.Τ.Α.Κ.) που βρίσκεται στην Ελλάδα.

Συγκεκριμένα:

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΤΕΛΟΥΣ (άρθρο 5)

Για την εφαρμογή του νόμου στην έννοια της ακίνητης περιουσίας περιλαμβάνονται :

∅ Το δικαίωμα της πλήρους ή ψιλής κυριότητας ή επικαρπίας επί ακινήτων.

∅ Το δικαίωμα της αποκλειστικής χρήσης θέσεων στάθμευσης, βοηθητικών χώρων και κολυμβητικών δεξαμενών που βρίσκονται σε

κοινόκτητο τμήμα υπογείου, πυλωτής, δώματος ή ακαλύπτου χώρου οικοδομής των πιο πάνω ακινήτων.

Στο νόμο ορίζεται ότι, η έννοια των ακινήτων και των εμπράγματων δικαιωμάτων, λαμβάνεται όπως αυτή δίνεται από τον Αστικό Κώδικα.

Σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του Αστικού Κώδικα (άρθρο 948), ακίνητα είναι μόνο το έδαφος και τα συστατικά του μέρη αυτού.

Γενικά, κατά το αστικό δίκαιο είναι τα πράγματα που δεν μπορούν να αποχωρισθούν από το κύριο πράγμα, χωρίς να υποστούν βλάβη τα ίδια ή το κύριο πράγμα ή να αλλοιωθεί η ουσία ή ο προορισμός τους (άρθρο 953 Α.Κ.)

Σε περίπτωση που η επικαρπία έχει αποχωριστεί από την κυριότητα, φορολογούνται τόσο ο επικαρπωτής όσο και ο ψιλός κύριος αλλά καθένας χωριστά.

ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ ΕΝΙΑΙΟΥ ΤΕΛΟΥΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ (άρθρο 6)

Σε τέλος υπόκειται κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, ανεξάρτητα από την ιθαγένεια, κατοικία ή έδρα του, για την ακίνητη περιουσία του, που βρίσκεται στην Ελλάδα την 1^η Ιανουαρίου του έτους φορολογίας, ανεξάρτητα από τις μεταβολές που τυχόν επέλθουν κατά τη διάρκεια του έτους αυτού.

Παράδειγμα :

Κατασκευαστική εταιρεία την 1^η Ιανουαρίου του 2008, έχει στην κυριότητα της μία κατοικία. Στις 20 Φεβρουαρίου την μεταβιβάζει στον κύριο Α. Ο κύριος Α. το δίδει με γονική παροχή στην θυγατέρα του Β. στις 29 Δεκεμβρίου 2008. Υποχρεω σε Ε.Τ.Α.Κ. για το έτος 2008 είναι η εταιρεία. Το Ε.Τ.Α.Κ του έτους 2009 θα καταβληθεί από την θυγατέρα Β.

Για τις ανάγκες εφαρμογής της φορολογίας αυτής θεωρείται ότι τα ακίνητα ανήκουν στο υπόχρεο (φυσικό ή νομικό πρόσωπο) :

- από την ημερομηνία σύνταξης του οριστικού συμβολαίου, ανεξάρτητα από την μεταγραφή του,
- από την ημερομηνία σύνταξης του οριστικού συμβολαίου δωρεάς αιτία θανάτου,
- σε περίπτωση επιδικίας από την ημερομηνία τελεσιδικίας της δικαστικής απόφασης με την οποία καταδικάστηκε κάποιος σε δήλωση βουλήσεως ή με την οποία αναγνωρίστηκε δικαίωμα κυριότητας ή άλλο εμπράγματο δικαίωμα σε ακίνητο από οποιαδήποτε αιτία ανεξάρτητα από τη μεταγραφή του,
- σε περίπτωση πλειστηριασμού, από την ημερομηνία σύνταξης της κατακυρωτικής έκθεσης
- σε περίπτωση προσυμφώνου μεταβίβασης ακινήτου με δικαίωμα αυτοσύμβασης, από την ημερομηνία σύνταξης του προσυμφώνου,

- σε περίπτωση δικαιούχου διαμερίσματος- κατοικίας από τον Οργανισμό Εργατικής Κατοικίας, από την ημερομηνία παραλαβής (ανεξάρτητα από το αν υπάρχουν οριστικά παραχωρητήρια),

Σε περίπτωση επιδίκων ακινήτων εφόσον κατά την 1^η Ιανουαρίου του έτους φορολογίας, έχει τη νομή το φυσικό και νομικό πρόσωπο.

Σε περίπτωση που το πρόσωπο έχει κηρυχθεί σε πτώχευση πρόσωπο (νομικό ή φυσικό), για την καταβολή του Ε.Τ.Α.Κ. είναι ο σύνδικος της πτώχευσης, για την πτωχευτική ακίνητη περιουσία.

Σε περίπτωση που υπόχρεος σε Ε.Τ.Α.Κ αποβιώσει υπόχρεοι για την καταβολή του Ε.Τ.Α.Κ. είναι ο κηδεμόνας της.

Εφόσον πρόσωπο έχει οριστεί εκτελεστής διαθήκης είναι υπόχρεο σε καταβολή του Ε.Τ.Α.Κ. της κληρονομιαίας περιουσίας, για όσο διάστημα τη διαχειρίζεται και τη διοικεί.

Εφόσον πρόσωπο έχει οριστεί μεσεγγυούχος είναι υπόχρεο σε καταβολή του Ε.Τ.Α.Κ. γι' αυτήν την ακίνητη περιουσία.

Τέλος σε περιπτώσεις που έχει συναφθεί σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης υπόχρεος στην καταβολή του Ε.Τ.Α.Κ. είναι ο μισθωτής των ακινήτων για όσο διάστημα διαρκεί η σύμβαση.

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΑΞΙΑΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ(άρθρο 7)

A. ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ

Για τον υπολογισμό του ενιαίου τέλους στα νομικά πρόσωπα, λαμβάνεται υπόψη η συνολική αξία που έχουν τα ακίνητα και τα εμπράγματα σε αυτά δικαιώματα, κατά την 1^η Ιανουαρίου του έτους φορολογίας.

Ο προσδιορισμός της αξίας, γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 3 του α.ν. 1521/1950 <<περί φόρου μεταβίβασης ακινήτων>> και των άρθρων 41 και 41Α' του ν. 1249/1992, όπως ισχύουν.

Συνεπώς για τα ακίνητα που βρίσκονται σε περιοχές που εφαρμόζεται το αντικειμενικό σύστημα, η αξία τους υπολογίζεται με βάση το σύστημα αυτό.

Για τα ακίνητα στα οποία υπάρχουν κτίσματα και βρίσκονται σε περιοχές που δεν εφαρμόζεται το αντικειμενικό σύστημα, η αξία των κτισμάτων υπολογίζεται με αντικειμενικά κριτήρια, ενώ η αξία του οικοπέδου με βάση τα συγκριτικά στοιχεία που υπάρχουν στην αρμόδια Δ.Ο.Υ.

Στα γήπεδα εκτός σχεδίου πόλης ή οικισμού εφαρμόζεται η Αντικειμενική Αξία Γης. Διευκρινίζεται ότι, για τον υπολογισμό τέλους σε περιοχές που είναι ενταγμένες στο σύστημα αντικειμενικού προσδιορισμού, λαμβάνεται υπόψη η αξία όπως προσδιορίζεται από το αντικειμενικό σύστημα και όχι το τίμημα που αναγράφεται στο

μεταβιβαστικό συμβόλαιο ή η λογιστική αξία αν πρόκειται για επιχείρηση, ανεξάρτητα αν αυτό είναι μικρότερο ή μεγαλύτερο της αντικειμενικής αξίας.

Β. ΦΥΣΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ

Για τα φυσικά πρόσωπα, με απόφαση του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών καθορίζονται οι συντελεστές αυξομείωσης ανά είδος ακινήτου ή κτιρίου (Αντικειμενικό σύστημα προσδιορισμού αξίας)οι οποίοι προκύπτουν από τις δηλώσεις στοιχείων ακινήτων του υπόχρεου. Όπου δεν εφαρμόζεται το αντικειμενικό σύστημα η αξία οικοπέδων, καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών, με βάση την κατώτερη τιμή ανά τετραγωνικό μέτρο (συγκριτικά στοιχεία) οικοπέδου του Δήμου ή της Κοινότητας.

Εφόσον ο επικαρπωτής είναι φυσικό πρόσωπο η αξία της επικαρπίας είναι ποσοστό της αξίας της πλήρους κυριότητας ανάλογα με την ηλικία αυτού και ορίζεται :

- Στα 8/10, αν ο επικαρπωτής δεν έχει υπερβεί το 20^ο έτος της ηλικίας του,
- Στα 7/10, αν ο επικαρπωτής έχει υπερβεί το 20^ο έτος της ηλικίας του,
- Στα 6/10, αν ο επικαρπωτής έχει υπερβεί το 30^ο έτος της ηλικίας του,
- Στα 5/10, αν ο επικαρπωτής έχει υπερβεί το 40^ο έτος της ηλικίας του,
- Στα 4/10, αν ο επικαρπωτής έχει υπερβεί το 50^ο έτος της ηλικίας του,
- Στα 3/10, αν ο επικαρπωτής έχει υπερβεί το 60^ο έτος της ηλικίας του,
- Στα 2/10, αν ο επικαρπωτής έχει υπερβεί το 70^ο έτος της ηλικίας του,
- Στα 1/10, αν ο επικαρπωτής έχει υπερβεί το 80^ο έτος της ηλικίας του,

Εφόσον ο επικαρπωτής είναι νομικό πρόσωπο, εξομοιώνεται με πρόσωπο που δεν έχει υπερβεί το 20^ο έτος της ηλικίας του και συνεπώς η αξία της επικαρπίας ισούται με τα 8/10 της αξίας της πλήρους κυριότητας. Η αξία της ψιλής κυριότητας βρίσκεται αν από την αξία της πλήρους κυριότητας αφαιρέσουμε την αξία της επικαρπίας, όπως την προσδιορίσουμε πιο πάνω.

Απαλλαγές από το ενιαίο τέλος (άρθρο8)

i) Τα γήπεδα εκτός σχεδίου πόλης ή οικισμού, επί των οποίων έχουν δικαίωμα πλήρους ή ψιλής κυριότητας ή επικαρπίας φυσικά πρόσωπα.

ii) Τα δάση και οι δασικές εκτάσεις.

iii) Τα ακίνητα που ανήκουν σε ξένα κράτη και τα οποία χρησιμοποιούνται για την εγκατάσταση των πρεσβειών και προξενείων αυτών, με τον όρο της αμοιβαιότητας. Οι ξένοι πρεσβευτές και οι λοιποί διπλωματικοί αντιπρόσωποι και πράκτορες για τα ακίνητα τους, με τον όρο της αμοιβαιότητας. Οι πρόξενοι και προξενικοί πράκτορες, καθώς και το κατώτερο προσωπικό των ξένων πρεσβειών και προξενείων για τα ακίνητα τους, με τον όρο της αμοιβαιότητας και εφόσον έχουν την ιθαγένεια του κράτους που αντιπροσωπεύουν και δεν ασκούν εμπόριο ή βιομηχανία ή δεν είναι διευθυντές επιχειρήσεων στην Ελλάδα, με την επιφύλαξη των όρων των διεθνών συμβάσεων.

iv) Τα ακίνητα που έχουν δεσμευθεί από την αρχαιολογική υπηρεσία του Υπουργείου Πολιτισμού, λόγω αρχαιολογικής έρευνας.

v) Κτίσματα για τα οποία έχει εκδοθεί άδεια ή πρωτόκολλο κατεδάφισης

vi) Τα επιταγμένα από το στρατό ακίνητα, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.4442/1929(ΦΕΚ 339 Α')

vii) Τα ιδιοχρησιμοποιούμενα ακίνητα του Ελληνικού Δημοσίου, στο οποίο περιλαμβάνονται και οι αποκεντρωμένες δημόσιες υπηρεσίες, που λειτουργούν ως ειδικά ταμεία και της Τράπεζας της Ελλάδος.

viii) Τα ιδιοχρησιμοποιούμενα ακίνητα των: δήμοι, των κοινοτήτων, των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων, των δημοτικών και κοινοτικών επιχειρήσεων, των Τοπικών Ενώσεων Δήμων και Κοινοτήτων, της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδας, της Ένωσης Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων Ελλάδος και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου.

ix) Τα ιδιοχρησιμοποιούμενα ακίνητα των κάθε είδους ταμείων ή οργανισμών κοινωνικής ασφάλισης, των συνδικαλιστικών οργανώσεων και της Αρχαιολογικής Εταιρείας.

x) Οι κατά άρθρο 13 παράγραφος 2 του Συντάγματος γνωστές θρησκείες και δόγματα, το ιερό Κοινό του Πανάγιου Τάφου, η Ιερά Μονή του όρους Σινά, το Άγιο Όρος, το Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως, το Πατριαρχείο Αλεξάνδρειας, το Πατριαρχείο Ιεροσολύμων και η ορθόδοξη Εκκλησία της Αλβανίας, για τα ιδιοχρησιμοποιούμενα ακίνητα τους, καθώς και γι' αυτά που χρησιμοποιούν για να επιτελούν το λατρευτικό τους έργο.

xi) Τα ιδιοχρησιμοποιούμενα ακίνητα των Μουσείων, Κοινοφελών Ιδρυμάτων και των Ιδρυμάτων για τα οποία έχουν εφαρμογή οι διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 12 του ν. 1610/1986.

xii) Τα ιδιοχρησιμοποιούμενα ακίνητα των νομικών προσώπων που υπάγονται στις διατάξεις του ν. 1091/1980.

Απαλλαγή κύριας κατοικίας (άρθρο 9)

Απαλλάσσεται η κύρια κατοικία των φυσικών προσώπων εμβαδού μέχρι 200 τ.μ και μέχρι αξίας 300.000€

Αν το εμβαδόν της κύριας κατοικίας υπερβαίνει τα 200 τ.μ ή η αξία της υπερβαίνει τις 300.000€ το υπερβάλλον ποσό υπόκειται σε τέλος.

Ως κύρια κατοικία ορίζεται:

-Για τον **άγαμο** η κατοικία που του ανήκει κατά πλήρη κυριότητα ή έχει το εμπράγματο δικαίωμα της επικαρπίας και στην οποία ιδιοκατοικεί

-Για τους **εγγάμους**, η κατοικία η οποία ανήκει στον υπόχρεο ή στην σύζυγο του ή στα προστατευόμενα, κατά τον Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος τέκνα, στην οποία ιδιοκατοικούν

Ειδικά για το **έτος 2008**, για τα φυσικά πρόσωπα άγαμα ή έγγαμα, από τη μεγαλύτερης αξίας κατοικίας αφαιρείται ποσό μέχρι τριακόσιες χιλιάδες (300.0000)ευρώ.

Ο νόμος ρητά ορίζει ότι η απαλλαγή αυτή **δεν χορηγείται** σε φυσικά πρόσωπα που κατοικούν στην αλλοδαπή.

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΤΕΛΟΥΣ (άρθρο 11)

Η ακίνητη περιουσία κάθε προσώπου φορολογείται χωριστά.

A. ΦΥΣΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ

Επί της συνολικής αξίας της ακίνητης περιουσίας, μετά την αφαίρεση της αξίας της κύριας κατοικίας επιβάλλεται τέλος με συντελεστή ένα τοις χιλίοις(1‰).

Το τέλος που αναλογεί στην αξία των κτισμάτων που υπόκεινται σε φορολογία, δεν μπορεί να είναι μικρότερο από ένα (1) ευρώ ανά τετραγωνικό μέτρο. Δεν λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό του ενός ευρώ:

-τα ημιτελή κτίσματα,

-οι βοηθητικοί χώροι,

-τα γεωργικά και κτηνοτροφικά κτήρια,

-τα κτίσματα που βρίσκονται σε δημοτικά ή κοινοτικά διαμερίσματα με πληθυσμό, σύμφωνα με την τελευταία απογραφή, κάτω των 1.000 κατοίκων.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ Ε.Τ.Α.Κ. ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ

Ο Η. έχει στην κυριότητα του τα εξής ακίνητα :

1. Διαμέρισμα 220 τ.μ στην Αθήνα αντικειμενικής αξίας 300.000 € το οποίο μισθώνει

2. Διαμέρισμα στη Θεσσαλονίκη 87 τ.μ. αντικειμενικής αξίας 120.000€ στο οποίο ιδιοκατοικεί.
3. Θέση στάθμευσης 20 τ.μ. αξίας 3.000€
4. Κατάστημα στη Θεσσαλονίκη 30 τ.μ. αντικειμενικής αξίας 250.000€
5. Αγροτεμάχιο στην Χαλκιδική αντικειμενικής αξίας 250.000€
6. Μονοκατοικία 90 τ.μ σε δημοτικό διαμέρισμα 2.000 κατοίκων αξίας κτίσματος 30.000€ και οικοπέδου 40.000€

Υπολογισμός τέλους για το 2008

1. Απαλλάσσεται ως η μεγαλύτερης αξία κατοικία
  2. $120.000 \times 0,001 = 120\text{€}$ το διαμέρισμα
  3. $3.000 \times 0,001 = 3\text{€}$ η θέση στάθμευσης
  4. $40.000 \times 0,001 = 40\text{€}$ το κατάστημα
  5. Απαλλάσσεται (αγροτεμάχιο)
  6. $30.000 \times 0,001 = 30\text{€}$ η μονοκατοικία
  7. $40.000 \times 0,001 = 40\text{€}$ το οικόπεδο
- Τ.Μ. κτισμάτων (εκτός θέσης στάθμευσης) 207
 Τέλος κτισμάτων 190€ Προκύπτει διαφορά, άρα για κτίσματα θα καταβληθεί 207€
Σύνολο Ε.Τ.Α.Κ.

=

$$207 (\text{τα κτίσματα}) + 3 (\text{η θέση στάθμευσης}) + 40 (\text{το οικόπεδο}) = 250\text{€}$$

Υπολογισμός τέλους για το 2009

1. $300.000 \times 0,001 = 300\text{€}$ το διαμέρισμα
  2. Απαλλάσσεται ως κύρια κατοικία
  3. $3.000 \times 0,001 = 3\text{€}$ η θέση στάθμευσης
  4. $40.000 \times 0,001 = 40\text{€}$ το κατάστημα
  5. Απαλλάσσεται (Αγροτεμάχιο)
  6. $30.000 \times 0,001 = 30\text{€}$ η μονοκατοικία
  7. $40.000 \times 0,001 = 40\text{€}$ το οικόπεδο
- Τ.Μ κτισμάτων 240 (εκτός θέσης στάθμευσης)
 Τέλος κτισμάτων 370€ Δεν προκύπτει διαφορά 1€
Σύνολο Ε.Τ.Α.Κ. = 300+3+40+30+40=413€

B. ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ

Η αξία των γηπέδων (οικόπεδων ή αγροτεμαχίων) και των ακινήτων (μισθωμένων ή κενών) των νομικών προσώπων υπόκειται σε τέλος με συντελεστή έξη τοις χιλίοις (0,006).

Η αξία των κτισμάτων των ακινήτων τα οποία ιδιοχρησιμοποιούνται για την παραγωγή ή την άσκηση εμπορικής δραστηριότητας από επιχειρήσεις ανεξαρτήτως αντικειμένου εργασιών υπόκειται σε τέλος με συντελεστή ένα τοις χιλίοις(0,001).

Η αξία των γηπέδων (οικοπέδων ή αγροτεμαχίων) και των ακινήτων (μισθωμένων ή κενών) των νομικών προσώπων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, που επιδιώκουν κοινωφελείς, θρησκευτικούς, φιλανθρωπικούς και εκπαιδευτικούς φορολογείται με συντελεστή τρία τοις χιλίοις (0,003).

Η αξία των κτισμάτων των ακινήτων των νομικών προσώπων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα με συντελεστή ένα τοις χιλίοις(0,001).

Η αξία των λοιπών ακινήτων των νομικών προσώπων , τα οποία απαλλάσσονται για τα ιδιοχρησιμοποιούμενα ακίνητα τους(π.χ Ελληνικό δημόσιο νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου)φορολογείται με συντελεστή ένα τοις χιλίοις(0,001).

Τα ακίνητα που περιλαμβάνονται στο ενεργητικό των εταιρειών επενδύσεων σε ακίνητη περιουσία και των αμοιβαίων κεφαλαίων ακίνητης περιουσίας φορολογείται με συντελεστή ένα τοις χιλίοις (0,001)

Παράδειγμα Ε.Τ.Α.Κ. ΝΟΜΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ

Α.Ε κατασκευής και εμπορίας επίπλων έχει στην κυριότητα της τα εξής ακίνητα :

1. Εργοστάσιο 1800 τ.μ αξίας κτίσματος 500.000€ επί αγροτεμαχίου αξίας 200.000€το οποίο ιδιοχρησιμοποιεί.
2. Κτίριο εκθετηρίου και πώλησης 500τ.μ. το οποίο ιδιοχρησιμοποιεί αξία 600.000€επί οικοπέδου αξίας 400.000€
3. Αγροτεμάχιο αξίας 50.0000€ επί του οποίου βρίσκεται αποθήκη 100τ.μ. κενή αξίας 10.000€
4. Επαγγελματική στέγη 100τ.μ αντικειμενικής αξίας 200.000€την οποία μισθώνει.

Υπολογισμός Τέλους

1. $500.000 \times 0,001 = 500$ €το εργοστάσιο (ιδιοχρησιμοποιούμενο)
  2. $200.000 \times 0,006 = 1.200$ €το αγροτεμάχιο
  3. $600.000 \times 0,001 = 600$ €το εκθετήριο (ιδιοχρησιμοποιούμενο)
  4. $400.000 \times 0,006 = 2.400$ €το οικόπεδο
  5. $50.000 \times 0,006 = 300$ €το αγροτεμάχιο
  6. $10.000 \times 0,006 = 60$ €η αποθήκη
  7. $200.000 \times 0,006 = 1.200$ €η επαγγελματική στέγη
- Τ.Μ. κτισμάτων 2.500
Τέλος κτισμάτων 2.360
Άρα τα κτίσματα θα πάνε με 1€ήτοι 2.500

Σύνολο τέλους : 2.500(τα κτίσματα)+ 1.200(το αγροτεμάχιο)+2.400(το οικόπεδο)+ 300(το αγροτεμάχιο) = **6.400€**

2.3) ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ

ΝΟΜΟΣ α.ν. 1521/1950(ΦΕΚ 245 Α΄)

Όπως κυρώθηκε με το ν. 1587/1950

(ΦΕΚ 294 Α΄) και ισχύει.

ΓΕΝΙΚΑ

Σύμφωνα με την έννοια του νόμου <<μεταβίβαση>> είναι η κατά τους νόμιμους τύπους καταρτιζόμενη οριστική σύμβαση, η οποία σκοπό έχει τη μετάθεση κυριότητας ακινήτου ή πλοίου καθώς και την παραχώρηση σε άλλον εμπράγματος δικαιώματος επί ακινήτου.

Η μεταβίβαση είναι δυνατόν να λάβει χώρα α) χωρίς αντάλλαγμα οπότε έχουμε τη μεταβίβαση λόγω χαριστικής αιτίας (κληρονομιά, δωρεά, γονική παροχή), η οποία δεν υπάγεται σε φόρο μεταβίβασης και β) με αντάλλαγμα, οπότε έχουμε την επαχθή αιτία μεταβίβαση επί της οποίας επιβάλλεται φόρος μεταβίβασης (φ.μ.α.).

Περίπτωση μεταβίβασης με επαχθή αιτία υπάρχει όταν γι' αυτήν καταβάλλεται αντάλλαγμα μετρητοίς ή επί πιστώσει, σε χρήμα σε είδος ή γίνεται σε αντάλλαγμα ακινήτου παραίτηση από απαίτηση ή γίνεται παραχώρηση άλλων περιουσιακών στοιχείων κινητών ή ακινήτων, παροχή υπηρεσιών κ.λ.π.

Για να επιβληθεί φόρος μεταβίβασης θα πρέπει :

- α. να υπάρξει μεταβίβαση ακινήτου ή εμπράγματος επί ακινήτου δικαιώματος,
- β. το μεταβιβαζόμενο ακίνητο να βρίσκεται στην Ελλάδα,
- γ. η μεταβίβαση να γίνεται με καταβολή ανταλλάγματος με οποιαδήποτε μορφή(επαχθής αιτία).

ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ

1. Ο φόρος μεταβίβασης που αναλογεί στο τίμημα μεταβίβασης που αναγράφεται στο συμβόλαιο, βαρύνει τον αγοραστή (ν. 1882/90 άρθρο 14 παρ.6)

Ο φ.μ.α που αναλογεί στη διαφορά μεταξύ της αξίας (αγοραίας ή αντικειμενικής) και του τμήματος μεταβίβασης και οι προσαυξήσεις, βαρύνουν τον αγοραστή.

Σε περίπτωση μεταβίβασης με πλειστηριασμό, ως αγοραστής νοείται και ο υπερθεματιστής.

Κατ' εξαίρεση σε περίπτωση που με την μεταβίβαση του πλοίου ή μεριδίου πλοίου επέρχεται και ταυτόχρονα αλλαγή της σημαίας, ο ανώτερο φόρος και οι προσαυξήσεις βαρύνουν τον πωλητή.

Σε περίπτωση διανομής ακινήτων μεταξύ συγκυριών, ο φόρος βαρύνει καθένα των συγκυριών κατά σχέση ανάλογη προς την αξία της μερίδας του

Σε περίπτωση αναγκαστικής απαλλοτριώσεως ακινήτου για δημόσια ωφέλεια, ο φόρος μεταβίβασης βαρύνει σε κάθε περίπτωση τον υπόχρεο προς πληρωμή της αποζημίωσης.

2. Σε περίπτωση διπλής μεταβίβασης : α) ο εκ προσυμφώνου αγοραστής βαρύνεται με το φόρο που αναλογεί στο τίμημα μεταβιβάσεως που αναγράφεται στο προσύμφωνο και β) ο οριστικός αγοραστής βαρύνεται με το φόρο που αναλογεί σε ολόκληρη την αξία του μεταβιβαζόμενου περιουσιακού στοιχείου, την οποία είχε αυτό κατά την ημέρα καταρτίσεως της οριστικής συμβάσεως μεταβίβασης του.

3. Επί πέντε έτη, από της ημέρα της υπογραφής του οριστικού συμβολαίου, ευθύνεται αλληλέγγυα με τον αγοραστή, δηλαδή εις ολόκληρο, και κάθε τρίτος κάτοχος του μεταβιβασθέντος περιουσιακού στοιχείου, τόσο για τον αναλογούντα κύριο φόρο, όσο και για τις προσαυξήσεις.

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ

1. Σε κάθε από επαχθή αιτία μεταβίβαση ακινήτου ή εμπράγματος δικαιώματος επί ακινήτου, καθώς και σε μεταβίβαση πλοίου με ελληνική σημαία, επιβάλλεται φόρος επί της αξίας αυτών.

2. Για την επιβολή του φόρου του παρόντος νόμου ως ακίνητα λογίζονται τα κατά τα άρθρα 948 και 953 του ΑΚ χαρακτηριζόμενα ως τοιαύτα. Εμπράγματο δικαίωμα επί αλλοτρίου ακινήτου είναι για την εφαρμογή του παρόντος νόμου οι προσωπικές δουλείες, δηλαδή :

α) η επικαρπία,

β) η οίκηση και

γ) οι περιορισμένες προσωπικές δουλείες που προβλέπονται από τα άρθρα 1188 έως και 1191 του Αστικού Κώδικα.

3. Στην έννοια του όρου μεταβίβαση για την επιβολή του φ.μ.α θεωρείται:

α) η απαλλοτρίωση (μεταβίβαση) της πλήρους ή ψιλής κυριότητας, αδιάφορα αν γίνεται αυτή υπό αναβλητική ή διαλυτική αίρεση ή με τον όρο της εξώνησης.

β) η σύσταση επικαρπίας, οίκησης ή άλλης δουλείας από αυτές που προβλέπονται από τα άρθρα 1188 έως 1191 του Α.Κ

γ) η κατά την διάλυση ομορρύθμου ή ετεορρύθμου εταιρείας μεταβίβαση της ακινήτου περιουσίας στα μέλη της.

δ) η παραίτηση από την κυριότητα επί ακινήτου ή από την κυριότητα πλοίου.

ε) η απαλλοτριώση ακινήτου για δημόσια ωφέλεια

στ) η εναλλαγή προίκας η οποία έχει ως αντικείμενο ακίνητο ή πλοίο.

Ζ) η διανομή ακινήτων μεταξύ συγκυριών τους.

Η) σύσταση, απόσβεση ή μεταβίβαση, μαζί με το δεσπόζον ακίνητο, πραγματικής δουλείας από τις προβλεπόμενες από τα άρθρα 1118 του Α.Κ.

4. Με την παρ. 8 του άρθρου 35 του ν. 3220/2004 (ΦΕΚ 15Α)

προστέθηκαν δύο ακόμη περιπτώσεις στην έννοια του όρου μεταβίβαση για την επιβολή του φ.μ.α. :

α) Κάθε περαιτέρω- πλην της πρώτης- μεταβίβαση του τίτλου μεταφοράς συντελεστή δόμησης

Επισημαίνεται ότι και η πρώτη μεταβίβαση του δικαιώματος αυτού υπάγεται στην έννοια του όρου μεταβίβαση αλλά δεν υπόκειται σε φ.μ.α. σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, κάθε δε περαιτέρω μεταβίβαση του συντελεστή δόμησης- πλην της πρώτης- υπάγεται σε φ.μ.α.

Το δικαίωμα μεταφοράς του συντελεστή δόμησης- αν και ενοχικό δικαίωμα-εν τούτοις φορολογείται, διότι ενσωματώνει εμπράγματο δικαίωμα αφού δια της μεταφοράς του σε άλλο ακίνητο αποκτά νέα νομική μορφή ακινήτου (π.χ. διαμέρισμα, γραφείο κ.λ.π.)

β) η παραχώρηση του δικαιώματος αποκλειστικής χρήσης σε κοινόκτητους κύριους , βοηθητικούς ή ειδικούς χώρους κτισμάτων ή σε κοινόκτητο τμήμα οικοπέδου.

Επισημαίνεται ότι παρά την προσθήκη των δύο ανωτέρω περιπτώσεων και πάλι η απαρίθμηση εξακολουθεί να έχει ενδεικτικό χαρακτήρα και όχι περιοριστικό δεδομένου ότι δεν αναφέρονται αρκετές ακόμη περιπτώσεις μεταβίβασης (π.χ η μεταγραφή δικαστικών αποφάσεων, ο πλειστηριασμός , ανταλλαγή κ.α.), οι οποίες ασφαλώς και φορολογούνται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Σαν αξία δεν λογίζεται η αγοραία αξία του μεταβιβαζόμενου ακινήτου , του δικαιώματος ή του πλοίου.

Δεν οφείλεται φόρος όταν η επιπλέον έκταση δεν υπερβαίνει το 2 % της έκτασης που αναγράφεται στο συμβόλαιο που επαναλαμβάνεται ή διορθώνεται και ή αξία του ποσοστού αυτού δεν υπερβαίνει τα 1500 ευρώ.

3) ΔΑΠΑΝΗ

Φόρος δαπάνη είναι οι έμμεσοι φόροι που επιβάλλονται στις τιμές των αγαθών και των υπηρεσιών και γενικά στις συναλλαγές και επιβαρύνουν τον καταναλωτή τη στιγμή που αγοράζει τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες.

Ανάλογα με τα είδη ή τις υπηρεσίες που φορολογούν και την έκταση της εφαρμογής τους, στην κατηγορία των έμμεσων φόρων περιλαμβάνονται:

α) Διάφοροι φόροι που επιβάλλονται κατά την εισαγωγή αγαθών από το εξωτερικό.

β) Φόροι που επιβάλλονται στην εγχώρια παραγωγή και κατανάλωση των αγαθών ή υπηρεσιών και

γ) Ορισμένοι φόροι που η επιβολή τους περιορίζεται κατά την διεξαγωγή των συναλλαγών.

ΕΙΔΗ ΕΜΜΕΣΩΝ ΦΟΡΩΝ

Α) ΦΟΡΟΣ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗΣ ΑΞΙΑΣ (ΦΠΑ)

Με το νόμο 1642/86 καθιερώθηκε στην Ελλάδα ένα νέο σύστημα έμμεσης φορολογίας, το σύστημα του φόρου προστιθέμενης αξίας. Με το νέο αυτό φορολογικό σύστημα δεν επιβάλλεται κανένας απολύτως καινούριος φόρος, αλλά αντικαθίσταται ένας σημαντικός αριθμός έμμεσων φόρων (πχ. ΦΚΕ, φόροι πολυτελείας και κατανάλωσης) που ισχύουν στη χώρα μας υπό ένα μόνο φόρο.

Ο φόρος αυτός από της (1/1/1987) επιβάλλεται σε όλα τα εισαγόμενα αγαθά, στις βιομηχανικές και γεωργικές επιχειρήσεις, στις μεταφορικές επιχειρήσεις, σε ξενοδοχειακές και τραπεζικές εργασίες, στις διαφημίσεις, στις επισκευές αυτοκινήτων και κάθε άλλου είδους δραστηριότητες.

I. ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ ΣΤΟ ΦΟΡΟ

α) Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, ημεδαπό ή αλλοδαπό ή ένωση προσώπων, εφόσον ασκεί κατά τρόπο ανεξάρτητο οικονομική

δραστηριότητα ανεξάρτητα από τον τόπο εγκατάστασης, τον επιδιωκόμενο σκοπό ή το αποτέλεσμα της δραστηριότητας αυτής.

β)Κάθε πρόσωπο, το οποίο πραγματοποιεί περιστασιακά παράδοση ενός καινούριου μεταφορικού μέσου το οποίο αποστέλλεται ή μεταφέρεται προς άλλο κράτος-μέλος.

II. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ

α)Η παράδοση αγαθών και η παροχή υπηρεσιών εφόσον πραγματοποιούνται από επαχθή αιτία στο εσωτερικό της χώρας από υποκείμενο στο φορο που ενεργεί με αυτή την ιδιότητα.

β)Η εισαγωγή αγαθών στο εσωτερικό της χώρας.

γ)Η ενδοκοινοτική απόκτηση αγαθών που πραγματοποιείται από επαχθή αιτία στο εσωτερικό της χώρας από υποκείμενο στο φόρο, ο οποίος ενεργεί με αυτή την ιδιότητα ή από μη υποκείμενο στο φορο νομικό πρόσωπο, όταν ο πωλητής είναι υποκείμενος στο φόρο εγκατεστημένος σε άλλο κράτος-μέλος, ενεργεί με αυτή την ιδιότητα και δεν απαλλάσσεται από το φόρο λόγω ύψους πραγματοποιηθέντος ετήσιου κύκλου εργασιών, σύμφωνα με την νομοθεσία της χώρας του, ούτε υπάγεται στις διατάξεις των παραγράφων 2 και 4 του άρθρου 13, ειδικά η ενδοκοινοτική απόκτηση καινούριων μεταφορικών μέσων υπάγεται στο φόρο ανεξάρτητα από την ιδιότητα του εγκατεστημένου στο εσωτερικό της χώρας προσώπου.

δ)Η ενδοκοινοτική απόκτηση αγαθών, τα οποία υπάγονται σε ειδικό φόρο κατανάλωσης που πραγματοποιείται από υποκείμενο στο φόρο ή από μη υποκείμενο στο φόρο νομικό πρόσωπο εφόσον τα πρόσωπα αυτά εμπίπτουν στις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 11.

Β) Τέλη κινητής τηλεφωνίας, Δημοτικός φόρος, τσιγάρων, πετρελαίου, βενζίνης, χαρτοσήμου κ.α.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΙ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ

ΟΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΙ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ

Ι. ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΙ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

Α) ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ

Προσδιορισμός του κυρίου φόρου:

Το ποσό που απομένει μετά την αφαίρεση των δαπανών από το συνολικό εισόδημα του υπόχρεου αποτελεί το φορολογητέο εισόδημα του, το οποίο υπόκειται σε φόρο με βάση την κατά περίπτωση, κλίμακα, ανάλογα με την κατηγορία του εισοδήματος που απέκτησε ο υπόχρεος.

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΚΛΙΜΑΚΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2008 ΜΗ ΜΙΣΘΩΤΩΝ- ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ

Κλιμάκιο εισοδήματος	Φορολογικός συντελεστής %	Φόρος κλιμακίου	Σύνολο εισοδήματος	Σύνολο φόρου
10.500	0	0	10.500	0
1.500	15	225	12.000	225
18.000	29	5.220	30.000	5.445
45.000	39	17.550	75.000	22,995
Άνω 75.000	40			

Για όσους κατοικούν στην αλλοδαπή και αποκτούν εισόδημα από πηγή Ελλάδας, στο χώρο που προκύπτει σε αυτό από την πιο πάνω κλίμακα, προστίθεται φόρος, που προκύπτει με συντελεστή 5% στο ποσό του φόρου που αντιστοιχεί στο πρώτο κλιμάκιο της παραπάνω κλίμακας .
Εξαιρούνται οι κάτοικοι χωρών της Ε.Ε που το εισόδημα που αποκτούν στην Ελλάδα υπερβαίνει το 90% του συνολικού τους εισοδήματος.

ΜΕΙΩΣΕΙΣ ΦΟΡΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΤΕΚΝΑ ΤΟΥ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΥ

Τακτικό ποσό μείωσης

Αριθμός τέκνων που βαρύνουν τον υπόχρεο.	Αφορολόγητο ποσό λόγω τέκνων.	Τελικό άθροισμα.
Ένα (1) τέκνο	1.000	11.500
Για δύο (2) τέκνα	2.000	12.500
Για τρία (3) τέκνα	10.000	20.500
Για τέσσερα (4) τέκνα	11.000	21.500

**ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΚΛΙΜΑΚΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΤΟΣ 2008
(ΜΙΣΘΩΤΩΝ- ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ)**

Κλιμάκιο εισοδήματος	Φορολογικός συντελεστής %	Φόρος κλιμακίου	Σύνολο εισοδήματος	Σύνολο φόρου
12.000	0	0	12.000	0
18.000	29	5.220	30.000	5.220
45.000	39	17.550	75.000	22.700
Υπερβάλλον	40			

Για όσους κατοικούν στην αλλοδαπή και αποκτούν εισόδημα από πηγή Ελλάδας, στο φόρο που προκύπτει σε αυτό, με την πιο πάνω κλίμακα, προστίθεται ποσό που υπολογίζεται με συντελεστή 5% στο ποσό του φόρου που αντιστοιχεί στο πρώτο κλιμάκιο της παραπάνω κλίμακας.

Εξαιρούνται οι κάτοικοι χωρών της Ε.Ε. που το εισόδημα που αποκτούν στην Ελλάδα υπερβαίνει το 90% του συνολικού τους εισοδήματος.

**ΜΕΙΩΣΕΙΣ ΦΟΡΟΥ
ΓΙΑ ΤΑ ΤΕΚΝΑ ΤΟΥ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΥ**

Αριθμός τέκνων που βαρύνουν τον υπόχρεο	Αφορολόγητο ποσό λόγω τέκνων	Τελικό άθροισμα
Ένα (1) τέκνο	1.000	13.000
Για δύο (2) τέκνα	2.000	14.000
Για τρία (3) τέκνα	10.000	22.000
Για τέσσερα (4) τέκνα	11.000	23.000

Πρόσθετο ποσό μείωσης, για τα τέκνα του φορολογούμενου λόγω παραμεθορίου:

Ειδικότερα για τον φορολογούμενο που αποκτά εισόδημα από μισθούς και από συντάξεις, ο οποίος παρέχει εξαρτημένη εργασία ή κατοικεί για εννέα (9) τουλάχιστον μήνες στους νομούς της βόρειας Ελλάδας και του Αιγαίου, η οποία περιοχή περιλαμβάνεται σε ζώνη βάθους είκοσι (20) χιλιομέτρων από την μεθοριακή γραμμή, προβλέπεται πρόσθετη μείωση του φόρου ποσού εξήντα (60) ευρώ για κάθε παιδί που βαρύνει τον φορολογούμενο.

Τα πιο πάνω ποσά των μειώσεων αφαιρούνται από τον φόρο που προκύπτει στο εισόδημα του πατέρα και όχι από το φόρο που προκύπτει στο εισόδημα της μητέρας των παιδιών γιατί τα παιδιά βαρύνουν τον πατέρα τους.

Τέλος με την παρ. 5 του άρθρου 1 του ν. 3522/2006 η μείωση του φόρου για τα τέκνα λόγω κατοικίας ή εργασίας σε παραμεθόρια περιοχή δικαιούται ο φορολογούμενος και όταν ο ίδιος δεν έχει τις προϋποθέσεις, αλλά τις έχει η σύζυγος του. Η ρύθμιση αυτή ισχύει για εισοδήματα που αποκτώνται από 1.1.2007 και μετά.

B) ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ (ΑΡΘΡΟ 109 Ν. 2238/1994)

1.Κύριος φόρος

Μετά την επελθούσα μεταβολή με το ν. 2065/1992 τα καθαρά κέρδη των Α.Ε. και Ε.Π.Ε. φορολογούνται με συντελεστή φορολογίας 35% (**τόρα 25%**). Ο συντελεστής αυτός εφαρμόζεται στο συνολικό φορολογητέο εισόδημα των νομικών προσώπων, πριν από την οποιαδήποτε διανομή κερδών, με εξαίρεση τις εταιρίες περιορισμένης ευθύνης, που ο συντελεστής 35% εφαρμόζεται στο υπόλοιπο των κερδών που απομένει μετά την αφαίρεση επιχειρηματικής αμοιβής.

Με τον ανωτέρω συντελεστή 25% φορολογούνται τα κέρδη των Α.Ε. και Ε.Π.Ε. που προκύπτουν από ισολογισμούς που κλείνουν με 30.06.1992 και μετά.

Περαιτέρω, με τις διατάξεις της παρ.1 του άρθρου 23 του νόμου 2214/1994, αυξήθηκε ο συντελεστής φορολογίας από 35% σε 40% για τις ημεδαπές ανώνυμες εταιρίες που έχουν κατά την λήξη της διαχειριστικής περιόδου ανώνυμες μετοχές μη εισηγμένες στο Χρηματιστήριο, καθώς και για τις αλλοδαπές εταιρίες και οργανισμούς που αποβλέπουν στην απόκτηση οικονομικών ωφελημάτων.

Σε περίπτωση που ημεδαπή Α.Ε. έχει ονομαστικές και ανώνυμες μετοχές μη εισηγμένες στο Χρηματιστήριο, με τον αυξημένο συντελεστή 40% φορολογούνται τα καθαρά κέρδη που αναλογούν στον αριθμό των υπάρχουσών μετοχών, όπως αυτός προκύπτει από τα τηρούμενα από την Α.Ε. βιβλία κατά την λήξη της διαχειριστικής περιόδου. Για την εξεύρεση των καθαρών κερδών που αναλογούν στις ανώνυμες μετοχές επιμερίζονται τα συνολικά καθαρά κέρδη ανάλογα με τον αριθμό των ονομαστικών και ανώνυμων μετοχών που προκύπτουν από τα τηρούμενα βιβλία κατά την λήξη της διαχειριστικής περιόδου. Ο αυξημένος φορολογικός συντελεστής εφαρμόζεται στα κέρδη που προκύπτουν από ισολογισμούς που κλείνουν από 30 Ιουνίου 1994 και μετά.

Με την παρ.4 του άρθρου 2459/1997 αυξήθηκε ο συντελεστής φορολογίας των κερδών των τραπεζών και των συνεταιριστικών Τραπεζών από 35% σε 40% και έχει εφαρμογή για τα κέρδη που προκύπτουν από ισολογισμούς που κλείνουν την 31 Δεκεμβρίου 1996 και μετά.

Με την παρ. 7 του άρθρου 3 του ν. 2579/1998 αυξήθηκε ο συντελεστής φορολογίας των κερδών των ημεδαπών ανωνύμων εταιριών των οποίων οι μετοχές είναι μετοχές μη εισαγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών από 35% σε 40%. Η αύξηση αυτή του συντελεστή ισχύει για τα κέρδη που προκύπτουν από ισολογισμούς που κλείνουν οι Α.Ε. με 31 Δεκεμβρίου 1997 και μετά.

Μετά την τροποποίηση αυτή ο συντελεστής 35% εξακολουθεί να ισχύει μόνο για τα κέρδη, των ημεδαπών ΑΕ των οποίων οι μετοχές είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο Αθηνών, ανεξάρτητα από το είδος τους (ονομαστικές ή ανώνυμες).

Τονίζεται επίσης ότι ο συντελεστής φορολογίας 40%, εξακολουθεί να ισχύει για τα κέρδη όλων γενικώς των ημεδαπών τραπεζικών ανώνυμων εταιριών, των πιστωτικών ιδρυμάτων που λειτουργούν με την μορφή αμιγούς πιστωτικού συνεταιρισμού του ν. 1667/1986, καθώς και των αλλοδαπών εταιριών και οργανισμών που αποβλέπουν στην απόκτηση οικονομικών ωφελημάτων.

Με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 23 του νόμου 2836/2000, προβλέπεται ότι ειδικά για τα υποκαταστήματα των αλλοδαπών Α.Ε. που η έδρα του βρίσκεται σε κράτος μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης με μετοχές εισηγμένες, κατά το χρόνο λήξης της διαχειριστικής περιόδου του υποκαταστήματος, σε οποιοδήποτε της Ε.Ε., ο συντελεστής φορολογίας ορίζεται σε ποσοστό 35% με εξαίρεση τα υποκαταστήματα των αλλοδαπών τραπεζικών επιχειρήσεων για τα οποία ισχύει ο συντελεστής 40%. Ο μειωμένος αυτός συντελεστής έχει εφαρμογή για τα κέρδη που προκύπτουν από ισολογισμούς που κλείνουν με 30.09.2000 και μετά.

Περαιτέρω, με την παράγραφο 6 του άρθρου 6 του νόμου 2873/2000 μειώνεται ο συντελεστής φορολογίας των ημεδαπών Α.Ε., των οποίων οι μετοχές δεν είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών όλων ανεξαρτήτως των τραπεζών που λειτουργούν στην Ελλάδα, καθώς και των εγκατεστημένων στη χώρα μας υποκαταστημάτων αλλοδαπών επιχειρήσεων των οποίων τα κέρδη φορολογούνται με συντελεστή 40%.

Η μείωση γίνεται από 40% που ισχύει σήμερα σε 37,50% για τα εισοδήματα του οικονομικού έτους 2002 (χρήση 2001) και περαιτέρω σε 35% για τα εισοδήματα που θα αποκτηθούν στο οικονομικού έτος 2003 (χρήση 2002) και επόμενα.

Με τις διατάξεις των παρ. 4 και 5 του άρθρου 6 του ν. 3296/2004 προβλέπεται σταδιακή μείωση του συντελεστή φορολογίας των κερδών όλων των νομικών προσώπων του άρθρου 101 του ΚΦΕ (κερδοσκοπικών ή όχι) ως κατωτέρω.

Για τα νομικά πρόσωπα κερδοσκοπικού χαρακτήρα:

Τα κέρδη που προκύπτουν από διαχειριστικές περιόδους που αρχίζουν από την 1.1.2005 φορολογούνται με συντελεστή 32%, για αυτές που

αρχίζουν από την 1.1.2006 με συντελεστή 29% και για αυτές που αρχίζουν από την 1.1.2007 και μετά φορολογούνται με συντελεστή 25%.

Για τα νομικά πρόσωπα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα:

Τα εισοδήματα χρήσης 2004 (οικ. Έτος 2005) συντελεστής 35%.

Τα εισοδήματα χρήσης 2005 (οικ. Έτος 2006) συντελεστής 32%.

Τα εισοδήματα χρήσης 2006 (οικ. Έτος 2007) συντελεστής 29%.

Τα εισοδήματα χρήσης 2007 και μετά (οικ. Έτος 2008 και μετά) συντελεστής 25%

II. ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΙ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ

1. ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΙ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΩΝ ΚΑΙ ΓΟΝΙΚΩΝ ΠΑΡΟΧΩΝ

	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Α΄	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Β΄
ΑΦΟΡΟΛΟΓΗΤΟ ΠΟΣΟ	95.000€	20.000€
ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΑΚΙΝΗΤΑ	1‰	
ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΓΙΑ ΜΕΤΟΧΕΣ ΕΙΣΗΓΜΕΝΕΣ	0,6%	1,2%
ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΓΙΑ ΜΕΤΟΧΕΣ ΜΗ ΕΙΣΗΓΜΕΝΕΣ	1,2%	2,4%
ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΓΙΑ ΑΚΙΝΗΤΑ ΚΑΙ ΤΑ ΛΟΙΠΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	10%	

-ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Γ΄-

Για κληρονομική μερίδα ή κληροδοσία που περιέχεται σε οποιονδήποτε άλλον εξ αίματος ή εξ αγχιστείας συγγενή του κληρονομουμένου ή εξωτικό.

Κλιμάκια (σε ευρώ)	Συντελεστής κλιμακίου %	Φόρος κλιμακίου (σε ευρώ)	Φορολογητέα περιουσία (σε ευρώ)	Φόρος που αναλογεί (σε ευρώ)
6.000	-	-	6.000	-
66.000	20	13.200	72.000	13.200
195.000	30	58.500	267.000	71.700
υπερβάλλον	40			

Όταν ο δικαιούχος της κτήσης έχει αναπηρία κατά ποσοστό 67% και άνω, στις κληρονομίες προς συγγενείς που υπάγονται στην Α΄ και Β΄ κατηγορία και στις γονικές παροχές ο φόρος που αναλογεί μειώνεται κατά 2.000€ Στις κληρονομίες προς συγγενείς που υπάγονται στη Γ΄ κατηγορία και στις δωρεές ο φόρος που αναλογεί στη μέχρι 165.000€ περιουσία μειώνεται κατά ποσοστό 60%.

ΙΙΙ.ΟΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΙ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΔΩΡΕΩΝ

-ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Α΄-

Κλιμάκια	Συντελεστής κλιμακίου(%)	Φόρος Κλιμακίου	Φορολογητέα Περιουσία	Φόρος Που αναλογεί
95.000	-	-	95.000	-
25.000	5	1.250	120.000	1250
145.000	10	14.500	265.000	15.750
Υπερβάλλον	20			

-ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Β΄-

Κλιμάκια	Συντελεστής κλιμακίου(%)	Φόρος Κλιμακίου	Φορολογητέα Περιουσία	Φόρος Που αναλογεί
20.000	-	-	20.000	-
55.000	10	5.500	75.000	5.500
195.000	20	39.000	270.000	44.500
Υπερβάλλον	30			

-ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Γ΄-

Κλιμάκια	Συντελεστής κλιμακίου(%)	Φόρος Κλιμακίου	Φορολογητέα Περιουσία	Φόρος Που αναλογεί
6.000	-	-	6.000	-
66.000	20	13.200	72.000	13.200
195.000	30	58.500	267.000	71.700
Υπερβάλλον	40			

ΙV.ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΙ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗΣ

1. Σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ.11 του άρθρου 2 του ν. 2892/01 όπως αντικαταστήθηκε με την παρ.3 του άρθρου 13 του ν.2948/01, ο συντελεστής του φόρου μεταβίβασης ορίζεται σε ποσοστό 7% για το μέχρι 15000 ευρώ τμήμα της αγοραίας αξίας και σε 9% για το πέρα του ποσού αυτού τμήμα αυτής.

2. Οι παραπάνω συντελεστές φ.μ.α. προσαυξάνονται από 7% σε 9% και από 9% σε 11% αντίστοιχα, όταν το ακίνητο που μεταβιβάζεται βρίσκεται σε περιοχή της τέως Διοίκησης Πρωτεύουσας ή στην εντός σχεδίου περιοχή των πόλεων που λειτουργεί ή έχει συσταθεί Πυροσβεστική Υπηρεσία (άρθρο 1 ν.δ. 3563/56, όπως τροποποιήθηκε με την παρ. του άρθρου 2 του ν. 2892/01)

Ο υπολογισμός του φόρου με τους ανωτέρω συντελεστές γίνεται για κάθε ακίνητο χωριστά.

Σε περίπτωση δε που παραληφθεί δήλωση από τη Δ.Ο.Υ στην οποία περιλαμβάνονται περισσότερες της μία οριζόντιες ιδιοκτησίες, τότε ο υπολογισμός του οικείου φόρου θα γίνει χωριστά για κάθε οριζόντια ιδιοκτησία.

Παράδειγμα :

Μεταβιβάζονται από τον Α στον Β δύο οριζόντιες ιδιοκτησίες και συγκεκριμένα :

α) διαμέρισμα αντικειμενικής αξίας 110.000 ευρώ

β) αποθήκη αντικειμενικής αξίας 32.000 ευρώ

Σύνολο : 142.000 ευρώ

Για την ανωτέρω μεταβίβαση υποβάλλεται μία δήλωση και για τις δύο οριζόντιες ιδιοκτησίες και συγκεκριμένα :

Ο φόρος θα υπολογιστεί ως εξής :

α) Διαμέρισμα : $15.000 * 9\% = 1.350$

$95.000 * 11\% = 10.450$

Αξία : 110.000   11.800(κύριος φόρος)

+ 354(δημοτικός φόρος 3%)

12.154(συνολικός φόρος διαμερίσματος)

β)Αποθήκη : $15.000 * 9\% = 1.350$

$17.000 * 11\% = 1.870$

Αξία: 32.000   3.220 (κύριος φόρος)

+ 96,6 (δημοτικός φόρος 3%)

3.316,6 (συνολικός φόρος αποθήκης)

Επισημαίνεται ότι σύμφωνα με την παραγ. 1 του άρθρου 7 του α.ν 1521/50 θα πρέπει οι Δ.Ο.Υ. να παραλαμβάνουν για κάθε οριζόντια ιδιοκτησία χωριστή δήλωση.

3. Ο φόρος μεταβίβασης, που υπολογίζεται σύμφωνα με τα παραπάνω, μειώνεται στο τέταρτο (1/4) στις ακόλουθες περιπτώσεις :

α) Σε αυτούσια διανομή ακινήτων (εκούσια ή δικαστική) μεταξύ των συγκυριών , ανάλογα με τη μερίδα που έχει ο καθένας και μόνο για την αξία των μερίδων που εξέρχονται από την κοινωνία. Σε ανισομερή διανομή, αν για τη διαφορά καταβάλλεται αντάλλαγμα οφείλεται φόρος

μεταβίβασης, με συντελεστή 7% ή 9% ή 11% κατά περίπτωση, διαφορετικά οφείλεται φόρος δωρεάς.

Β) σε περίπτωση διάλυσης ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης εταιρείας ή ΕΠΕ και μεταβίβασης της ακίνητης περιουσίας της στα μέλη της, ανάλογα με την εταιρική τους μερίδα εφόσον δεν έγινε εκχώρηση της εταιρικής μερίδας κατά το τελευταίο πριν από τη διάλυση έτος.

Το ίδιο ισχύει και σε περίπτωση απόληψης μερίδων από την ακίνητη περιουσία εταιρών που αποσύρονται από την εταιρεία.

4. Ο ακέραιος φόρος μεταβίβασης, που υπολογίζεται σύμφωνα με τα παραπάνω, μειώνεται στο μισό(1/2) στις ακόλουθες περιπτώσεις :

α) Επί υποχρεωτικής ανταλλαγής σύμφωνα με το νόμο, τμημάτων οικοπέδων που γειτονεύουν για να γίνουν αυτά τα οικοδομήσιμα.

β) Επί συγχωνεύσεως Ανωνύμων Εταιρειών, δια συστάσεως νέας ή δια συγχωνεύσεως ή εξαγοράς μίας ή περισσοτέρων από άλλη, συνέπεια της οποίας συντελείτε μεταβίβαση ακινήτων καθώς και επί συγχωνεύσεως συνεταιρισμών ή ανωνύμου εταιρείας με συνεταιρισμό.

γ) Επί απαλλοτριώσεως οικοπέδων για δημόσια ωφέλεια. Αναγκαστική απαλλοτρίωση αποτελεί τόσο η αναγκαστική προσκύρωση οικοπέδου όσο και η ρυμοτομία ακινήτων.

δ) Επί ανταλλαγής ακινήτων ίσης αξίας, που βρίσκονται και τα δύο στην Ελλάδα. Όταν τα ανταλλασσόμενα ακίνητα είναι άνισης αξίας, τότε για την επιπλέον αξία οφείλεται φόρος μεταβίβασης με ακέραιο συντελεστή αν καταβλήθηκε αντάλλαγμα, διαφορετικά οφείλεται φόρος δωρεάς.

5. Οι ανωτέρω φορολογικοί συντελεστές μειώνονται κατά ποσοστό σαράντα τα εκατό (40%), για αγορά ακινήτων ή εμπραγμάτων δικαιωμάτων επί ακινήτων, που πραγματοποιείται από φυσικά πρόσωπα που κατοικούν μόνιμα σε νησιά με πληθυσμό σύμφωνα με την τελευταία απογραφή κάτω από τρεις χιλιάδες εκατό (3.100) κατοίκους. Η μείωση αυτή των φορολογικών συντελεστών παρέχεται για μια δεκαετία, που αρχίζει από 18.2.1997 (άρθρο 8 ν. 2459/97)

Επισημαίνεται ότι η ισχύς της ανωτέρω διάταξης με τον Ν. 3427/05 άρθρο 25 παρατάθηκε μέχρι 18.2.2017

V. ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΙ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΔΑΠΑΝΩΝ (ΦΠΑ)

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ – ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ

1. Ο συντελεστής του φόρου προστιθέμενης αξίας ορίζεται σε 19% στη φορολογητέα αξία.

Κατ' εξαίρεση υπάρχουν αγαθά και υπηρεσίες όπου ο συντελεστής του φόρου ορίζεται σε εννέα τοις εκατό 9% ή 4,5 %.

2. για τον υπολογισμό του φόρου στην παράδοση αγαθών, στην παροχή υπηρεσιών και στην ενδοκοινοτική απόκτηση αγαθών, εφαρμόζονται οι συντελεστές που ισχύουν κατά το χρόνο που ο φόρος γίνεται απαιτητός σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 16 και 18.

3. για τα εισαγόμενα αγαθά εφαρμόζονται οι συντελεστές που ισχύουν κατά το χρόνο που ο φόρος γίνεται απαιτητός, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 17.

4. για τα νησιά των νομών Λέσβου, Χίου, Σάμου, Δωδεκανήσου, Κυκλάδων και τα νησιά του Αιγαίου Θάσος, Σαμοθράκη, Βόρειες Σποράδες και Σκύρο, οι συντελεστές του φόρου μειώνονται κατά 30%, εφόσον πρόκειται για αγαθά, τα οποία κατά τον χρόνο που ο φόρος γίνεται απαιτητός:

α) βρίσκονται στα νησιά αυτά και παραδίδονται από υποκείμενο στο φόρο που είναι εγκατεστημένος στα νησιά αυτά,

β) πωλούνται με προορισμό τα νησιά αυτά από υποκείμενο στο φόρο εγκατεστημένο σε οποιοδήποτε μέρος του εσωτερικού της χώρας, προς αγοραστή υποκείμενο ή προς μη υποκείμενο στο φόρο νομικό πρόσωπο, εγκατεστημένο στα νησιά αυτά,

γ) αποστέλλονται ή μεταφέρονται προς υποκείμενο στο φόρο ή προς μη υποκείμενο στο φόρο νομικό πρόσωπο που είναι εγκατεστημένου στα νησιά αυτά, στα πλαίσια της ενδοκοινοτικής απόκτησης αγαθών,

δ) εισάγονται στα νησιά αυτά.

Η πιο πάνω μείωση των συντελεστών δεν ισχύει για τα καπνοβιομηχανικά προϊόντα και τα μεταφορικά μέσα.

ε) η μείωση της προηγούμενης παραγράφου ισχύει και για τις υπηρεσίες που εκτελούνται υλικά στην περιοχή αυτήν από υποκείμενο στο φόρο, ο οποίος κατά το χρόνο που ο φόρος γίνεται απαιτητός είναι εγκατεστημένος στην περιοχή αυτήν.

στ) οι συντελεστές που προκύπτουν από την πιο πάνω μείωση στρογγυλοποιούνται στην πλησιέστερη ακέραιοι μονάδα.

ζ) διάταξη νόμου αντίθετου περιεχομένου προς τις διατάξεις του άρθρου αυτού παύει να ισχύει.

η) με αποφάσεις του Υπουργείου Οικονομικών ρυθμίζεται η διαδικασία και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 21.

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΙ – ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟΙ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ

ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΣ –ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟΣ

(Αναφορά και ανάλυση)

Ορισμοί:

- Ένας φόρος λέγεται *αναλογικός* όταν ο φορολογικός συντελεστής είναι ο ίδιος, ανεξάρτητα από το μέγεθος της φορολογικής βάσης. Στη περίπτωση αυτή αν ο φορολογικός συντελεστής είναι για παράδειγμα 12% και το φορολογούμενο εισόδημα είναι 100€, 200€ και 300€ ο συνολικός φόρος 12,24, και 36 αντίστοιχα. Δηλαδή ο φόρος είναι πάντοτε ίδια αναλογία του εισοδήματος ανεξάρτητα αν το εισόδημα αυξάνεται ή μειώνεται (π.χ Φ.Π.Α. , Φόρος Εισοδήματος Νομικών Προσώπων)

- *Προοδευτικός* φόρος είναι εκείνος του οποίου ο φορολογικός συντελεστής αυξάνεται καθώς αυξάνεται η φορολογική βάση. Έστω ότι ο φορολογικός συντελεστής του εισοδήματος για τα επόμενα 100 € είναι 8% για τα επόμενα 100 € είναι 12% και για τα επόμενα 100 € είναι 18% . Στην περίπτωση αυτή , αν το εισόδημα είναι 100 € ο φόρος είναι 8 € Για εισόδημα 200 € είναι 8 € για τα πρώτα 100 € και 12 € για τα υπόλοιπα 100 € Δηλαδή συνολικά 20 € Για εισόδημα 300 € είναι 8 € για τα πρώτα 100, 12€ για τα επόμενα 100€ και 18€ για τα τελευταία 100€ δηλαδή συνολικά 38 € Το άτομο που έχει 100€ πληρώνει 8€ δηλαδή 8% του εισοδήματος του. Το άτομο που έχει 200€ πληρώνει 20€ δηλαδή 10% του εισοδήματος του. Τέλος, το άτομο που έχει 300€ πληρώνει 38€ δηλαδή 12,7% του εισοδήματος του. Βλέπουμε ότι ο φόρος είναι αυξανόμενη αναλογία του εισοδήματος καθώς το εισόδημα αυξάνεται.(Φόρος Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων, Φόρος Κληρονομιάς)

Στην πράξη οι φόροι, ενώ εμφανίζονται σαν αναλογικοί, μετατρέπονται σε αντίστροφα προοδευτικοί αν τους συσχετίσουμε με το εισόδημα.

- *Αντίστροφα προοδευτικός* είναι εκείνος του οποίου ο φορολογικός συντελεστής μειώνεται όταν η φορολογική βάση αυξάνεται και, κατά συνέπεια, ο συνολικός φόρος είναι φθίνουσα αναλογία του εισοδήματος,

Τέτοιοι φόροι δεν είναι συνηθισμένοι , ένας φόρος δαπάνης μπορεί να γίνει αντίστροφα προοδευτικός, Για παράδειγμα, υποθέτουμε ότι ένα άτομο καταναλώνει 10 λίτρα βενζίνη την ημέρα, ο φόρος για κάθε λίτρο είναι 0,30. Συνεπώς το άτομο αυτό πληρώνει 3€την κάθε μέρα φόρο. Αν το εισόδημα του είναι 60€μέρα, ο φόρος είναι 5,5% του εισοδήματος του. Αν το εισόδημα του είναι 120€μέρα ο φόρος 2,5% του εισοδήματος του. Βλέπουμε , λοιπόν, ότι η αναλογία του φόρου μειώνεται καθώς αυξάνεται το εισόδημα γι' αυτό συνήθως λέγεται ότι οι φόροι δαπάνης επιβαρύνουν άνισα τις χαμηλές εισοδηματικές τάξεις.

Ο αναλογικός συντελεστής στην φορολογική πρακτική είναι αυτό το μοντέλο φορολογίας με ενιαία φορολογικό συντελεστή και βασίζεται σε ένα σταθερό συντελεστή φορολογίας ανεξάρτητα από το ύψος του φορολογητέου εισοδήματος. Στη χώρα μας όπως και σε αρκετές χώρες του κόσμου(π.χ Γερμανία για τα φυσικά πρόσωπα μόνο)ισχύει ένας προοδευτικός φορολογικός συντελεστής ο οποίος αυξάνει ανάλογα με το ύψος του φορολογητέου εισοδήματος.

Και, αυτό γιατί οι φορολογία εισοδήματος έχει και κοινωνικό-αναδιανεμητικό χαρακτήρα. Η επιβολή ενός ενιαίου φορολογικού συντελεστή είναι κοινωνικά άδικη γιατί τα επίπεδα εισοδήματος στα οποία οι δαπάνες στοιχειώδους διαβίωσης και ειδών πρώτης ανάγκης φορολογούνται το ίδιο με τα επίπεδα όπου η δαπάνη διαβίωσης είναι σχετικά μεγάλη.

Με ενιαίο φορολογικό σύστημα το διαθέσιμο εισόδημα(μετά φόρους) παρουσιάζει μεγαλύτερη ανισοκατανομή από ότι το προ φόρων εισόδημα.

Κάποιος θα μπορούσε να σταματήσει και να θεωρήσει το θέμα λήξαν. Αλλά Βασικά χαρακτηριστικά ενός μοντέλου με ενιαίο συντελεστή φορολογίας είναι η ανυπαρξία φορολογικών εκπτώσεων, απαλλαγών ή εξαιρέσεων(που ευνοούν ειδικές ομάδες ή ειδικές ασχολίες ή ειδικά επαγγέλματα) η οποία όμως αντισταθμίζεται από έναν μειωμένο φορολογικό συντελεστή και αυξημένα αφορολόγητα όρια τα οποία μπορεί να προστατεύουν τα χαμηλά εισοδήματα και τις μικρές επιχειρήσεις.

Όμως η εφαρμογή του ενιαίου φορολογικού συστήματος ενισχύει μακροπρόθεσμα τον ρυθμό ανάπτυξης της εθνικής οικονομίας. Επίσης η υιοθέτηση ενός τέτοιου συστήματος επιτυγχάνει την δημιουργία ενός ανταγωνιστικού διεθνώς οικονομικού περιβάλλοντος το οποίο θα είναι ιδιαίτερα ελκυστικό στο τομέα των επενδύσεων σε παγκόσμιο επίπεδο και κατά συνέπεια στην αύξηση και την δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

Σαν συμπέρασμα όλων των παραπάνω η εφαρμογή του ενιαίου φορολογικού συστήματος σημαίνει ότι θα είναι κοινός για υψηλά αλλά

και χαμηλά εισοδήματα, στην έμμεση αλλά και άμεση φορολογία (π.χ. συντελεστής εισοδήματος 25% αλλά και Φ.Π.Α 25%), δεν είναι κοινωνικά δίκαιο αφού από τη μείωση του φορολογικού συντελεστή ευνοούνται οι οικονομικοί ισχυροί οι οποίοι πλέον θα φορολογούνται με τον ίδιο φορολογικό συντελεστή που φορολογούνται και οι οικονομικά ασθενέστεροι. Για παράδειγμα όσοι αποκτούν χαμηλά εισοδήματα είναι αναγκασμένοι να ξοδεύουν μεγαλύτερο μέρος αν όχι και ολόκληρο το εισόδημα τους για την ικανοποίηση των αναγκών τους, αντίθετα όσοι έχουν υψηλά εισοδήματα δεν ξοδεύουν ολόκληρο το εισόδημα τους ένα τμήμα αποταμιεύεται και ξεφεύγει από την έμμεση φορολογία. Επομένως σύμφωνα με την αρχή της ίσης μεταχείρισης των φορολογούμενων, είναι καλύτερο τα υψηλά εισοδήματα να φορολογούνται με υψηλό φορολογικό συντελεστή ώστε να επιτευχθεί και η **ανακατανομή του ΕΘΝΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ**. Ακόμη, σε φάση επέκτασης, με το σύστημα της προοδευτικής φορολογίας, ο φορολογούμενος ανεβαίνει κλιμάκιο στη φορολογική κλίμακα, οπότε το διαθέσιμο εισόδημά του συγκρατείται και αποφεύγεται υπερθέρμανση της οικονομίας (πληθωρισμός, κ.λπ.). Αντίθετα, σε περιοριστικές συνθήκες της οικονομίας, μετατίθεται σε χαμηλότερο φορολογικό κλιμάκιο, οπότε το διαθέσιμο εισόδημα ενισχύει τη συνολική ζήτηση και η οικονομία αποφεύγει εμβάθυνση της ύφεσης. **Άρα καταλήγουμε πως το πιο σωστό και όχι το πιο κατάλληλό σύστημα φορολογίας είναι η εφαρμογή του προοδευτικού συντελεστή.**

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΠΡΟΣΧΕΔΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΟΥ 2008

Το προσχέδιο του Κρατικού Προϋπολογισμού του έτους 2008, αποτυπώνει τον πυρήνα της οικονομικής και δημοσιονομικής πολιτικής, ο οποίος συνίσταται στην μείωση των ελλειμμάτων διαμέσου της αύξησης της φορολογίας (5,97 δις ευρώ) και συγκράτησης του ρυθμού αύξησης των δημόσιων και κοινωνικών δαπανών και όχι διαμέσου της αύξησης του διαθέσιμου εισοδήματος και της δημόσιας και ιδιωτικής επενδυτικής δραστηριότητας.

Έτσι, το συνολικό ύψος των φορολογικών εσόδων ανέρχεται στα 54,57 δις ευρώ (αύξηση 12,3%) από 48,60 δις ευρώ το 2007, ενώ το συνολικό ύψος των δαπανών ανέρχεται στα 58,21 δις ευρώ (αύξηση 6,2%) από 54,82 δις ευρώ το 2007. Το έλλειμμα του Προϋπολογισμού εκτιμάται ότι θα υποχωρήσει στο 1,7% του ΑΕΠ από 2,5% του ΑΕΠ το 2007.

Το κυρίαρχο γνώρισμα του Προϋπολογισμού του 2008, όπως και των προηγούμενων δύο ετών, είναι **οι νέοι φόροι** και ιδιαίτερα αυτοί της έμμεσης φορολογίας. Η έμμεση φορολογία, το 2008 αυξήθηκε κατά 13,8% και διαμορφώθηκε στα επίπεδα των 3,96 δις ευρώ, έναντι 2 δις ευρώ το 2007. Η άμεση φορολογία, το 2008 αυξήθηκε κατά 10,1% και διαμορφώθηκε στα επίπεδα των 2 δις ευρώ, έναντι αύξησης 6,1% το 2007 και 1,8% το 2006.

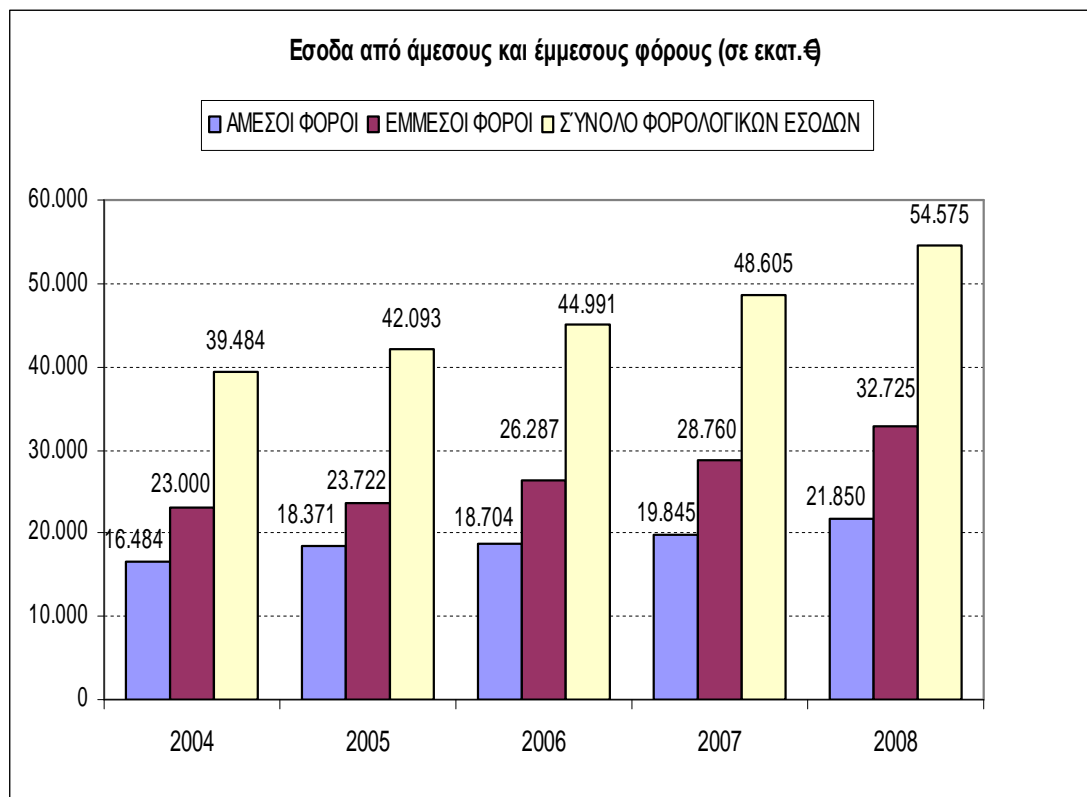
Τα έσοδα του Προϋπολογισμού κατά το 2008 προβλέπεται να αυξηθούν κατά 12,3% (8% το 2007 και 6,9% το 2006) και οι δαπάνες προβλέπεται να αυξηθούν κατά 6,2% (9,4% το 2007 και 2,9% το 2006).

Πιο συγκεκριμένα η φορολογική επιβάρυνση των φυσικών προσώπων αυξάνεται το 2008 κατά 6,8% (700 εκατ. ευρώ) και τα

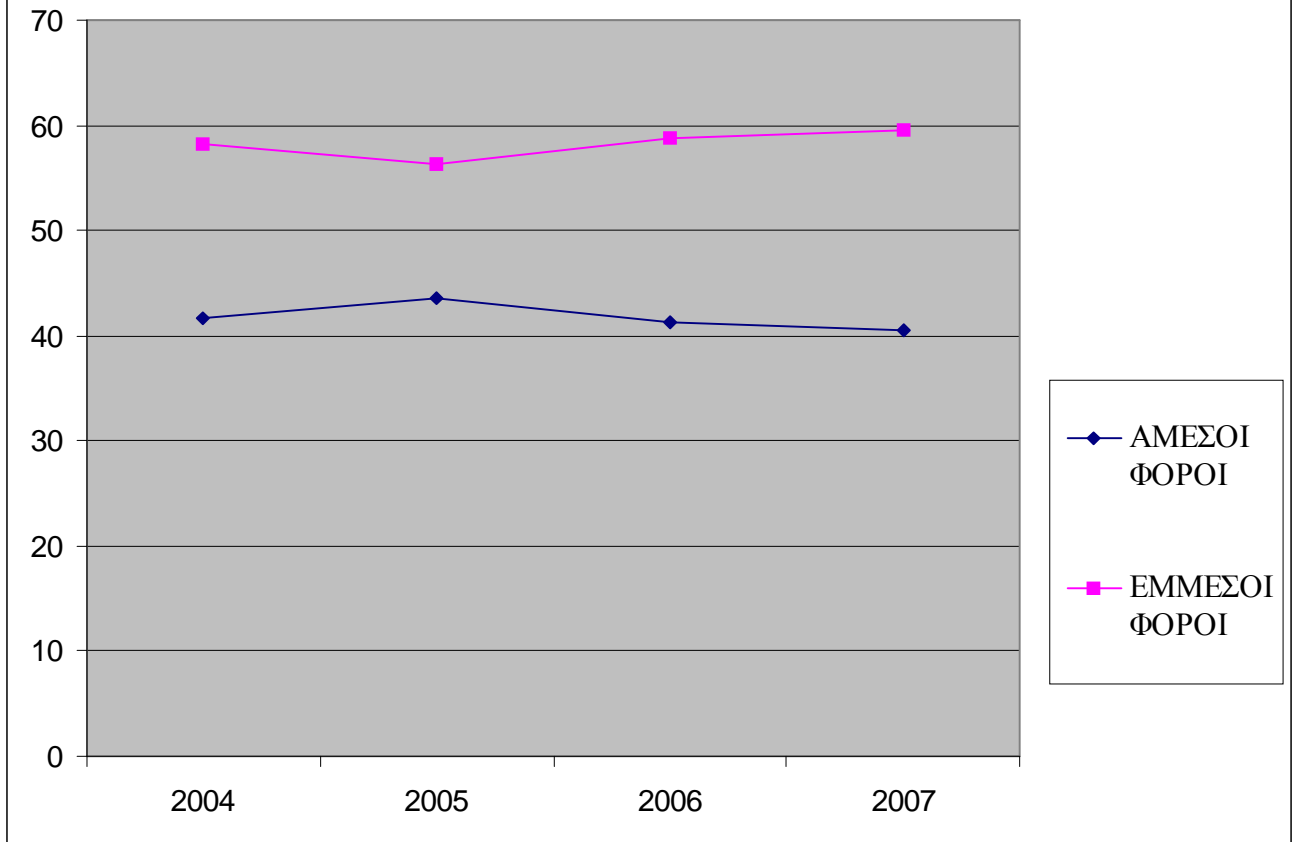
έσοδα από την συγκεκριμένη πηγή διαμορφώνονται στα 10.935 δις ευρώ, με αυξητικές τάσεις την τελευταία τριετία, λόγω της μη τιμαριθμοποίησης των φορολογικών συντελεστών, αφού το 2005 τα έσοδα από φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων ήταν 8,29 δις ευρώ, το 2006 ήταν 9,27 δις ευρώ και το 2007 ήταν 10,23 δις ευρώ. Τα έσοδα από τον φόρο εισοδήματος στις επιχειρήσεις το 2008 αυξάνονται κατά 6,2% (286 εκατ. ευρώ) διατηρούμενο το ποσό των εσόδων από την συγκεκριμένη πηγή σε χαμηλά επίπεδα (4.730 δις ευρώ το 2005, 4.438 δις ευρώ το 2006, 4.599 δις ευρώ το 2007 και 4.885 δις ευρώ το 2008).

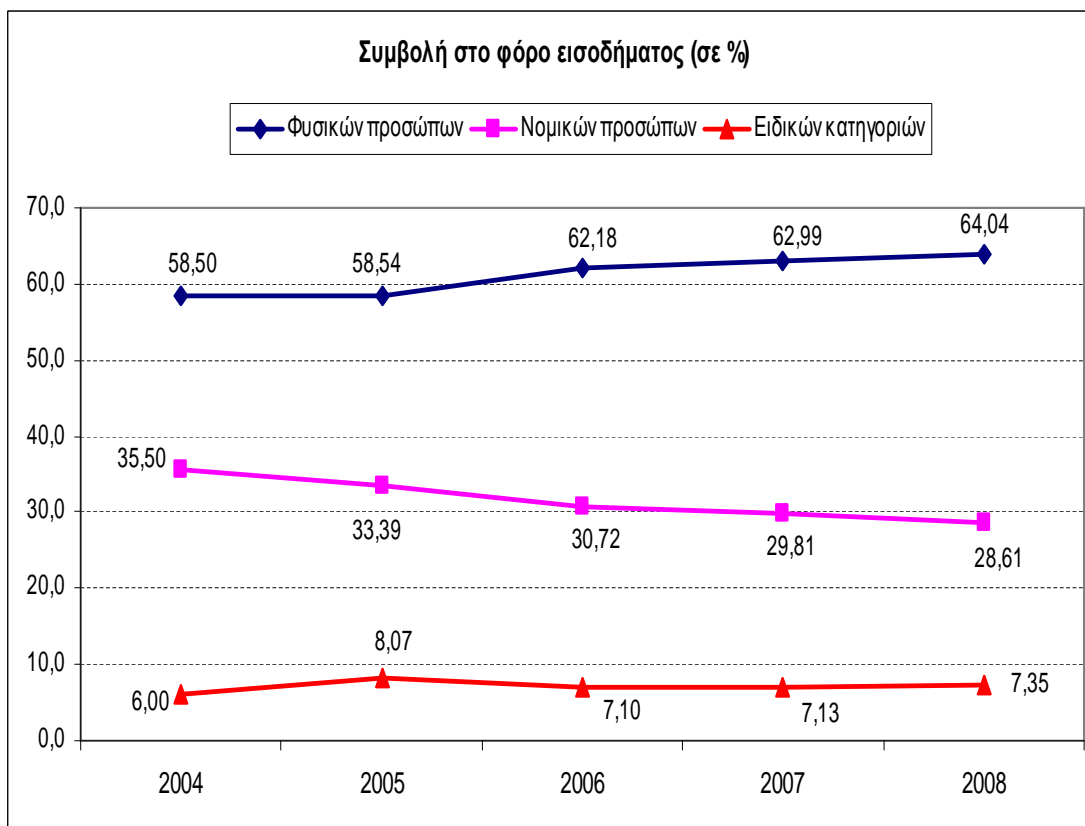
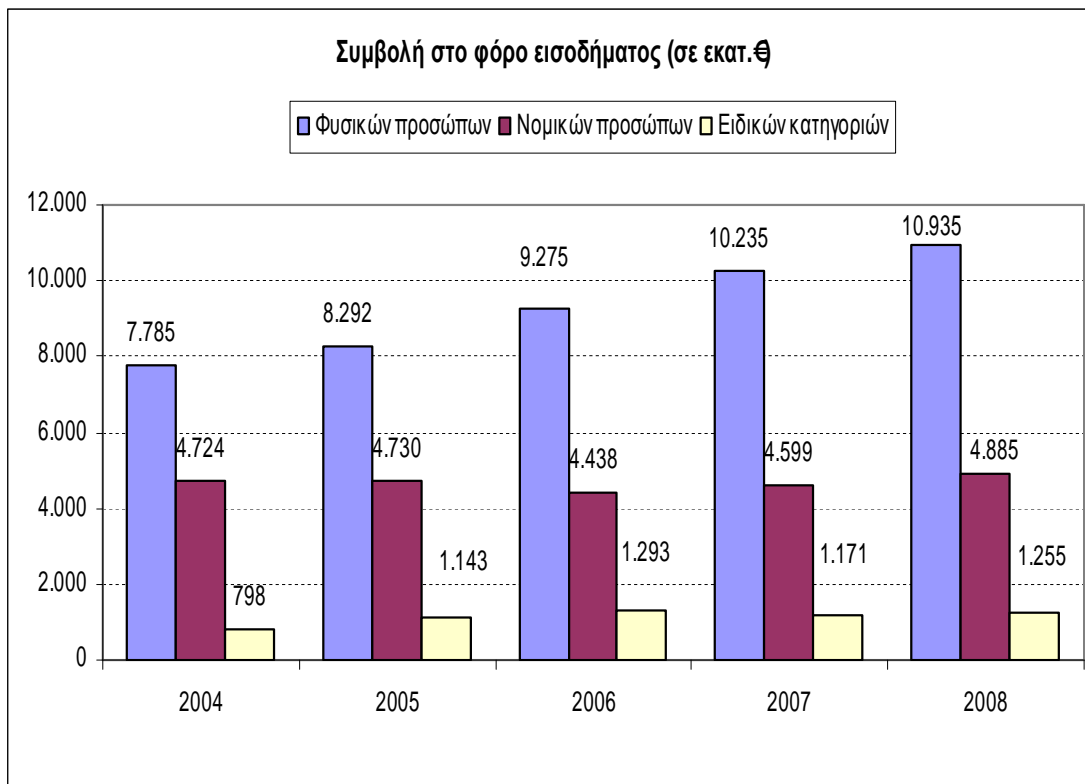
Παράλληλα, ο περιορισμός των δημοσίων δαπανών σε κρίσιμους τομείς της ελληνικής οικονομίας (Κοινωνική Ασφάλιση, Υγεία, Απασχόληση, Παιδεία, Πολιτισμός, κλπ.) απομακρύνει την οικονομική και κοινωνική πολιτική από την δυναμική ικανοποίηση των κοινωνικών αναγκών του πληθυσμού και την αντιμετώπιση των κοινωνικών ανισοτήτων στην χώρα μας.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ

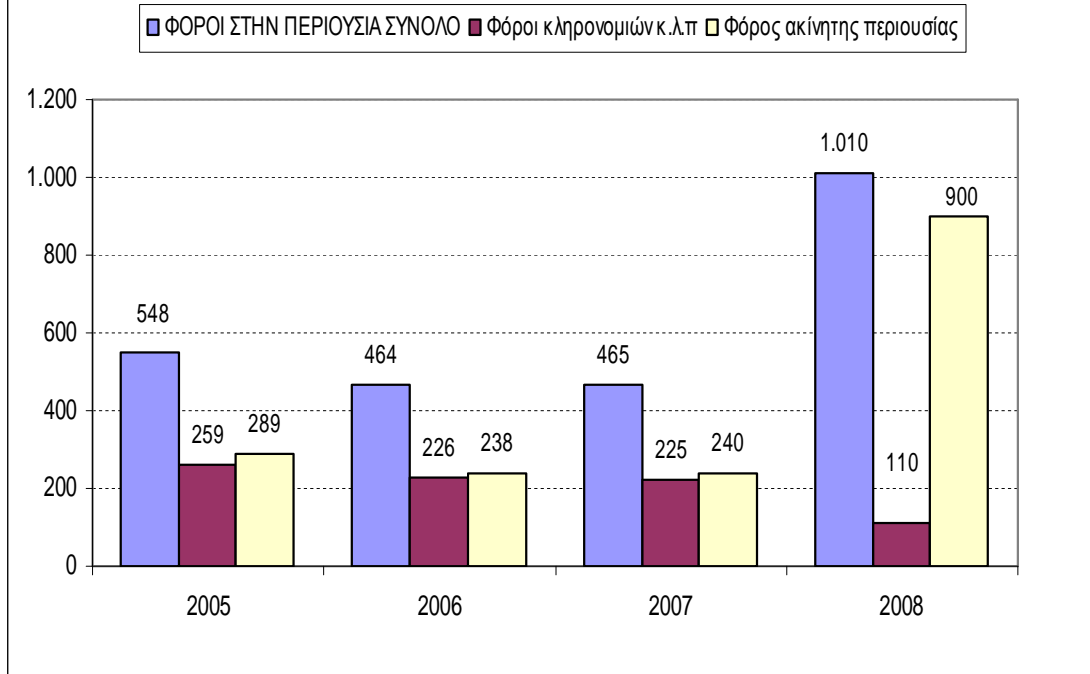

Συμβολή άμεσων και έμμεσων φόρων στο σύνολο των φορολογικών εσόδων (σε %)

Φόροι στην περιουσία σε εκατ. €

ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Από τη συνοπτική του σημερινού συστήματος φορολογίας προκύπτει ότι είναι αρκετά πολύπλοκο. Η προσπάθεια ενίσχυσης του δημοσιονομικού πλαισίου με πληθώρα νομοθετικών διατάξεων έχει δημιουργήσει μια κατάσταση που αντιστρατεύεται τις βασικές επιδιώξεις για τις οποίες και έχουν θεσμοθετηθεί.

Οι φόροι επιβαρύνουν δυσανάλογα τις διάφορες ομάδες επαγγελματικών κατηγοριών και οδηγούν σε τάσεις φοροδιαφυγής.

Η σημερινή φορολογία δεν είναι τέλεια. Χαρακτηρίζεται από άδικη κατανομή της στις διάφορες τάξεις των φορολογούμενων. Ένα πρόβλημα που σταδιακά θα μειωθεί εφόσον το Κράτος λάβει δραστικά, δίκαια μεν μέτρα καταπολέμησης αυτού του πόσου έντονου προβλήματος(π.χ. μείωση των φορολογικών συντελεστών ή ένα γενναίο αφορολόγητο όριο για να προστατέψει τα χαμηλά εισοδήματα)

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 1.** Η φορολογία Άμεσων Φόρων (Σημειώσεις μαθήματος). Κωνσταντίνος Μελισσαρόπουλος Επίκουρος Καθηγητής Λογιστικής (έκδοση 2006).
- 2.** << ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΟΥ Φ.Π.Α.>> Αριστείδης Φλώρος, Σύγχρονη Εκδοτική (έκδοση 2003).
- 3.** Κώδικας φορολογίας Εισοδήματος Φυσικών και Νομικών Προσώπων, Χρήστος Τότσης, εκδόσεις <<ΠΑΜΙΣΟΣ>>.
- 4.** Κώδικας φόρου προστιθέμενης αξίας, Χρήστος Τότσης, εκδόσεις <<ΠΑΜΙΣΟΣ>>.
- 5.** Φορολογική Επιθεώρηση, τεύχος 696. Φορολογικός οδηγός 2008, Επιστημονική Έκδοση Γρίβας Ιωάννης, υπεύθυνος Ύλης Καπελέρης Ιωάννης.
- 6.** INTERNET Ιστοσελίδα: Φορολογικές Βάσεις και Φορολογικοί Συντελεστές..